भारत-इतिहास-संशोधक-मंडळ, स्वीय ग्रंथमाला क्र. ८६

शिवचरित्र-साहित्य

खंड १० वा

- कोंकणच्या इतिहासाचीं साधनें -

संपादक

श्री. शां. वि. आवळसकर,

(शि. च. सा. खंड ९, आंगरेकालीन अष्टागर,
आंगरेकालीन पत्रव्यवहार-या संशोधनात्मक
पुस्तकांचे संपादक)

MR
181.4831
Av 14.X S

[श. १८७५ धनत्रयोदशी] किंमत तीन रुपये [स. १९५३ नवंबर ४

181.4831
Av 14.XS

INDIAN INSTITUTE OF
ADVANCED STUDY
SIMLA

निवेदन

६ त त्रैमासिक व. २४ अं. ४ म्हणून
ावर शिवचरित्र साहित्याचा खं. १० था
होत आहे शिवचरित्राचीं साधनें वेगळीं
त आपटे यांची; त्यांच्या दहाव्या स्मृति-
हावा असा योग श्री. आवळसकर यांनीं
ंशोधक. त्यांनीं मंडळांतील कोकणच्या
उचलून धरिली आहे. शि. च. सा. खं. ९
करून दिला. पुढें तीन वर्षांनीं १८६९
[पेशवेकालीन अधिकारी शकावलीचा
याच वर्षी 'आंग्रेकालीन पत्रव्यवहार '
' आणला. या सर्व मराठी साधनांच्या
यांचीं कारस्थानें अभ्यासकांस अधिक
ीं साधनें एकामागून एक प्रसिद्ध करीत
द्रव्यसाह्य मिळविलें. दिवसेंदिवस तेंहि
[होतात ? त्यांनीं आपणांस मिळालेलें
साहित्य खं. १० च्या प्रकाशनासाठीं
सौजन्यशील, त्यागी तरुणाचा आग्रह
हर्ष रुकार दिला. अशी साधनसामग्री
सरकार–दरबार–मार्फत प्रसिद्ध होती तर नुसता संपादकीय खर्च शेंकडों रुपयांचा झाला असता. श्री. आवळसकर या इतिहास-शिक्षकांनीं पोट बांधून संपादन केलें व स्वतः अंशमात्र पदरमोड करून प्रसिद्धीचें श्रेय मंडळाचे पदरीं बांधलें.

अशा परंपरेवर आजचें महाराष्ट्रांतील इतिहास संशोधन हिंमत बांधून आहे. श्री. आवळसकर यांनीं कोकणच्या इतिहासाच्या अभ्यासाची मंडळांतील एक बाजू धिम्मेपणानें उचलून धरली आहे. पुणें विद्यापीठाच्या साह्यानें चाललेल्या मराठी इतिहास शकावलीच्या प्रदीर्घ उद्योगांतहि त्यांचें साह्य होत आहे. विश्वास वाटतो कीं ही धुरा ते अशीच वाहात राहतील व एकदोन अभ्यासी तरुण आपल्या तालमींत तयार करतील.

× × ×

केव्हां केव्हां संशोधनाचें काम चालूं असतां कार्यास अनपेक्षित भरती येते. श्रीमंत बाबासाहेब इचलकरंजीकर स्मारकाच्या विश्वस्तांकडून मंडळास ग्रंथप्रकाशनासाठीं

Mandal Swiya Granthmala 86

भारत-इतिहास-संशोधक-मंडळ, स्वीय ग्रंथमाला क्र. ८६

Shivacharitra Sahitya

शिवचरित्र-साहित्य

खंड १० वा

Khand 10

- कोंकणच्या इतिहासाचीं साधनें -

Konkanchya itihasache sadhane

संपादक

श्री. शां. वि. आवळसकर,

(शि. च. सा. खंड ९, आंगरेकालीन अष्टागर,
आंगरेकालीन पत्रव्यवहार-या संशोधनात्मक
पुस्तकांचे संपादक)

1875

[श. १८७५ धनत्रयोदशी]

किंमत तीन रुपये

[स. १९५३ नवंबर ४

CATALOGUED

कार्यकारी मंडळ

अध्यक्षः- १ श्रीमंत राजे मालोजीराव नाईक निंबाळकर राजेसाहेब सं. फलटण

उपाध्यक्षः- १ श्रीमंत राजे रघुनाथराव-बाबासाहेब, पंडित पंतसचीव, के. सी एस. आय्. राजेसाहेब सं. भोर

२ श्री. सर. गोविंद बळवंत शास्त्री पटवर्धन, पुणें २

३ श्री. रा. चंद्रशेखर गोविंद आगाशे, पुणें २

शक १८७५ ते १८७७

कार्याध्यक्षः- १ म. म. प्रा. दत्तो वामन पोतदार, पुणें २

खजिनदारः- १ श्री. गोविंद विष्णु रानडे, कॉंट्रॅक्टर पुणें ४

चिटणीसः- १ प्रा. राजाराम विनायक ओतुरकर, पुणें ४

२ श्री. शंकर नारायण जोशी, पुणें २

३ श्री. गणेश हरी खरे, पुणें २

सभासदः- १ श्री. स. गंगाधरराव नारायणराव मुजुमदार, पुणें २

२ प्रि. जगन्नाथ रघुनाथ घारपुरे, पुणें ४

३ श्री. विठ्ठल दत्तात्रय घाटे, पुणें ४

४ श्री. जनार्दन सखाराम करंदीकर, पुणें २

५ प्रा. रामकृष्ण पुरुषोत्तम पटवर्धन, पुणें ४

६ प्रा. नरहर रघुनाथ फाटक, मुंबई ४

७ श्री. चिंतामण गणेश कर्वे, पुणें २

८ श्री. विष्णु सिताराम चितळे, पुणें ५

९ श्री. पांडुरंग रंगनाथ गोखले पुणें २

१० श्री. नीळकंठ विठ्ठल सोवनी पुणें २

MR 181.4831 Av 14 S

INDIAN INSTITUTE OF ADVANCED STUDY SIMLA
Acc. No. 8996
Date 19.3.66

Library IIAS, Shimla
MR 181.4831 Av 14.X S
00008996

प्रस्तावना

(१) शिवचरित्रसाहित्याचा ९ वा खंड प्रसिद्ध होऊन अनेक वर्षें लोटलीं; त्यांत कोंकणच्या शिवपूर्व आणि शिवकालांतील पत्रें देऊन उत्तर कोंकणच्या राजनैतिक व सामाजिक इतिहासाचा मीं उपन्यास केला आहे. या दहाव्या खंडांत पुनश्च उत्तर कोंकणबद्दलचीं कांहीं पत्रें देण्यांत येत आहेत; शिवाय रायगड व प्रतापगडकडील कागद इतिहासाचे आस्थेवाइकांपुढें ठेवीत आहें.

(२) प्रस्तुत खंडांत चौलच्या अधिकारी घराण्यांतील कांहीं कागद प्रसिद्ध होत आहेत. अधिकारी घराण्याची माहिती खंड ९ च्या प्रस्तावनेंत दिली आहे. कांहीं कागद पोलादपूर येथील श्री. रावजी गोविंद चित्रे यांचे दप्तरांतील आहेत. चित्रे घराणें सध्यां देवळें, विन्हेरें, पोलादपूर, देवास इत्यादि ठिकाणीं नांदत असून कारणपरत्वें या घराण्यांतील पुरुषांचीं आडनांवेंहि बदललीं आहेत. देवासचे चित्रे आपणांस देवळेकर म्हणवितात. देशपांडेपणाचें वतन चालवीत असल्यामुळें कांहीं चित्रे मंडळी 'देशपांडे' झाली आहेत. कांहींजण आपणांस कोंढवीकर म्हणवितात. चित्रे घराणें म्हणजे बाळाजी आवजी चिटणिसांचें घराणें होय. या घराण्याची इतिहासकालीन सेवा व लौकिक प्रसिद्ध आहेच. या घराण्यांतील कागद हातीं लागावेत म्हणून मी सातआठ वर्षें प्रयत्न करीत होतों व त्यांत मला यश आलें. त्यांतील कांहीं कागदपत्र येथें प्रसिद्ध होत आहेत, याचा मला आनंद व समाधान होत आहे. कोंकणचें हवामान दमट, पाऊस जास्त, यांमुळें कोंकणच्या प्रदेशांत कागदपत्र टिकत नाहींत. थोडें जरी दुर्लक्ष्य झालें, तरी वाळवीनें कागदांची माती होते. अशा स्थितींतहि रावजीपंतांनीं कागद साक्षेपानें जपून ठेवले व मला विश्वासपूर्वक दाखवून नकलूं दिले; ते येथें-शिवकालापुरते देत आहें. प्रस्तुत पुस्तकांतील शेवटचा लेख 'शिवकालीन टिपणें' म्हणून छापला आहे. तो जिज्ञासूंनीं अवश्य पहावा. शिवकालांत झालेल्या अनेक घडामोडी चित्रेमंडळी अनुभवीत होती व लिहून ठेवीत होती. त्यांतील कांहीं घटना सदर टिपणांत पहावयास मिळतील व ती माहिती म्हणजे आपल्या जुन्या ज्ञानांत नवी भर होय. त्यांत थोडा उणेपणा आला आहे तो इतकाच कीं कालोल्लेखाचे दृष्टीनें या टिपणांतील काल प्रत्यंतरपुराव्यानें पूर्ण विश्वसनीय ठरत नाहीं, पण मजकुराचे दृष्टीनें या टिपणांत दोष नाहीं एवढेंच नव्हे, तर ऐतिहासिक सत्यच त्यांत देण्याचा लेखकाचा हेतु आहे, अशा खात्रीनेंच तीं टिपणें येथें देण्यांत येत आहेत. रावजीपंतांनीं यावायत मला जी मनःपूर्वक मदत केली, त्याबद्दल मी त्यांचा ऋणी आहें.

(३) प्रस्तुत खंडांत प्रतापगडावरील शिवकालीन कागद प्रसिद्ध होत आहेत. प्रतापगडच्या भवानीची स्थापना अफझलखानाच्या मृत्यूनंतर झाल्यावर तेथें हडप घराणें भवानीची पूजा करण्याकरितां नेमण्यांत आलें. तें घराणें विद्यमान असून प्रतापगडावरच नांदत आहे. सध्यांचे देवीचे पूजक— गणकभूषण भाऊशास्त्री उपाध्ये यांनीं आपले संग्रहांतील कागद मला दाखविले व नकलण्यास परवानगी दिली. त्यांतील कांहीं कागदांचा उपयोग मीं म. म. पोतदार गौरवग्रंथांतील लेखांत केला आहे व कांहीं येथें देत आहें. या संग्रहांतील पेशवेकालीन ६०।७० कागद आतां मजजवळ अप्रसिद्ध स्वरूपांत शिल्लक आहेत. श्रीं भाऊशास्त्री यांचा मी फार फार आभारी आहें.

(४) याशिवाय, वाळण बुद्रुक येथील श्री. तुकाराम झुरु काळगुडे, वरंध येथील श्री. शंकर रामचंद्र देशमुख, शिर्केकरी, गायकवाड यांजकडील कांहीं कागद प्रस्तुत संग्रहांत प्रसिद्ध होत आहेत. उत्तरकोंकणांत मीं जे हजारों कागद ठायीं ठायीं हिंडून नकलले, त्यांतील शिवकालीन कागदांचा भाग या पुस्तकाचे द्वारें मांडून तेवढ्या-पुरता मोकळा झालों आहें. पेशवेकालीन कागदांचा ३।४ पुस्तकांचा संग्रह शिल्लक आहे, तोहि मंडळामार्फत वाचकांपुढें ठेवण्याची उमेद मी बाळगून आहें.

(५) या पुस्तकांतील पत्रांचें स्वरूप आतां ध्यानीं घ्यावयाचें. रायगडा-भोंवतीं औरंगजेब पातशहाचा मातबर सरदार झुल्फिकारखान याचा वेढा पडला व कांहीं दिवस नेटानें चालला. अवघड जागा; देशप्रेमी, लढाऊ-मराठ्यांचा आसमंत, अशा स्थितींत फितुरीनें किल्ला घेतां आला तरच शक्य, हें जाणून मोगलांनीं भेदाचा अवलंब केला. एकटा सूर्याजी पिसाळ अनुकूल होऊन भागणार नव्हतें. अनेक 'पिसाळ' या प्रसंगीं फितूर झाले असतील! **ले. २४ मध्यें** दुसऱ्या फितुरी माणसाची माहिती आली आहे. वरंधचे देशमुख नरसोजी गायकवाड रायगडवर चाकरीनिमित्त होते; त्यांनीं इतकातखानास गडावरची हावपालत सांगितली व वैय्यक्तिक लोभाचे भरीं पडून फितुरी केली. 'हा गुन्हा माफ करावयाचा नव्हे,' असें मराठा मंडळाचें स्पष्ट मन असल्या-मुळें देशमुखांची देशमुखी जप्त झाली. नरसोजीचा मुलगा संभाजी यानें निष्ठापूर्वक अनेक वर्षें मराठी राज्याची सेवाचाकरी केली व देशमुखीचे जुन्या वतनाची मागणी केली. त्याचे चाकरीवर नजर देऊन पांचशें होन खंड घेऊन देशमुखी छत्रपति राजारामानें त्यास परत केली.

(६) रायगडनंतर औरंगजेबानें प्रतापगड सर केला. त्यावेळीं भवानीची मूर्ति 'दुष्ट संसर्गा' पासून सुरक्षित ठेवण्यांत आली. हा किल्ला मोगलांच्या ताब्यांत फार दिवस राहिला नाहीं. १६९१ त गडावर पुन्हा भवानीची स्थापना करण्यांत आली. विश्वनाथभट पूजक पुन्हां गडावर रुजू झाले व पूजेअर्चेचें पूर्वीचें काम पुन्हां होऊं लागलें; त्यांस देवीच्या पंचामृत पूजानैवेद्याची अनुकूलता करून देण्यांत आली. देवी-

कडील खर्चाची व्यवस्था नीट व्हावी म्हणून मौजे कावडी हा गांव इनाम देण्यांत आला. गडावर हवालदार, सबनीस इ. वतनदार मंडळी पुन्हां नेमण्यांत आली. १६९८ मध्यें रामचंद्रपंत अमात्य भवानीकडील सबनीस होता. त्यानें 'बाळाजी विश्वनाथ' यास सबनिशीची मुतालिकी दिली आहे. हा बाळाजी विश्वनाथ म्हणजे भावि पेशवा नसावा असें वाटतें. **लेख १७, १८ २५, २६ मध्यें** प्रतापगडच्या भवानी संबंधीचा मजकूर आला आहे. त्यासंबंधांत शेवटचा लेख व म. म. पोतदार गौरवग्रंथांतील प्रतापगडचे भवानीसंबंधीचा लेख पहावा; म्हणजे या मुद्याची स्पष्ट कल्पना होईल.

(७) लेख १५ म्हणजे सन १६८६ मधला एक न्यायनिवाडा आहे. प्रल्हाद निराजीनें त्यांत शिवछत्रपतींचें एक धोरण सांगितलें आहे. तो म्हणतो, "राजश्री छत्रपतींचा तह कीं वतनदाराचें वतन विकत घेण्याची वासना कोणी धरूं नये व वतनदारानेंहि तें विकूं नये. विकत घेणारास शिक्षा व्हावी व विकणारासहि सख्त ताकीद व्हावी." वतनांसंबंधीचा हा विचार हृद्य आहे. छत्रपतींनीं वतनें सवंग होऊं दिलीं नाहींत व अपवाद म्हणूनच तीं दिलीं. वतनाची वारंवार खरेदी-विक्री होऊं लागली, तर ती एक बाजारी वस्तु होते व वतन देणाराघेणारांची किंमत कमी होते. वतन ही एक पवित्र वस्तु आहे व वतनदार हा राष्ट्रांतला मोठाच कर्तबगार व निष्ठावंत माणूस असला पाहिजे, अशी वतनदाराबद्दलची छत्रपतींची भावना या पत्रांत दृग्गोचर होते.

(८) लेख ५ मध्यें दोन वंशावळी आहेत. एक रायाजी सत्तक प्रभु याची व दुसरी रघुनाथ प्रभु याची. या दोन्ही वंशावळा इतिहासाचे अभ्यासूंस महत्त्वाच्या वाटतील. रायाजी प्रभु हा संभाजी व राजाराम यांच्या कालांतला चौल कडील कर्तबगार सुभेदार आहे. त्याचे अनेक कागद शि. च. सा. खंड ९ मध्यें आले आहेत. रघुनाथ प्रभु हा कान्होजी आंग्र्यांचा कर्तबगार दिवाण. याची वंशावळ प्रसिद्ध झाल्यामुळें आतां १६८० ते १७३० या ५० वर्षांतील कागदपत्र शोधण्याचा एक मार्ग या घराण्याचे द्वारें सांपडत आहे. रघुनाथप्रभु गुप्ते घराण्यांतला; सध्यां हें घराणें वऱ्हाडांत अकोला येथें असून तेथें कागद आहेत असें कळतें.

(९) प्रस्तुत पुस्तकांत शिवछत्रपतींच्या रायगडवरील रत्नशाळेचे उल्लेख आले आहेत. त्या दृष्टीनें लेख ४१ व ले. १६ पहावेत. रघुनाथ नारायण हणमंते याचा मुलगा नारोपंत अमात्य असतां १६८९ मध्यें त्याची चीजवस्त पेढांबे येथें लुटण्याची हकीकत ले. १६ मध्यें आली असून सर्व चीजवस्त परत मिळविल्यावर त्याचें सोन्याचें कलमदान रत्नशाळेकडे जमा झालें आहे, पण त्यास सोन्याची भरपाई करण्यांत आली आहे. धांदलीच्या व गडबडीच्या त्या काळांतहि ज्याची वस्तु त्यास परत करण्याची धडपड केवढी ! खंड ९ मध्येंहि असे उल्लेख आले आहेत.

(१०) लें. १, ३, ६ व २२ मध्यें कोंकणच्या तीनशें वर्षांपूर्वीच्या व्यापाराचें स्वरूप प्रतिबिंबित झालें आहे. पहिला कागद दौलताबाद येथील खरेदीवरील जकात माफ केल्याचा आहे. ले. ६ हा शिवपूर्वकालीन जकातीच्या नाक्यावरील जकातीच्या दरांचा व वस्तूंचा जणुं तक्ताच आहे. या कागदावरून त्या कालीं निजामशाहींत प्रचलित असलेल्या लहानमोठ्या नाण्यांची यादीहि आपणांस एकत्र पहावयास मिळते. बंदी व गुलाम यांवर जकात आहे; म्हैस, घोडे, बैल यांवर जकात देणें आहे. कोंकणांतील व्यापाराच्या वस्तु किती आहेत पहा ! त्यांत कापडाचे अनेक प्रकार आहेत—सुती-रेशमी कापड, खारवा, पीतांबर, छिटाचीं कापडें, सखलाद, पोर्तुगीज कापड, मखमली टोप्या, चोंगड्या, गोधड्या, धोत्रें, लुगडी, रंगीत कापड, नवार यांवर जकात आहे. गोणपाट; गहूं, मूग, वाटाणे, हरभरे, तूर, तीळ, उडीद, मसूर यांवर दरगोणीस जकात आहे. जायफळ, मायफळ, जायपत्री, लवंग, हिंगूळ, शिलारस, शेंदूर, हिंग, अकु, गूळ, काकवी; चिंच, कापूर, पारा, मिरीं, मेथी, केशर, कल्हें, किती म्हणून जकातीच्या वस्तु सांगाव्यात! धावटीची साल, चंद्रस, सोरा, काथ्या, लोखंड या गलबतें बांधण्यास लागणाऱ्या वस्तूंवर जकात आहे. अनेक प्रकारचें चंदन येथें येत आहे. फळांवर जकात आहे. साबण आहेच. मिठावर जकात आहे. वऱ्हाडाच्या जाण्यायेण्यावर जकात आहे. बकरीं व पादत्राणेंहि जकातींतून सुटलेलीं नाहींत. कोळ्याचें जीवनसाधन जीं जाळीं त्यांवर जकात आहे! शेतकऱ्याचा तंबाखु जकातींतून सुटलेला नाहीं, ही झाली खाडींतील व्यापारावरील जकात.

ले. ३ मध्यें जमिनीवरील व्यापाराच्या जकातीचा उल्लेख येतो. येथें महसूल नांवाचा एक कर आहे. दुकानदारांनीं सरखुभ्यास द्यावयाच्या 'खापणी'चा उल्लेख आहे. कांहीं जकातीं सवापट आहेत. सिनळकीवर कर आहे. बाहेरून येऊन स्थायिक होऊं पहाणारांवर कर आहेत. नवीं गलबतें बांधून व्यापार करूं इच्छिणारांस सवलत म्हणून निम्मे जकात आहे. व्यापाराची भरभराट पहाण्याचें काम नगरशेट, महाजन व चौगुले या वतनदाराकडे असून त्यांस मानपान आहेत. सारांश, उपरिनिर्दिष्ट चार लेख सामाजिक व आर्थिकदृष्ट्या फार महत्त्वाचे आहेत.

(११) निरनिराळ्या स्वरूपाच्या वतनदारांच्या हक्कांची कल्पना यावी म्हणून पूर्वी शि. च. सा. खंड ९ मध्यें कांहीं लेख छापले आहेत; त्यांवरून शिवपूर्वकालीन कोंकणांतील वतनदारीचें स्वरूप कळून येईल. येथें लेख ४, ४० व ८ पहा. ले. ४ मध्यें वतनदार परटांचे हक्क आले आहेत. लग्नांत पायघड्या घालण्याचें काम त्याचें. त्याबद्दल त्यास भोजन व चार लारी मिळत. लग्नमंडप कापडण्याचें काम त्याचेंच. शूद्राकडे लग्नप्रसंगीं त्याचें गाणें व्हावयाचें. दिवाळी–दसऱ्यास वतनदाराकडून शिरपाव (म्हणजे पागोटें) त्यास मिळे. शूद्राकडील लग्नास मुंडावळी त्यानें द्यावयाच्या. दिवाळीची ओवाळणी, नारळीपौर्णिमेचा नारळ वगैरे मानपान ले. ४ मध्यें आले आहेत.

ले. ४० मध्यें पंचांगवाचनाची चाल व त्याचा क्रम यांची हकीकत आली आहे. सरकारी अधिकारी केवढाहि 'मोठा' असला, तरी तो 'उपऱ्या.' ग्रामव्यवस्थेंत वतनदारांचा मान मोठा व त्यावरून उत्पन्न होणाऱ्या तंट्यांचें स्वरूप या लेखानें स्पष्ट होतें. ले. ८ मध्यें खोताचा एक मान प्रथमच समजत आहे, तो असा कीं, रायगड-कडील जंगलांत शिकाऱ्यांनीं शिकार करण्यास तिकडील खोतांची हरकत नाहीं, पण खोताचा 'लाजीमा' शिकाऱ्यानें दिला पाहिजे. वतनदारांच्या हक्कांचें स्वरूप समजलें, म्हणजे प्रादेशिक रीतिभाति व राहणी यांचा अंदाज लागतो व प्रत्येक वतनदाराची वतन जतन करण्याबद्दल एवढी आटापीट कां, याचाहि उलगडा होतो.

(१२) **लेख २** चें महत्त्व एवढेंच कीं १६४० मध्यें रायगडावर मुसलमान अधिकारी आहेत; त्यावरून स्पष्ट दिसतें कीं १६४० पर्यंत तरी रायरीचा किल्ला (रायगड) चंद्रराव मोऱ्यांच्या ताब्यांत नव्हता. लेख १३ वरून चौलकडील व्यवस्थेंत इंग्रजांचा हातशिरकाव इ. स. १६७९ मध्यें झाला होता. तसेंच, ले. ११ वरून शिवाजीचा राज्याभिषेकापूर्वी चौलकडील भागांत अंमल बसत चालल्याचा देखावा दिसतो. याबाबत शि. च. सा. खंड ९ मध्येंहि कांहीं पत्रव्यवहार प्रसिद्ध झाला आहे.

(१३) **ले. २९** हा चौलच्या अधिकारी घराण्याची पूर्वपरंपरा व कर्तबगारी सांगणारा अस्सल कागद आहे. गुजराथचा सुलतान बहादुरशहा याचा अंमल केवळ गुजराथपुरताच नसून उत्तरकोंकणचा ठाण्यापर्यंतचा मुलुख त्याचे ताब्यांत होता. ठाण्याकडील बऱ्याच गांवांची देशमुखी या अधिकारी घराण्याकडे चालत असतांना, सुलतान बहादुरशहाचे कारकीर्दींत एक युद्ध झालें; त्यांत अधिकारी घराण्यांतील सात भाऊ कामास आले. पातशाहीशीं दाखविलेल्या एकनिष्ठेची ही परिसीमा होय. सदर सात पुरुषांचीं शिरें एका गलबतांत ठेऊन तें गलबत दर्यांत लोटण्यांत आलें, तें चौलजवळ किनाऱ्यास लागलें. यांत कांहीं ईश्वरी संकेत आहे, असें समजून या घराण्यास चौल टप्प्याचे अधिकारीपणाचें वतन देण्यांत आलें. शिवाजीनें चौल भागांत चाल-विलेल्या 'पुंडाई'चा परिणाम असा झाला कीं, चौल गांवांत एक दिवस आग लागली व अधिकाऱ्यांचीं अधिकारपत्रें आगींत भस्मसात् झालीं. त्यांच्या हक्कांची चौकशी होऊन पूर्वापार संबंध ध्यानीं घेऊन दिलेल्या या शिक्कामोर्तबाच्या कागदांत इ. स. १४०० पासूनची कांहीं हकीकत आली आहे. घराण्याच्या इतिहासाचे दृष्टीनें हा कागद बराच महत्त्वाचा आहे.

(१४) प्रसिद्ध होत असलेल्या कागदांचें, सामान्य स्वरूप येथें संपलें. सदर पुस्तकांत लेख ४१ मध्यें शिवकालीन अधिकारीवर्ग व घटना यांची बरीच माहिती टिपणांचे रूपानें आली आहे, ती रसिक पाहतीलच. या पुस्तकाचे रूपानें शिवकालावर थोडा तपशील पुरविल्याचें श्रेय निश्चित मिळेल, असा विश्वास वाटतो.

(१५) सदर पुस्तकांतील मजकूर एकाच व्यक्तीच्या हातीं लागलेला असला, तरी वाचकांपुढें ठेवण्यापूर्वी त्याबाबत अनेकांचें भरपूर साह्य मला लाभलें आहे. श्री. शं. ना. जोशी व श्री. ग. ह खरे यांनीं कागदांची रुजुवात घेतली आहे. श्री. खरे व श्री. ब. मो. पुरंदरे यांनीं संदर्भ पहाण्यास भरपूर मदत केली आहे. त्यांच्या दांडग्या वाचनामुळें संदर्भ पहाण्याचें काम मी अल्पावधींत पुरें करून हें पुस्तक तयार करूं शकलों. भारत इतिहास संशोधक मंडळाचा लोभ मजवर शब्दातीत आहे. मंडळाचे चिटणीस श्री. वि. सी. चितळे व प्रा. रा. वि. ओतुरकर यांनीं हें पुस्तक मंडळातर्फे प्रसिद्ध करून मला पुन्हां एकदां मंडळाचें ऋणी केलें आहे. श्री. रावजी गोविंद चित्रे; अन्य चित्रे मंडळी, दरंधचे देशमुख, गणकभूषण भाऊशास्त्री हडप, उपाध्ये; चौलचे अधिकारी, वाळणचे कालगुडे इत्यादि व्यक्तींनीं आपले संग्रह मला उपलब्ध करून दिले, या सर्वांचा सविनय, आभारदर्शक उल्लेख करणें माझें कर्तव्य आहे. पुस्तकाचीं मुद्रितें तपासण्याचें क्लेशदायक काम श्री. शं. ना. जोशी यांनीं केलें आहे. संशोधनात्मक पुस्तकांचीं मुद्रितें जाणत्या संशोधकानें मूळ साधनांवरून तपासण्यांत जें औचित्य असतें, तें श्री. शंकररावांमुळें साधलें. विषयसूचि त्यांनींच आस्थापूर्वक केली. त्यांचे मनःपूर्वक आभार मानतों.

महाड २४।८।५३ } — शां. वि. आवळसकर.

विषयसूचि

(आंकडे लेखांकाचे आहेत. पृष्ठ असेल तेथें पृ. लिहिलें आहे.)

आदिकारी ले. २, ३, ४,७,२९–पणाचा प्रांत ४०–सरसंमत ले. १
अमात्य ले. १६–१८, २५, २६
इनाम जात ले. २३, २८
कागद्प्रकार–खुर्दखत २ मिसेली २,८
कापड पृ. १४, १५, ३३–३५
केणे १
कौलनामा २, ७, १४, २२ पृ. ३४-३५
खोत २
घाट-खिंड मार्ग ३८
चाकरमाने २५
जकाती १, ३, ६, २२
जमासुद्गी ३१
जहाज ५
जाबता २०, २४
टकबंदी पृ. ५५
ठेप टके २
दाखले ४
देशमुखी २४, ३६
देशाधिकारी २७, २८
देस–श–क १०, १२, १३
धर्माधिकारित्व ४०
नवरात्र ३३
नाडगौडा २१
नाणी ६, ७, ३३, पृ. २४
नानपरवेसी २७
नामजाद ३२
निपुत्रिकी पृ. २१
निवाडा १५
न्यायाधीश १५
पत-ध-की १
परीट ४
पाटिलकी १२, २१, २५
पानसारे २६, ३०, ३२
पारधी ८
पूजा–व्यवस्था १८
–सामग्री ३२
पेठ–हद्द पृ. ५
पंचांगश्रवण ४०
फितुरी २४
बकाल १
बटाई ३८ पृ. ५१
बिडवाई, बिडवगत २२
मापे ६
मिरासपटी पृ. २२
मुतालिकी १७,१८, २६
मुजुमदार १८
मुद्रा–अमात्य २६, ३०
–छत्रपति २१
–प्रधान ११, १२, २१, ३६
मोर्तब ११,१२,२५,३०, पृ. २०
रत्नशाला १६, पृ. ५५
वखार ३
वतनदार १५
वृत्तिपत्र १९
वेठबेगार २२
वंशावळ ५
व्यापारी व त्यांचा माल ३, ६

शापश्लोक १९
शे-से-रणी ३७
सचीव. ३७
सबनिसी २६, ३९
सरनाईक ३४, ३५
सरचतखाना ३३
सरसुभेदार १३
सरसंमत १
सुभेदार १३
सुरुनिवीस शेरा २८
सौदागर १
हवालदार २५, २६, ३०, ३२ पृ. ५४, ५५
हुद्देदार २

पदटीपांत वापरलेले संदर्भ ग्रंथ

१ शिवचरित्र साहित्य खंड ९ वा	= शि. च. सा. खं.
२ शिवकालीन पत्रसारसंग्रह	= पत्रसा. सं.
३ मराठ्यांच्या इतिहासाचीं साधनें (राजवाडे) खंड १५	= रा. खं.
४ सभासद बखर	= सभासद
५ जेधे शकावलि	= जे. श.
६ भारत इति. सं. मंडळ इतिवृत्त शके १८३४	
७ उग्रप्रकृति संभाजी	= उग्रप्र. संभाजी
८ स्थिरबुद्धि राजाराम	
९ शिवचरित्र प्रदीप	= शिव. च. प्र.
१० श्रीसमर्थ सांप्रदायाचीं कागदपत्रें	= श्री. सां.

शिवचरित्र साहित्य

खंड १० वा

कोंकणच्या इतिहासाचीं साधनें

ले. १ } चौल–अधिकारी }

{ श. १५२० आश्विन वा ११ रविवार
{ इ. १५९८ आक्टोबर १५

तालिक

अज दिवाण रा। खास बजानेब सरसमत व कारकुनानी समत **दौलताबाद** चिदानद सुा। तिसा तिसैन व तिसा मया सौदागर साहारात आहेती ते खरीद फरोख्त करितील त्यांसी जकाती व हर चेक बाबे तसवीस ने दीजे जेथे ज्यातील व येतील जाऊ येऊ दीजे कोण्हे बाबे तसवीस ने दीजे खेरीज वकाली केणे तसवीस ने दीजे तेरीख २४ माहे रबिलोवल

पा। **मीरजा पतकी**

सबा [हिजरी]

ले. २ } वाळण कालगुडे }

{ श. १५६१ फाल्गुन शुा। ३
{ इ. १६४० फेब्रु. १४

(फार्शी गोल शिक्का)

ई कौलनामा अज दिवाण किले **रायेर** बजानेब कारकुनानी हाल व इस्तकबाल अधिकारियांनी तपे **बीरवाडी** व खोत व हुदेदारांनी

(गोल शिक्का) (अष्टबुर्जी) हाल व इस्तकबाल मौजे **वालण** बुा। तो मजकूर

(शिक्का) सुा। सन आर्बैन आलफ **रामजी विठोजी कालगुडे**

मोकदम मौजे मजकूरू येउनु मालूम केले आपणास इनाम सेत बनाम किन्हे पाटील दर सवाद मौजे मजकूर ढेप टके ४ सालाबाद आपले वडिली खादले होते त्यावरी सेरीकराचा बाप मईत जहाला आपण आफ्तफितुरी करिता दर साल गाऊ सोडिला होता बाजद गावास आलो गावींची संचणीरंचणी समजावीस दिवाण न्याई मई मशगुल आसे साहेबी नजर आनायेत करून सदरहु इनाम आपले

वडिली खादले होते ते आपले दुमाला केले पाहिजे म्हणौनु इलतमाशे बराये इलति माश खातिरेसी आणुनू **रामजी विठोजीस** इनाम सेत बनाम किन्हे पाटी दर सवाद मौजे मजकूर ढेप टके ४ च्यार याचे वडिली खादले होते तेणेप्रमाणे दुमाला केले आसे देखील कुड बनांबिरा जो सेताचा द्रागदागीना असे ते दुमाला कीजे आवालियाद व आफलाद चालवीजे दर हर साल खुर्दखताच उजूर न करिता याचे मिसेलीवरून चालवी-जे तालीक लहून घेऊन आसल मिसल फिराऊन दीजे (फारसी मोर्तब)

तेरीख १ माहे जिलकाद

[मूळ अत्यंत जीर्ण, तुटकें; नकल व मूळ यांचे साह्यानें उधृत केलें. कागद तुकाराम झुरू कालगुडे रा। बाळण बुद्रुक, ता। महाड यांजकडील.]

ले. ३ चौल अधिकारी | श्री | श. १५६५ कार्तिक वा। ८ इ. १६४३ ऑक्टो. २४

[शि. च. सा. खं. ९ ले. ४० अपूर्ण आहे. त्याचा पुढीलभाग हातीं आला तो–]

२

गे म्हणऊन तरीं सदरहु बाब औलाद अफलाद माफ असे तसवीस न लगे

नवे वखारदार **रेवदंडेयाहून** समत **संगवी** व **विरजी** पेठ मजकुरीं येऊन वखारा घालितील तरी ते ह्रयेक जिनस रेवदंडाहून आणितील व पेठेहून रेवदंडी व घाटास व कोकणांत व ह्रयेक जागां ह्रयेक जिनस नेतील तरी बा। कानू-प्रमाणें निमे जकाती कुल माफ करणे बाकी निमे जकाती राहील त्याची सवाई बाद देऊन निमेच्या तीन तक्सा घेऊन ज्या। तसवीस न लगे

गोपाल माहाजन व बाजे चाटे **चेऊलकर** व ह्रयेक उदमी कापड खरीदी करून विकीतील व पेठेस राहातील व घाटावरून व बाजे जागांहून कापड आणून विकितील तरी बारा साले जाहालियावरी महसूल बेरीज मोहीन चालवणे म्हणऊन तरी सालाबादप्रमाणे चालऊन ज्याजती तसवीस न लगे

रेवदंडाहून **लख सेणवी** कटक व **बादुल सेणवी** नागर व **नारायेण सेणवई** व **रघुनाथ सेणवे** पेठेस येऊन वखारा घालतील ते ह्रयेक जिनस रेवदंडाहून आणितील आगर पेठेहून रेवदंडा व घाटावर व कोकणात व ह्रयेक जागा नेतील तरी निमे जकाती कुल माफ करणे बाकी निमे राहील तेच घेणे म्हणऊंन निमे जकात कुल माफ असे बाकी निमे जकाती घेऊन निमे जकाती हानिसबत वखारदार हासील घेऊन रेवदंडेकर प्रभु **घुसाजी** व **सीरंगजी** व **फर्जंदाजी संकरजी** व **बावाजी सेतवडकर** व बाजे प्रभु पेठेस वखारा घालून उदीम करितील ते ह्रयेक जिनस कोठातून आणितील

दिशाणाहून होईल ते सर सुमारी सदरहू उदमियावरी खापणी करणे म्हणऊन तरी सदरहु उदमियावरी सरसुमारी महसुलाची खापणी प्रो महसूल घेऊन——

पेठ मजकुरी गौळी राहातील त्यांस ढोरास चरगण दिधलें पाहिजे म्हणऊन तरी अलाहिदा कौल देऊन चरगणास जागा करून देऊन——

जकाती पेंठ मजकुरी वसाहाती करितील भाताची होडी बंदरी आणितील त्यांस बेस्मी रुके बुजरुकी ८६ कानु अहे ती निमे माफु करणे व तेच जकाती दुसरे यास भात अगर तांदूळ विकत पावीत करून देतील तरी निमे जकाती माफु करणे म्हणऊन तरी बेस्मी रुके ८३ माफु केले अहेती व भात अगर तांदूल पावीत करून फरोख्त करितील त्यांस सवाई जकाती माफु असे——

पेठ मजकूरचे खत्री **रेवदंडें**याहून व **चेवलाहून** रेसीम खा करून पेठेस आणितील त्यास सवाई जकाती माफु करणे म्हणऊन तरी सवाई जकाती माफु आगो पेठेस हरकोण्ही खुनी व खटनट व सिनल घेऊन वस्ती करील त्यास तसवीस लागों ने दीजे म्हणऊन तरी खुनी व दफीना व चोरी सिनलकी खेरिज करून बाजे माफु असे

हवेलीचे लोक व कर्याती व कोंकणीचे हरयेक जिनस पेठेस घेऊन येतील त्यास अयातीची जकातीची तसवीस लागो न देणे म्हणोन अयातीची जकातीची तसवीस लागो न देऊं——

पेठ मारीं आडानी व हरयेक कोण्ही अगर पेठेहून रेवदंडा व कोकणात व घाटावर व कर्यातीस नेतील व बंदरवाटेस नेतील तरी बरकुम कानुप्रो निमे जकाती माफु करणे म्हणऊन तरी रेवदडेयाहून हरयेक जिनस आणितील अगर पेठेहून सदरहु जागां नेतील तरी ह्या वखारदार कदीम कमावीस होते त्यास सवाई बाद देऊन निमे जकाती घेऊन पटवे खत्री वसाहाती करितील ते पेठ मजकुरीं ताकुता विकितील त्यासी सवाई जकाती माफु करणे म्हणऊन तरी सवाई जकात माफु असे व तेच खेत्री चेऊलचे उदमी चेवयवी रेसमाचे विणकरीच्या हरयेक जिनस विकावयाबदल नेतील तरी जकातीची तसवीस लागों न देणे म्हणोन तरी जकातीची तसवीस लागो ने देऊं व तेच खेत्री रेसिमी जिनस फुरोख्त करितील त्यास पटवी दलाली माफु करणे म्हणऊन तरी पेठ मजकुरीं फुगो करितील त्यांस पटवे दलाली माफु केली असे

पेठ मजकुरीं नदाफु वसाहती करितील पिंजींक कापूस विकितील तेहीच विकणे दुसरेयासी पिंजीक कापूस विको न देणे म्हणौन तरी दुसरेयास कापूस विकूं नेदूं——

गोपालजी माहाजन ताफे चाटे यासी निमेदारी चालत होती दरम्याने फितरतीमधे भोगवटा तुटला आहे तरी हाली साहेब पेठ मामूर करिताती तरी निमेदारी चालविली पाहिजे म्हणऊन तरी भोगवटा तुटला आहे त्याचा उजूर

घेऊन वस्ती करितील त्यास वेठ बेगार व जाज फर्मावसि लागो ने दीजे म्हणोन तरी सद्रहु तसवीस न लगे

पेठेस वसाती जाली आहे साहेबी वसाहातीस जमीन दिधली आहे तर हर कोण्ही मसिदीचे निसबती अगर दिवाणातून जमिनीचे भाडें याची तसवीस लाविंतील ते तसवीस औलाद अफलाद लागो न देणे म्हणऊन तरी भाडेयाची तसवीस औलाद अफुलाद न लगे——

अस्टमी व **रोहे** व **चिरवाडी** तर्फ राजपुरीहून हरयेक जिनस केणे व भात व कापड व निलोतरी बंदरमार्गे व पाये-वाटेस देसींची रयेत व परदेसी आणितील त्यास अयालीस जकातीचा तसवीस लागो न देणे म्हणोन तरी बंदरमार्ग व पायेवाटेस आणितील त्यास जकातीची तसवीस न लगे——

पेठ मजकुरीं सद्रहु खुम येऊन वस्ती करितील तरी बारा सालेंवरी दिवाण देणें महसूल पटी व हरयेक बाब तसवीस लागों न देणे बारा सालें जाहालियावरी पेस्तर दिवाणचा महसूल ताफेदार व जरीबदार त्यांचे जैन जोन पाहोन मोहीन करणे म्हणऊन तरी बारा सालेंवर महसूलपटीची तसवीर न लगे पेस्तर बारा सालें जालीया-वरी उद्दीम पाहोन महसुलाची मोहीम होईल तेण्हे प्रो देणे——

पेठ मजकुरीं आपलाले आवाडामधे हरकोण्ही झाडमाड लाविंतील त्यास महसुलाची व प्रभावलेची तसवसि लागों न देणे म्हणोन तरी झाडमाडास महसूल व प्रभावलीची तसवसि नलगे——

न करणे सालाबाद निमेदारी चालली आहे तेण्हेप्रो चालऊं——

निलोत्री पेठेस आणितील त्यास वाणगी व जकातीने घेणे म्हणऊन तरी वाणगी व जकातीची तसवसि लागो न देऊ——

विलायेतीमधून पेठेची रयेती भात व नाचणी व वाण व हरयेक जिनस आणितील त्यांस जकातीची तसवीस लागो न देणे म्हणोन तरी जकातीची तसवीस न लगे——

दाउजी रेखोजी सेटे्ये कांसार चोगार पेठेस वसाहाती केली आहे त्यास दिवाणीचे हरयेक बाब सालाबाद तसवीस लागों न देणें म्हणऊन तरी सालाबाद प्रमाणें रवेस असेल ते चालेल——

क्रस्णाजी माहादेऊ देशाई मामले **मुर्तजाबाद** पेठ मजकूरची माहाजनगी व कुलकर्ण दिधले आहे त्यास जे काही हासील उद्दीम करितील त्यास चौथाई जकाती माफ करणे म्हणऊन तरी चौथाई जकात माफ करणे

आपाजी ताउजी देसाई व देस-कुलकर्णी मामले **मुर्तजाबाद** यासी पेठ मजकुरींची चौधरिकी दिधली आहे तरी जो काही उद्दीम करून हासील करितील त्यासी चौथाई जकाती माफु करणे म्हणोन चौथाई जकाती माफु असे——

देवचंद साऊ यासि पेठ मजकुरीचे सेटेपण फर्माविले आहे तरी जो कांही उद्दीम करून हासील करितील त्यास निमे जकाती माफु असे म्हणऊन तरी

पेठ मजकूरचीं रयेयेतीमधें हरकोण्ही चोरी व सिनलकी व खून व दफीना करितील तरी त्याचा गुन्हा पाहोन दंड घेणे म्हणौन तरी गुन्हा पाहोन दंड होईल

पेठ मजकुरींच्या हदा बीतपसील—

पछेमेकडून विठो-	पूर्व हद बांदिस्त
जी व गोविंद पान-	अंबराई दिमत
सारा याचे घरापासोन	देशाई तहद डोंग-
खेरीज माणिक चौक	राचे तले
तहद हिंगुलाजेचा	दक्षेण हद बंदर
डोंगराचे तल	खाडीमार्ग
उतरेहद सोमेश्वराचा	
मार्ग तहद सराई	

सद्रहूप्रमाणे हद्दांची मोईन करून देणें म्हणौन तरी सद्रहुप्रमाणें हद्दा चो मोईन करून दिली असे

चेउलाहून व रेवदंडाहून व नवे नगर अगर कर्याती व हर येक जागां तलकोंकण व बाळाघाटी व हरयेक जागाहून कर्जदार कुल येऊन पेठ मजकुरीं वसाहाती करितील त्यास कर्जाचा तोसीस साले पांच ५ ने देणे पांच सालें जाहालियावरी मवसर पाहोन उगवणी करवणे म्हणाऊन तरी पांच सालेवरी तोसीस नाही पांच साले जाहालेयावरी अैवजासारिखी उगवणी करणे

रेसीम व खुमास व हरयेक जिनस आणितील त्यास निमे जकाती घेणे

पेठ मजकुरींची संचणी व हरएक दिवाणकाम सेटे व माहाजन व चौगले मिलोन येक सवादे चालवणे म्हणऊन तरी सदरहु प्रो रवेसीने चालवीत जाइजे

पेठ मजकुरीं वसाहातीची कुले हरयेक जिनस पेठेमधे खरीदी फरोख्त करितील त्यासी जकातीचीं तसवीस लागो न देणे म्हणौन तरी जकातीचीं तसवीस न लगे——

पेठ मजकुरींचे लोक नवें जाहाज करून अमदनी व रफ्तानी करितील त्यास निमे जकात घेणे म्हणऊन तरी सदरहूस जकाती निमे प्रो घेउनु

म्हणऊन मालूम केले बराये मालुमाती खातीरेंसी आगून बाा मकसूदनामा सदरहूप्रमाणे कौलनामा सादर केला असे बेशक होऊन पेठ मजकुरीं दुकान बंदिस्त चिरेबंदी इमारती करणे व घरें व वाडे हदमहदूदप्रमाणे इमारती करून पेठ मजकूर मामूर करणे बारा सालें जाहालियावरी महसूल व पटी हरनिसबती विलायेती जे मोईन

करून देऊं तेण्हेप्रमाणे देणे पेठ मजकूर मामूर करणे कोण्हे याचे काही मुलाहिजा न करणे कौल असे

तेरीख २० रोज माहे साबान

ले. ४
चौल-अधिकारी

श्री

दाखलेपत्र **परीट चेऊलकर** याचा कायेदा गावाकडे

पायघड्या कोन्ही घातल्यास

———— लाहारी ४

१ जवण

४ लाहारी

मडप कापडला असता

———— लाहारी ४

४ लाहार

१ जेवण

सुद्र जातीकडे लम्र जाहल्यास नवऱ्या मुलास झगा मुडासे द्यावे लाहारी २

सुद्र जातीकडे लम्रसमयी गाणे गावे लाहारी

१ लाहारी

१ जवण

दसऱ्याचे दिवसी जमीदार याजकडील सिरपाव दर आसामी जवळून

१ देसाई १ अधिकारी

१ देशकुलकर्णी

१ माहाजन

१ पानसारे

१ चौधरी

१ सेटे कासार सोनार

१ नाईकवडे

१ जोसी उपाध्ये

१ काजी

१ मुनसी

सुद्र जातीकडे लम्र जाहाले तर पान्हा मोडावन—

दर लम्रास— लाहारी २

०००- ताचूल

जवण

दसरा दिवाळी आरती वोवाळण सजगणी चेक १

नवऱ्याकडील चिरगुटे धुपट दिल्ही लाहारी ३

१ नवरीकडील लाहारी

२ नवऱ्याकडील

३

मुद्धाधि शेर ! याजकडे

२ दीपावली आरती लाहारी

५ नारली पौर्णिमा नारल

१० पानाऱ्या पट्या

घरपटी पाल

ले. ५
चौल–अधिकारी

श्री

यादी वौषावळ **सिलोत्री** व **कुलकर्णी** तर्फ **खंडाळे** प्रांत **चेऊल** व **खार पेझारी** तर्फ **श्रीगाव** व खारी सिळोत्री तर्फ श्रीगाव व........

मूळ पुरुष सद्क प्रभु यासी पुत्र

१ रायाजी सद्क प्रभु १ विनायेक सद्क प्रभु १ आंताजी सद्क प्रभु ३

पौ दोन पुत्राचे निर्वौश जाले ते— १ रायाजी सद्क प्रभु १ विनायेक सद्क प्रभु २

आंताजी सद्क प्रभु याचा वौष आंताजीस बायेका २

प्रथमचे बायेकोस पुत्र दोन		दुसरे बायेकोस पुत्र	
वडील	धाकटे	दामाजी अनंत	१ बाळाजी अनंत
...जी आनंत	रामजी आनंत	१ वडील	१ धाकटे बंधु
यासी संतान नाही	१	यासी पुत्र	यासी पुत्र
नकल जाली.	यासी पुत्र	बापुजी दामाजी	पांडुरंग बाळाजी
	बाबाजीराम(?)	१	१
	१ १	यासी पुत्र	यासी पुत्र
	२	त्रिंबक बापुजी	बळवंतराव पांडुरंग
	यासी पुत्र	हाली हिंदुस्तानात	१
	जिवाजी बाबाजी	आहेत	यासी पुत्र
	१		१ नारायण बळवंत
	१		वडील
	१		१ केशवराव
	यासी पुत्र		बळवंत
	१ बळवंतराव		धाकटे
	जिवाजी वडील		२
	१ नारायणराव		
	जिवाजी धाकटे		
	२		

श्री

यादि छतिसीकर **कुलकर्णी** याचा घरटा प्रथम पाखाडीत होता व वाडी होती याचा नाव फ्हून शोध पाहावयाचा उपनाव गुप्ते

१ गोविद कृष्ण याचे पुत्र--१ कृष्णाजी १ रघुजी १ मुरारजी ३
१ रघुनाथजीचे पुत्र--१ रायाजी १ मल्हारजी १ अंताजी ३
[कान्होजी आंगऱ्यांचे दिवाण रघुनाथजीचा वंश]

ले. ९ चौल-अधिकारी } श्री {

कानु जकात माहाल तरी ठेका **शाहाबाज** तो **श्रीगाव** मामले **चेऊल**

ठेका माहाल मजकुरी **पेणेस** माणूस जाईल यासि दर माणसास घेणे बा। रुके ०५

पेणेहून माणूस येईल त्याचा झाडा घेऊन जकातीचा जिनस असेल त्याची जकात घेऊन जाऊं देणे

बंदी व गुलाम व म्हैस व गुरें मा। मजकुरीं खरीदी फरोख्त होईल त्यास खरीददारापासून घेणे——

बंदी व गुलाम दर नफर लाहारी ५ — बसक लाहारी १०

म्हैसीस लाहारी २ — खुलगेयासीं लाहारी १०

घोडेयासी मा। मजकुरीं तरी वोलांडा होईल यासी घेणे

निकाळु पइसा-ळु यासि चौथी पाये घेणे—— — पैसाळु घर घोडेयासी घेणे लाहारी १

विश्या गुरास तरी वोलाडा जाईल येईल यासी निकाळु पइसाळु घेणे लाहारी

म्हैसिस लाहारी ·॥· — बईल व खुलगा यासी टके ·।६

खुमास——

सिती दर गजे रुके बुा—— ०५

घटी व अस्ट पुतली दर गजे बुा रुके ·।६

पाटांव दर गजे बुजरुक रुके लाहारी ·॥·

ताफता हरजिनसी दर गजे बा। रुके ०६

खारां व मुसदर दर गजे बुा रुके ०४

टोपीया मखमाली दर टोपीस रुके——बुा ·।·

तरवाराचा बईल यासी दर बैल यास घेणे टका——१०

पतांबर——

बुा दरगजे रुके टका १ — खुर्द दरगजे टके ·॥·

फुलपगर दर गजे रुके ०९

सखलाद——

पुर्तकाली दर गजे रुके ०९ — सखलाद लाहुरी दर गजे रुकें ·।·

टोपिया लाहुरी——

टोपी बुजरुक दर टोपीस रुके०४ — खुर्द दर कोडीस रुके ·।·

रेशम दर सेर रुके ०४

कद रेसमी दर कदास लाहारी १॥·

कापड व घोघडिया——
गोदडी सुती व रेसमीस लाहारी ·॥·
घोघडीया दर पटीस
बुा ३ खुर्द ४
यासी जकात घेणे निकालु
दर बाटीस रुके पैसालु दर बाटीस रुके
०६ ०८
कापड धोवट सेले व कोचकीया व
दूर जिनसी कलियाणा भिवडी तर्फेहून
आणिती त्यास दर गठलीस टका—१०
गोणपटास दर गजे रुके ०१४
काटानी जिनस——
गहूं हरभरे
मूग तुरी
वाटाणे कुरुद
यासी दर गोणेस घेणे——
जकात टके वाणगी वजन
·॥६ ००१·
तील——
गाजरे व मले दर चोखे व पाढरे दर
गोणीस टके ·॥· गोणीस टके ·॥६
किता गंधान सवदा——
जाइफल जायेपत्री
माइफल सिलारस
हिंगुल लवगा
मणसिल सेदूर
हिंग
यासी जकात घेणे रुके दर सेर——
यंन जकात ०४
वाणगी ०२
——
०६

कापड दर पटीस
दागिने सेला कोचकी
१ १
पाटकी कणे
२ ६
गजें लुगडीं
४ २
धोत्रें लग
३ ०
यासी हासील घेणे
निकालु बुा रुके पैसालु रुके
०६ ०८
रगीत कापड चेउली तर्फेहून कालियानास व भिवडीस नेतील यासी दर घटीस रुके ०६
गठलीस लाहारी ·॥·
नवार पलगाची दर चाकीस रुके बुा ०१४
उडीद मसूर
वरणे लग
यासि जकाद घेणे——
दर गोणीस टके वाणगी वजन
।६ ००१·
अफीन दर सेरे रुके——
जकाती ०४
वाणगी ०२
——
०६
गुळ निकालु व पैसालु दर गोणी घेणे
जकाती टके वाणगी
·॥६ ००१·

कापूर दर सेरे रुके ०९
पारा दर सेरं रुके ·।·
मिरी दर गोणीस घेणे जकात लारी
१॥
वाणगी वजन
००१।·
फुटकल मणास घेणे--
जकात टके वाणगी ·।·
०००१३
कांच दर वोझेया —
जकाती रुके वाणगी वजन
०१० ००।९
हलद दर गोनीस घेणे—
जकात टके वाणगी वजन
·॥६ ००।९
सुन्या खार दर वोझेयासी टके -।·
जिरे दर मणी घेणे जकाती—
टके ·।· वाणगी ००।९
कील व चद्रुस दर मणे टके -।·
भंग दर गोणीस घेणे—
जकात टके वाणगी
·॥६ ००१।·
श्रीखड चदन——
अस्टागरी दर सेरे मल्यागरी दर सेरे
रुके ०४ रुके ०३
सुभधानी दर सेरे रुके ०२
पचकणी दर वोझे यासी घेणे——
जकाती रुके वाणगी वजन
०१० ००।९
तादुल व नागली निकाळु व पैसाळु
दर गोणीस टके
भात—— ·।·

काकवी पाणमोडी दर सिरभारीस घेणे
जकाती रुके वाणगी
०१० ००।९
चिंच दर वोझेयास--
जकाती टके वाणगी
०१० ००।९
मेथी दर गोणीस घेणे
जकात टके वाणगी
·॥६ ००१।-
केसर दर सेरे टके ·॥३
चोल व मजिस्ट दर गोणीस निकाळु
व पैसाळु घेणे—
जकात टके वाणगी
·॥· ००१।
कल्हे व बेगड दर सेरे रुके ०४
पतग निकाळी पैसाळु दर गोणीस
लाहारी ·॥·
लसून दर गोणीस घेणे—
जकात टके वाणगी वजन
·।६ ००१।
धाइटीची साल दर वोझे यास रुके०१४
खारखा—
दर मणे लारी वानगी
·।· ००।९

मा मजकुरी खरेदी करून परमुलकास फिरगाण व पणवेलीकडे नेईल त्यास घेणे दर मुडेयास रुा पयता लारी ४

बीजाची पटे पैलाकडून आपले तर्फेस आणील त्यापासू[न] घेणे रुके ०६

आणिक काही नाही कुलची मा मजकुरी भात खा करितील यास घेण——

तलपतदार मा मजकुरी दर मुडे यास रुके ०९	दर मणी उद्मिचा-पासून दर मुडे यास टके ।६

कुलचिया पासू[न] फसकी भात घेणे पाइली ००४

किता जिनस——

पलंग व कदिलें यासी घेणे

पलंगास	कदिलास	तबकें
रुके ।॥	रुके ०१०	बुा रुके ।।
		खुा कचज
		रुके ०५

फणिया बाइकांच्या केस उकलावयाच्या मा मजकुरीं आणितील त्यासी घेणे जकात दर कोडीस रुके ०१० वाणगी फणी १

येण्हेप्रा घेणे—

चुरुड काम——

सुपें दर वोझे यासी घेणे

जकाती रुके ०१० वाणगी सूप १

किता जिनस——

कळीकडे निकालु पैसालु

गलबतास जकात लारी	वाणगी	डोईवोझे यासी जकात रुके
३।॥।	५	०१०

पैलीकडून भात खा करून आणितील त्यास खादारापासून दर मुडेयास घेणे—रुके ०९

भात फसकी——

गलबतास	होडीस
पाइली	पा
००८	००४

भात खरीददारापासून

तलचतदार मा भारा पासून चा माफ वण रुके ०९	परदेसीं भात खा करून नेईल त्यापासून रुके ।६

पेटियासि घेणे—

हडपा मोटा दर लारी ।॥।	पेटीस लारी ।।
हातपेटीस लारी ।।	गग ०

वोढणे लाकडे दर वोझेयासी रुके १०

बाबु कांचीट मा मजकुरी खादार आणितील यासि दर वोझे यासि—

जकाती रुके	वाणगी बाबु
०१०	२॥

नारल दर वोझेयासी घेणे जकाती—

जकाती रुके	वाणगी
०१०	नारळ १

जकाती खुा
रुके १० वानगी
गळीगडे
३

फणस दर वोझेयाचार्सा
रुके ०१०

इडें व फव्हिरे दर वोझेयासी
जकाती रुके वाणिगी नग
०१० २

ऊस दर हजारे निकाळु पैसाळु——
जकत लारी वाणगी ऊस
१॥· १०

नाही ! व माणे कालण आणितील
यासी घेणे दर नगास
नाहीस रुके भानास रुके
०५ ०१०

सूत दर वोझ्यास घेणे
निकाळु पैसाळु——रुके ·॥·

ताग दर वोझे यासी
जकाती रुके वाणगी वजन
१० ००।९

खुर्दा निकाळु पैसाळु नेतील आणि-
तील त्यांपासून दर वोझेयास घेणे——
रुके ०१०

साबुन दर वोझेयास——
जकाती लारी वाणगी वोळी
०४ १

सकतानसि जकात
रगात रुके होडीस रुके
०४ ०२
हिरवीस रुके भिकासार्नाचे
०१॥ पानास रुके ०१

केळीं दर वोझेयास——
जकात रुके वाणगी केळीं
०१० ५

पाने नागवेलीची दर वोझेचासी——
जकाती रुके वाणगी पाने
०१० १२५

कादे दर गलबतास खादारापासून
पाग ! लारी वाणगी मण
१॥ ०॥·

कादे खादारापासून दर गोणीस
टके ·१३

अलें निकाळु पैसाळु दर वोझेयासी
घेणे——
जकाती रुके वाणगी
०१० ००।९

गोणीस
जकाती रुके वाणगी
·॥६ ००१।·

माजरे व लव्हे यांचे दर वोझेयासी
रुके ०१००

भात नातनी मा मजकुरीं येतील
त्यास घेणे——
खादारापासून पाग
गलबतास गलबत खुर्द
बुा रुके १॥ टके ·।·
खादारापासून नातनीस लारी ·।·

सरा पैलीकडे नेतील दरमणास घेणे——
जकाती रुके वाणगी रुके
०८ ०४

आधवड चाभारी दर नगास रुके०१००

जाळें कोळीयाची पैलीकडे नेतील
त्यास घेणे
जालास रुके होडीस रुके
·।· ·।·

लाख दरमणे घेणे——

जकाती लारी वानगी वजन
·।· ८८।९

मासली जिनसं——

मासे बुा दर वोझे यास घेणे
जकात रुके वाणगी मासा
८१० १

मासे व वैल खारे जिनस आणितील यास दर कोंडीस खोदारापासून लारी ·॥· घेणे वानगी माही खा दारापासून घेणे——

तारु बुा वानगी· जकात वाणगी
लारी ·॥· २०० १ १००

किता जिनस——

गुळाचें तारूं येईल यास घेणे खादारापासून——

तारूं बुा		तारूं	खुर्द
पाग लारी	वाणगी गुळ	पाग लारी	वाणगी
२	८।·	१	८८५

लाहान तारूं असेल
यास नजरे मण पाहोन
जकात घेणे——

खरीददारापासून दर वोझेयास रुके ८१०

मा। मजकुरी कालवडे काढितील यासी रुके ८९

मा। मजकुरी नवे तारूं बाधितील अणि विकतील त्यासी खरीददारापासून दर सदे लारी घेणे ५

डोलीस लारी असूस टके
१ ८५

बईल दर बोझेयास घेणे—

जकात लारी वाणगी
रुके ८१० २५

खार व खडा बईल व खुलगा धरून नेईल यासी जकात घेणे—

तकाती लारी वाणगी बईल मासे
रुके ·॥· १२२ २

कुटा केरिया दर खडीस जकात रुके ।०

बोबील हर जिनसी मासली आणून विकतील यास जकात नाही वाणगी माल पाहोन घेणे.

पाईपोस मोचेकरी याचे पेटारीस यास घेण लाहारी——

जकात लारी वानगी जोडा
१ १

मा। डोलवी गाव खडणी दर सालिना घेणे लाहारी १६

गैर महसूल मा। मजकुरीं होईल यास घेणे लारी अडीचसें पावेतों घेणे——
लारी २५००

महसूल————————————

माहाल मजकुरीं शाहाबाजेमध्यें वराडे होतील त्यास घेणे दर वोऱ्हाडात लारी——१

कानडे याची पेंठ मा। मजकुरीं श्रीं गावीं येऊनं राहील त्यास जकात घेणे—— ३ घेणे

घोघडी पटीस घा। खुर्द ४
३

भाग मासा कोलियापासून घेणे लारी

१० भाग मासा

५ सीदर

१५

१

ताके सिंवाराचे आणितील त्यास घेणे——

जकात रुके दर ताकेयास

।ः वाणगी भारा १

वीरांची पेठ येईल यास घेणे

बकरीस रुके खुलगे यास

०५ लारी १

म्हसीस लारी

२

काबाडी गलबतें लाकडे भरितील यास घेणे——

गलबत बुा लारी गलबत खुर्द

३ लारी २

होडें लाहान नजर मानम करून घेणे जकात

भडारी माडी घेऊन येतील यास घेणे

घाघरीस कावडीस दर

दर माहे टके माहे रुके ।६

०६

हमाल १ लाहारी ६०

ठाकुरी लाहारी ६०

किता जिनस——

सारखास घेणे दर गोणीस

लाहारी वाणगी वजन

१ ००१।

दर वोझे यास

जकात रुके वानगी वजन

।· ००।६

गेंज घटीस धोत्र ३

४ कोचकी १

पाटगां २ लुगडीं १

सेलापटी १

दर पटीस रुके घेणे ०८

माहाल मजकुरीं मीठ खा करून नेतील त्यास दर गोणीस रुके ।· घेणे.

खाजूर—— दरगोणीस

जकात रुके वाणगी

।।· ००१।

वोझे यास दरमणे

लारी रुके वाणगी

०१० ००।६

लोखड——

दरमणे लाहरी टाकिया कोडीस

।· टके ।·

तबाखु दर बैलास निकालु पैसालु

पैसालु मणास निकालु टके

लारी ।।· ।·

अबीर व गुलाल दरमणे		वाणगी——	
जकाती रुके	वाणगी	बैलास	वोझेयास
·।·	८८।९	८८१।	८८।९

खोबरे दर वोझे यास——

जकात लारी	वाणगी वजन
·।·	८८।९

माहाल मजकुरों कानडे याची पेठ पोईनाडी येऊन राहाले रोज ३ जकात घेणे पिटी सदगला !

घोघडी बुा	घो खुर्द
३	४

गजे ४	धोत्रें ३
पाटकीं २	कोचकी १
सेला १	लुगडे १

चासी घेणे दर धटीस धटो रुके घेणे ८८

[एकूण जोडीव सात कागद; त्यांतील पाच पाठपोट लिहिले आहेत.]

ले. ७
वळण–कालगुडे

श. १५६६ पौष वा। ८
इ. १६४५ जाने. १०

(गोल फारसी शिक्का) असल बरहुकुम नकल

कौलनामा अज दीवाण किले **राहेर** ता। मुकादम व रयानी मौजे **वालण** बुा ता। **बीरवाडी** सुा खमस आबैन आलफ कारणें दिल्हा कौलनामा ऐसा जे तुम्हाचावे

(फार्शी शिक्का)

आदकारी ता। मजकूर दौलत पेस केले जे मौजे मजकुरास दर साल नुमर दर टकेस टके ४॥ कौल दिल्हा होता त्यास साडेसात टके पडिले त्याकरिता रयान बेदिल होऊनु संचणी रयान घेत नाही साहेबी ८॥।· सन सीत आरबैन आलफस दर टके रुपये ·५८ पाच कुलसाल नुस ! माहासूल वर खर्चपटी वर बाजे बाब दणे म्हणौनु तरी दौलत पेश आधिकारी खातीरेस आणउनु दर टकेस टके ५ पाच प्रमाण कौल दिल्हा असे कोणे बाबे आंदेशा न करिता खातर जमा करून मौजे मजकूर कीर्द मामुरी करणे सुखी राहीजे

(फार्शी मोर्तब)

तेरीख छ २१ माहे जिलकाद

[सदर नकलेचें मूळ अस्सल पत्र अत्यंत जीर्ण व फाटक्या स्वरूपांत, रुजु पाहण्याचे वेळीं दाखल केलें होतें.]

ले. ८
वाळण-कालगुडे

श. १५६७ पार्थिव भाद्र० शुा ६
इ. स. १६४५ आगस्ट १७

(फार्शी
अष्टकोनी
शिक्का)

अज दिवांन किले **राइर** ता पारधीयानी व रयानी मौजे **वालण** बुा तर्फ **विरवाडी** किले मजकूर सुा सीत आर्बैन आलफ तुम्ही पारधी करून हराजिनसी जनावरे मारिता त्यासी खोताचा लाजीमा आहे मागील पाऊसानी सालाबाद आले ते मुकरार याकरिता दिवाणामधी आणिता नये याबदल **विठो ... पाटील** मौजे मजकूर याची मन्हामतो करून देत जाणे दर हर साल मिशेलीचे उजूर न करणे तालिक लेहून घेउनु आसल मिशाल पाटील मजकूर परतून देणे (अष्टकोनी मोर्तब)

(अष्टकोणी
फार्शी
शिक्का)

तेरीख ५ रजेब

[मूळ अत्यंत जीर्ण, नकलेच्या व मुळाच्या साह्यानें उधृन केलें कागद]

ले. ९
वाळण-कालगुडे

श. १५७० भाद्र. शुा ८
इ. १६४८ आगष्ट १६

(फार्शी शिक्का गोल)

अज दिवाण किले **राइर** ताहा **विठ पाटेल** वा **नागोजी घेरोसा** मौजे **वालण** बुा सुा सन तिसा अर्बेन अलफ बीर जोगी याचे सेताचे अहवाल खातीरेसी आणणे अहे तरी तुम्ही व मोख्तसर ४ चौघ कुणबी सवे घेउनु हुजूर येइजे मो (गोल शिक्का)

तेरीख ६ शाबान

(तुकाराम झुरु कालगुडे वाळण बुद्रुक-संग्रहांतील)

ले. १० }
चौल-अधिकारी }

{ श. १५८२ पौष शुा १४
{ इ. १६६१ जाने. ४

(कांहीं भाग फाटून नष्ट)

उरुफ चेऊल ... ...

सुबेदार नामजाद **तलकोकण** नमस्कार सुा इहिदे सितैन अलफ अज उहुदी साल मजकुरु व बाकीपैकी दर वज बदल तश्रीफ **आपाजी ताउजी देसाई** देसकुलकर्णी मामले मजकूर पेसजी सुबा मार्चा **परबलगड** येथे देसक आले होते यासि लुगडी तश्रीफा दिधळिया आपाजी माा देसाई व देसकुलकर्णपणाच्या दोनी तश्रीफा ... ... दुसरी तश्रीफ ते वख्ती हाजीर नव्हती येकच दिधली आता दुसरी तश्रीफे बदल होनु ।॥। पाऊण मामले मजकुरीं देविला असे आदा कीजे

तेरीख १२

जमादिलौवल

ले. ११ }
चौल-अधिकारी }

श्री

{ श. १५९५ अ. भाद्र. वद्य ४
{ इ. १६७३ आगष्ट २१

मसुहुरुळ अनाम **रामाजी माहाद** परभु हवालदार व कारकून मामले चेऊळ प्रती राजश्री **सिवाजी राजे** सुहुर सन आर्बा सबैन व अलफ **बालाजी ताउजी देसमुख** व देसकुलकर्णी मामले माा हुजूर मालूम केले की **आपाजी ताउजी** व आपण व **दादाजी** हे तिघजण येकवट असता वडिलाचा वितविशय होता तो तिघानी वाटून घेउनु निराले निघालो दाहा जण ग्रहस्त बैसोनु निवाडा करून आपणास लादावा लेहोनु दिल्हा तेणेप्रमाणे मागता आपाजी व दादाजी देत नाहीं व मोगलाचे काबिजातीस कितेक आपाजीने व बाबाजीने चोरी केली याबदल त्यास हुजुरून दंड बाधला त्या दंडाचे भरीस आपला हक नेतो आपणास येक रुका नेदी म्हणौनु मालुम केले तरी वडिलाचा वितविशय दाहा जणी वाटिला असोनु लादावा बालाजीस लेहोनु दिल्हा असोनु आपाजीस व दादाजीस नेदावा काय गरज असे या उपरी निवाडेप्रमाणे जे होईल ते बालाजीचे बालाजीस देवणे जो हरकत करील त्यास बवाजिबी साकीद करणे व वतनाचे हकाची तकसीम हकहिसाबी आपाजी व दादाजीकडे जितके

(श्रीशिवनरपति हर्षनिधान महादेव मति मत प्रधान) [पांच ओळींची वर्तुली मुद्रा]

सालाचीं याचे निाची होईल तेही देवणे पेस्तर फिर्याद येऊ नेदणे छ १८ जमादि-लौवल परवानगी हुजूर (मर्या

" देयंविरा [तीन ओळींची

जते) मुद्रा]

[कागदामागें] सुरु सुद

ले. १२ } श्री { श. १५९८ श्रावण शुा १२
देवळे-चित्रे } { इ. १६७६ आगस्ट २५

असल मोजीब नकल

मशहुरल हजरत राजश्री **माहादाजी सामराज** सुभेदार व कारकून हाल व इस्तकबाल सुबा ताा मावल व कारकुनानी हाल व इस्तकबाल व देसकानी ताा **मुठे खोरे** प्रती राजश्री **शिवाजी राजे** सुहुर सन सबा सबैन

श्री शिव राजे
द्र हर्षनिदान । त्र्यं
बकसुत मोरेश्वर
मुख्य प्रधान
(चार ओळी लंबवर्तुळी मुद्रा)

वः अलफ मौजे **भोवली** ताा मजकूर येथील पाटीलकी पेसजी काा **दादाजी कोंडदेव** देशमुखापासून खरेदी करून सरकारची केली आहे ते सरकारदाखल चालते हाली पाटीलकी मौजे मजकूर **माणकोजी विन वालोजी** ... ... खान यांसि याचे कदिमावर व... ... ... केली आहे पाटीलकी याचे दुमाला करणें पाटीलकीचे काम याचे हाते घेत जाणे पाटीलकी हक व इनाम कदीम कांही नाही येक वावले कामथ पासोडी रकमी कास गला मण -॥।~॥ साडेसतराचें जमा जाले असें राजभाग जमा होतों याबदल साहेबी माणकोजीस पाटीलकीबदल राजभागपैकी व नख्तबाबपैकी देविले असे दर साला बेरीज बि ताा

गला केली माहालपैकी राजभागपैकी देत जाणे खंडी ४

नख्तबाब वणी घर टका जमा होतो त्यापैकी दिवाणातोन हक म्हणौन आदा करीत जाणे टाा

खुर्दा———————टके
६०

... ...

च्यार व नख्त टके साठी इस्तकबाल सालमजकूर सन सबापासून आदा करीत जाणे दर साला ताजा सनदेचा उजूर न करिता सालदरसाल हेच सनदेवरून माणकोजीस व माणकाजी मागे याचे आवलाद आहफादेस येणे प्रो चालवणें उजूर व इस्कील

कांहीं न करणे तालिक लिहून घेऊन असल परतोन देणे छ २५ जमादिलाकर
परवानगी हुजूर मोर्तब सुद (मर्या

देयं विरा . (षट्कोनी तीन ओळींची मुद्रा)

जते)

रुजु सुरुनिवीस

बार

दुलावणीवर मोर्तब सिक्याचे तरेचे आहे मोर्तबात आक्षरें विलसति लेखनावधि मुद्रा

सुरु सुद

[तुटक तेथें फाटलें.]

ले. १३ चौल–अधिकारी

श्री

श. १६०१–२
इ. १६७९–८०

ताा

तह देणे हक देसक मामले **चेऊल** सुाा समानीन अलफ देसक मामले मजकूर यासी साल दरसाल दिवाणातून हक यावयाची मोईन केली आहे यैसियासी त्याचे निसबती दिवाणची बाकी अहे व हुजुरून खड केला होता तो पैका इगरेजास देविला त्याचे देणे इगरेजास देविले व बाकी व इगरेजाचे देणे याचा उसूल जाला पाहिजे नफर मजकुरासी.................चीं बाकी व इगरेजाचे देणे वसूल व्हावा व त ......वर त गावे म्हणोन राजश्री **बहिरो त्रिमल** सरसुभेदार व **तिमाजी वेंकटेस** सुबेदार येहीं तह केला की देसकासी दिवाणातून हक साल दरसाल यावयाची मोईन आहे त्यापैकी दिवाणाची बाकी व इगरेजाची बाकी याची सिस्त केली ते साल दरसाल हकामधे यावे.......... त्यासी खावयासी द्या यैसी करारती करून साल दरसाल हक यावीयाच [करार केला] असे बीताा

[अपूर्ण]

ले. १४ चौल-अधिकारी

श्री

श. १६०२–०३
इ. १६८०–८१

[कागदाच्या आरंभींचा भाग नष्ट. पहिला बंद अगदीं जीर्ण झाला आहे.]

......खातीरेस आणून तुम्हास कौल सादर [केला असे बीतपसील]

किाा कलम साल मजकुरीचा उसुलाची तहसील करोनु मामले मजकूर ... ... **सेख माहामद दिवाण**

किाा कलम साहेबाची काबीजात मामले..........वरी......म जाहाली तेणे करून ... क प्रजा गयाल होऊन

सरकार तलकोकण याचे बदगीस देसक ... ... खक जाऊन ... ... मजकुराची ... ... यावरी ...... हेही रयेती ... अहवाल खातीरेस ...... मिया **अबदुल** बा ... ... मामले मा त्यासी बोलाऊन विल्हे करून दिधली आहे त्यापैकी ... ... बी ता छ २६ रमजान ... ... न घेतला ... ... जे काही रा ... ... याचा उसूल ता आखेरसाल घेतला पाहिजे म्हणून लिहिले ... ... गलाचे जमाब ... ... पैकी हिसेची बाकी राहिली असेल त्याचा उसूल आखेरसाल ता घेऊन मोर्तब सुद (पट्टकोनी २ ओळी, शिक्का चंद्रसूर्य)

किा कलम मामले मजकुरी (ना)डी बाबत मुडे भाडारी ... ... ल वराई क बारव खु...... भाडारी व राई नारली व भेरली व ताड राई त ल प द ट! हुरे गावगना.........जे ताडीबाबत कुल दूर केली आहे ऐसे यास सालगुा **मिर्जा करीमबेग** दिवान......तेही सालगुा आखरसाली सदरहु बाबत दूर केली होती अमा उसूल होऊन गेला तो जमा जाहाला यावरी हाली सालमा कारणे **मीर सैद महमद दिवान** आले तेही सद्रहु बाबत...करून बाद दिधले आहे तेणेप्रमाणे सद्रहु बाबत बाद दिधली आहे तेणेप्रमाणे सदरहु बाबत बाद दिधली पाहिजे म्हणौनु तरी हाली कमाविसी मुले संचणी करिता जे साधेल ते घेऊन पेशजी मोईन होती त्याची निसबत न लगे मोर्तब सुद (पट्टकोनी सिक्का)

जागजागा ...... या आ ...... गाव खराबा पड[ले आहे] ती ऐसीयास ... .रमजान राहिली... ...... त्यापैकी ज्या गावी गयाल कुल [परागंदा] जाहाली आहे त्यावरी जे बाकी असेली ते बाद देऊन हाजीर कुलाची बाकी उसूल घेतला पाहिजे गयालीची निा खोतासी व बाजे कुलास लाविली न पाहिजे म्हणौनु लिहिले तरी गैरहाजीर कुले जेथे गेली असतील तेथे दाखऊन देणे त्याची बाकी त्यापासून उसूल करून घेउनु गयाल कुलाची निसबत हाजीर कुलासी न लगे मोर्तब सुद (◡ ०
मो र त
बसुद)

किा कलम पा मजकुरीचे गाव कर्नायेक इजारदारासी होते यावरी साल मजकुरी **मीर सैद महमद दिवान** आले तेही देसक व रयेत खलक **कल्याणास** नेले मामले मजकुरीचा अहवाल खातीरेस आंणून **मिया अबदुल** बाकी करोडी यासी बोलाऊन तह दिधला की सन १०९० सन इहिदे सबैना कारणे तमाम गाव अमानत ठेउनु अमानत सचणी करणे म्हणून तह दिधला आहे त्यावरून करोडी मामले मजकूर येही कुलगाव अमानत केले आहेती तेणेचप्रमाणे चालविले पाहिजे इहिदे सबैनाकारणे हजारदारासी हजारतीची निसबत लाविली न पाहिजे म्हणून तरी गावाचा अहवाल मनास आणून हजारती देऊन तेणेप्रमाणे उसूल...... मोर्तब सुद (पट्टकोनी शिक्का)

किा कलम मोगलाई अमलाची रवेश तरी साहेबा...जाहीरच आहे ते अमलामधे खर्च सादिलवार व दरबार-खर्च जाहाला आहे तरी त्याचे अमलाची पुरसीस केली न पाहिजे म्हणून तरी सादिलवार जाहाला असेल तो समजावणे तुम्हास निसबत न लगे मोंगलाई अमलामधे सादिवालवार व दरबार खर्च जाहाला आहे त्याची वाजपुस न करू मोर्तब सुद (षट्कोनी शिक्का)

किा कलम मामले मजकुरीचे रयेतीस निपुत्रिक सालाबाद नाही पैसे-यास पेशजी साहेबाचे आम्लामधे निपु-त्रिकाची तसवीस लागत आहे तेणेकरून रयेती लोक बेदि ...मुलुक खराबा पडत आहे यावरी मोगलाई अमल जाहाले यावरी तेही सालाबाद निपुत्रिक घेत नसत तेणेप्रमाणे दूर केले होते हाली साहेबी निपुत्रिकाची तसवीस दूर केली पाहिजे म्हणून तरी निपुत्रिक माफ केले असे निपुत्रिकाची तसवीस न लगे निपुत्रिक मरेल त्याची मवेसी त्याची कोण्ही असतील त्याचे हवाला करणे मोर्तब सुद (षट्कोनी शिक्का)

किता कलम मामले मजकुरी मिल-कतदाराच्या मिलकती खारीया व नवोदर व वाडिया व सिलोतरे आहेती त्याचे खावद कितेक सालमजकुरी आहेती व कितेक जागा जागा आहेती त्याचे मुतालिक मामले मजकुरी राहोन कमावीस करीत असतात यावरी पेशजी साहेबाचे अमलामधें मिलकतदाराच्या

किा कलम पेशजी राजेश्री—— साहेबाचे अमलामधे कितेक बाबती हकनाहक घेऊन जमा केल्या आहेत यावरी मोगलाई अमल जाहाले यावरी त्या बाबती दूर करून बाा सालाबाद वाजवी टका द्यावयाचा तह दिधला आहे तेणेचप्रमाणे चालत आहे हाली बाा तह मोगलाई चालविले आहे तेणेचप्रमाणे चालविले पाहिजे म्हणून तरी मोगलाच्या कमाविसेमधे बाबा दूर केल्या असतील त्या सालमजकुरी दूर केल्या असती मोर्तब सुद (षट्कोनी शिक्का)

किता कलम मामले मजकुरीचे मिरासदार देसक व सेटिये व माहाजन व चौधरी व वर्तक व कुलकर्णि व पाटेल व मढवी व बाजे मिरासदार याचा हक-लाजिमा व इसाबती देहे व सिलोतरे व वीर्ती वावेली पेशजी साहेबाचे अमलामधे लाबुद देउनु बाकी जमा करीत असती यावरी मोगलाई अमल जाहाला यावरी तेही बाा सालाबाद मिरासदाराचा हक मिरासदाराचे दुमाले केला आहे तेणे-प्रमाणे हाली साहेबी चालविले पाहिजे म्हणोउ(नु) तरी सालमजकुरी मोगलाही दुमाले केले ते केले सालमजकुरी तसवीस न लगे पेस्तर साला कारणे बाजे माहालीचे मिरासदाराप्रमाणे विल्हे करून मोर्तब सुद [षट्कोनी शिक्का]

किा कलम मामले मजकुरी साहेबाची कार्किजात आली यावरी राजेश्री ... ...**हबाजी नाईक उतेकर** येही केतीयेक रयेतीपासून उसूल करून घेतला आहे व हाली साहेबाचे वख्ती

INDIAN INSTITUTE OF ADVANCED STUDY
Acc. No. 8996

मिलकती अमानत करून जाहाला हासील जमा करीत असती यावरी मोगलाई अमल जाहालेयावरी तेही बा सालाबाद मिलकतदाराच्या मिलकती त्याचे दुमाले करून वाजवी टका हक-हिसाबी घेत असती हाली साहेबी तेणेच प्रमाणे चालविले पाहिजे म्हणून तरी मिलकतदार खावंद हाजीर असेल त्याचे दुमाले करून बाजे रयेतीप्रमाणे त्यापासुनु दिवान देणे घेउनु............. त्याची मिलकत अमानत करून मोर्तब सुद (पटूकोनी मुद्रा)

किा कलम मामले मजकुरी किलेयाची वेठ बेगार हमेश्या पडते तेणेकरून कुणबी खलकाचा राहराबट होत नाही कितेक गाव वैराण पडतात म्हणून **मीर सैद महमद** दिवाण येही किलेयाची वेठ बेगार कुल माफ केली आहे हाली साहेबाची काबिजात आलियावरी वेठ बेगार घेउनु किलेयास नेतात येणे करून कीर्दीचा हगाम अतरतो कितेक कुणबी खलक पलोन जागा जागा जातात तरी साहेबी कीर्द आबादानीवर नजर देऊन वेठबेगारीची तसवीस दूर केली पाहिजे म्हणून तर हाली मसलतेचा वख्त आहे धानधुमीमधे वेठ पडते पेस्तर वेठीची तसवीस न लगे मोर्तब सुद (पटूकोनी सिक्का)

उसूल होतो आहे ते बेरीज आम्हास मजुरा दिधली पाहिजे म्हणून तरी मोगलाचे जमाबंदी पैकी बाकी असेल व हाली खडणी करून त्यापैकी उसूल आला असेल तो मजुरा देउनु हरयेक बाबेमधे मजुरा देऊन मोर्तब सुद

(पटूकोनी शिक्का)

किा कलम मामले मजकुरीचे मिरासदारास मिरासपटी सालाबाद नव्हती यावरी साहे[बाचे] आमलमधे पेशजी साल दर साल घेत असेती येणेकरून मिरासदाराचा अहवाल काही राहिला नव्हता यावर मोगलाई अमल जाहाला यावरी तिही साला आड येक साल मिरासपटी घ्यावी ऐसा तह केला आहे तेणेप्रमाणे साल गुा सन तिसामधे जमा जाहाली आहे ते साल मजकुराकारणे याद दिधली आहे तेणेचप्रमाणे हाली साहेबी चालविले पाहिजे साल दरसाल मिरासपटीची तसवीस लाविली न पाहिजे म्हणोनु तरी सालमजकुरी मिरासपटीची निसबती न लगे पेस्तर सालाकारणे ... जमा हालीचे मिरासदारास ...... मोर्तब सुद (पटकोनी शिक्का)

लग०

सदरहूप्रमाणे तुम्हास कौल दिधला असे तरी तुम्ही बेशक होऊन सुखे येणे मोगलाई अमलामधे त्यास तुम्ही भेटोन ... ... ची तसवीस तुम्हास न लगे [दरी] बाब कौल असे मोर्तब सुद (पटूकोनी सिक्का)

तेरीख[1] ३ [1]माहे जिलकादी
जिलकाद[1]

[एकूण ५ कागद, कागदाच्या पाठीवर जोडांवर 'मोर्तबसूद' एक एक ठसा. 'मोर्तब सुद ' हें अक्षर भिन्न; बाकी मजकूर एक टाकी. मजकुरांत १३ मोर्तब पट्टकोनी, आंत मेहरपी.]

लें. १५
चौल-अधिकारी

श्री

श. १६०७ माघ शुा ४
इ. १६८६ जाने. १७

अखंडित लक्ष्मी आलंकृत राजमान्ये राजश्री **येसाजी अनंत**
देशाधिकारी व लेखक प्रांत **चेऊल** गोसावी यांसि

सेवक **प्रल्हाद निराजी** न्यायाधीस नमस्कार सुा सीत समानीन अलफ **जिवाजी सजणाजी प्रभु** यामधें व **सूर्याजी विसाजी प्रभु** यामधें जिवाजी प्रभु याचे वतनी वाडी कसबे चेऊल पाखाडी पेठ याचा वेव्हार लागोन पे[सजी हु]जूर आले होते यावरून हर दो जणाची हकीकत मनास आणितां जिवाजी प्रभूने विदित केलें कीं सूर्याजी प्रभूस चेऊलची मजमू असतां आपली वाडी उतम देखोन आपले तक्षीमदारांवरी बलत्कार करून बसरी लारी सवासे दे[ऊन] जोरावारीनें खत करून घेतलें आहे त्यावरून सूर्याजी प्रभूस विचारितां विदित केलें की जिवाजी प्रभूचे तक्षीमदारानी आत्मसंतोसे वाडी विकत देऊन खत करून दिधलें आहे हे गोष्टीचे साक्षे आहेत व जिवाजी प्रभूचे तक्षीमदारानी आत्मसंतोषे वाडी विकत दिधली ऐसी साक्ष त्यांची आणून देईन म्हणोन हुजूर कतबा लेहून दिधला यावरून **हरि सिवदेव** माजी देशाधिकारी प्रांत मजकूर यांस व माहालींचे हवालदारांस व वतनदारांस पेसजी हुजुरून आज्ञापत्रें सादर जाली होती त्यावरून हरि सिवदेव माजी देशाधिकारी प्रांत मजकूर यांचें विनंतीपत्र व हवालदार याचे व देशमुख वतनदार यांचे विनंतीपत्र व जिवाजी प्रभूचे तक्षीमदारांची पत्रे हुजूर आलीं तेथे लिहिले आहे कीं सूर्याजी विसाजी प्रभु याणे बलत्कारे जिवाजी प्रभूचे तक्षीमदारापासून वाडी विकत घेतली आहे ती विनंतिपत्रें बजिनस हुजूर आहेत त्यावरून सूर्याजी विसाजी प्रभु आणून मनास आणितां क ... ... त खोटा जाला जोरावारीने जिवाजी प्रभूचे तक्षीमदारांपासून वतनी वाडी विकत घेऊन खत घेतलें आहे ऐसे तहकीक जालें ऐसीयासी येकंदर राजश्री——छत्रपती स्वामीचा तह कीं वतनदारांचे वतन विकत घेणारे घेऊ नये व देणारे देऊ नये जो विकत घेईल त्यास शास्त करावी गुन्हेगारी घ्यावी वतनदार होऊन जो आपले वतन विकत देईल

---

१ तीनहि अक्षरें भिन्नभिन्न.

त्यास जोर ताकीद करावी या गोष्टीने सूर्याजी प्रभूस वाडी विकत घ्यावयासी प्रयोजन नाही असें जाले त्यावरून निर्वाह जाहाला की सूर्याजी प्रभूने जिवाजी प्रभूचे वाडीमधे झाड पेड जे लावणी लाविली असेल त्याची रास्ती किमत वतनदाराचे व भले लोकांचे साक्षीने जे होईल ते थैवज वसरी लारी संवासे जिवाजी प्रभूने सूर्याजीस द्यावे आणि इमारीतीचें घर व पाषाणी दांडे सूर्याजीचे **सूर्याजीने** आपले न्यावे दुसऱ्याचे वतनावरी इमारितीचें घर व वाडीस पाशाणी दांडे लावावयासी प्रयोजन नाही असा निवाडा जाला वाडीची किमत करावयासी हुजुरून इतबारी मनुश्य यावे तों सूर्याजी प्रभु पलोन गेला म्हणोन पेशजी तुम्हांस आज्ञापत्र सादर जालें असा निवाडा हुजूर जाला असतां अलाकड सूर्याजीने चेऊलैची मजमू करून जाऊन जिवाजी प्रभूचे तक्षीमदार **विठोजी बापूजी** व **गोविंद नारायेण** यास लिगाड लाऊन बलत्कारें आत्मसंतोष वाडी विकत दिधली असा महजर व पेसजी तकरीरा व बखेरा दिधल्या आहेत त्या कुल खोस्या असा महजर करून देणे म्हणोन अटक करून बैसविले होतें त्यावरून विठोजी बापुजी व गोविंद नारायेण हुजूर फिर्याद आले म्हणौन हरदूजणाचे माणसास व जमानास तगादा लाऊन अटक केली आहे म्हणोन हुजूर कलों आले तरी विठोजी बापुजी व गोविंद नारायेण हुजुर आले असतां याचे माणसांस व जमानास अटक करावयासी काये गरज आहे वाडीचा निवाडा...... र जाला प्रो मज... चे हवालदाराचे व देशमुखाने विनंतीपत्रें हुजूर पाठविली असतां सूर्याजी प्रभु मनास माने तैसी लबाडी करितो जिवाजीचे तक्षीमदारास परागंदा केले आणि तुम्ही सुभेदार तमासा पाहातां आणि सूर्याजीची कोसिस करिता यावरून तुमची कारकुनी जाहीर जाली या गोष्टीचा प्रसंग राजश्री———स्वामीजवल होईल आणि सूर्याजी प्रभु लौकरीच नतीजा पावेल तरी तुम्हीं बेमुलाहिजा सूर्याजी प्रभूस ताकीद करून हाल खुद टेवणे व सूर्याजी प्रभूने तरफदारांस सागोन आकस कोसीने विठोजी बापुजी व गोविंद नारायेण याजवर वराना केल्या आहेन त्या तुम्हीं मनास आणून हक हिसाबी करणे गैर माकुल व हरकसी सर्वथा करू न देणे व विठोजी बापुजी व गोविंद नारायेण हुजूर आले आहेत यांचे माणसांस व यांचे जमानास येकंदर तगादा न लावणे छ २ रबिलोवल आज्ञाप्रमाण.

असल पत्र विसाजी चन्हीकर यांकड असे

ले. १६
प्रतापगड-हडप

श्री

श. १६११ वैशाख शुा १४
इ. १६८९ एप्रिल २३

स्वस्ति श्रीराज्याभिषेक शक १५ शुक्ल नाम संवसर वैशाख शुध चतुर्दसी भोमवासर क्षेत्रिय कुलावंतस श्री **राजाराम छत्रपति** याणि राजश्री **बहिरजी नाइक घाटगे** दिमती रत्नशाला सेवक राजमंडल मुा किले रायगड यासि आज्ञा केली यैसी जे राजश्री **नारोपंत अमात्य** याच्या वस्ता **संगमेश्वरींहून रायेगडास** जाता मौजे

पेडावे ताा **चिपोलण** येथे दांडगियानी लुटिल्या त्यांची वाजीपुसी करायासि खंडोजी गाडया हुजरून पाठविला त्याणे वस्ता सापडिल्या त्या हुजूर आणिल्या त्या नजरगुजार करून त्याच्या त्यास दिल्या त्यांपैकी कलमदान सोनियाचे वजन तोले वार——— येकूण १ येक हुजूर वाडियात स्वामीने घेतले त्याचा मुबादला सोने रत्नशालेकडील देविले असे तरी सदरहु सोने रायेगडी रत्नशालेकडून पंतमानइलेस प्रविष्ट करणे येविषी राजश्री **राहुजी सोमनाथ** यासि आलाहिदा आज्ञापत्र सादर असे अनमान न करिता सोने देविल्याप्रमाणे प्रविष्ट करणे जाणिजे

[नकल तत्कालीन आहे. मजकूर संपल्यानंतर राहिलेल्या कोऱ्या जागेंत कांहीं मोडींत थोडे बाळबोधींत सोन्यामोत्याच हिसेब उजव्या अंगास लिहिला आहे. पत्राप्रमाणें तो वाच्य नाहीं.]

ले. १७
प्रतापगड-हडप

श्री

श. १६१३ ज्येष्ठ वा ९
इ. १६९१ जून १० पैवस्तगी १८ जून

राजमान्ये राजेश्री **हरि विठल मजंमदार** दिमती श्री———मुाा किले **प्रतापगड** यांसि **रामचद्र नीलकट** नमस्कार सुाा इहिदे तिसैन आलफ वेदमुहूर्ती **विस्वनाथभट हडप** हे पुरातन राजेश्री कैलासवासी स्वामिचे कारकीर्दीपासून श्रीचे पूजक आहेत येसीयासी साप्रत दुष्ट संसर्ग काही येक दिवस जाला यानिमित्य पूजा राहिली भट गोसावी स्थलत्याग जाले प्रस्तुत प्रतापगड घेऊन श्रीची स्छापना केली ते समई भट गोसावी हजीर नव्हते पूजा चालिली पाहिजे म्हणून **माहाबलेस्वरकर विश्वनाथभट** यासि सागितली त्याणी ब्राह्मण ठेऊन पूजा चालती केली (त्याव)री विश्वनाथभट याणी आपले पुत्र **नीलकटभट** हुजूर पाठविले विश्वनाथभटास पूर्वीपासून कैलासवासि स्वामीने पूजा सागितली असतां दूर करता येत नाही या कारणे जेणेप्रमाणे पूजेचा मामला यांस होता तेणेप्रमाणे करार केला असे तरी पहिलेपासून कैलासवासी स्वामीचे वेलेस जेणेप्रमाणे चालिले असेल तेणेप्रमाणे यांसी चालवणे आणि माभलेश्वरकर भटांस पूजेचा मामला सागितला होता त्यांला **पंडितरायाची** मुतालिकी देऊन श्री देवींस पुराणश्रवण करावयाची आज्ञा केली असे तरी वेदमुहूर्ती विश्वनाथभट माभलेश्वरकर जो ब्राह्मण ठेवितील त्यांपासून श्री देवींस पुराणश्रवण करवीत जाणे त्यांस जेणेप्रमाणे कैलासवासी स्वामींच्या वेलस चालिले असेल तेणेप्रमाणे चालवणे विश्वनाथभट वृध आहेत पर्वती राहातां अनकूल पडत नाहीं याकरितां त्याचा पुत्र नीलकटभट तेथे राहतील आणि श्री———ची पूजा करितील जाणिजे छ २२ रमजान पाा हुजूर

पाो पैवस्तगी छ १ सौवाल [पत्र एकाच अक्षरांत]

ले. १८
प्रतापगड–हडप

श्री

श. १६१४ श्रावण शुा ११
इ. १६९२ जुलै १४

नकल

राजमान्य राजश्री **हरि विठल** मुा मजुमदार दिा श्री यांसी **रामचंद्र निलकठ** आमात्य आसीरवाद सुा सलास तिसैन अलफ वेदमूर्ती राजश्री **विश्वनाथ भट** पूजक दिा श्री याकडून पर्तीही श्रीचे पूजेस पंच्यामृत नैव्धेय ऐसे पुरातन नियत याणीच करावयाचा कैलासवासी स्वामीनें तह केला तसा चालत असता सांप्रत तुम्हीं उगाच खटला करून हर्षामर्ष करिता भट गोसावी यासी म्हणता की तुम्ही करू नका निमे आपण करून म्हणौन वर्तमान कलो आले तरी भट गोसावी यांसी तुम्ही कथला करावयास प्रयोजन काय पहिलेच कैलासवासी स्वामीनीं तुमचा व विश्वनाथभटाचा व श्री कडील लोकांचा तह करून दिल्हा आहे त्याप्रमाणेच वर्तणूक करावी त्यांस कटकट करावयास गरज काय याउपरि पहिलेपासून विश्वनाथभट श्रींची पूजा पंच्यामृत नैवद्य करितात त्याप्रमाणे करितील तुम्ही अनकूलता करून देत जाणे पुन्हा बोभाट येऊ न देणे जे सेवा सागितली आहे ते तुम्ही करीत जाणे विश्वनाथभट यांस जे शेवा सागितली आहे ती ते करितील फिरोन बोभाट आलां म्हणजे तुम्ही जाणा लिहिल्याप्रमाणे वर्तणूक करणे भट गोसावी याकडील पच्यामृतांची व नैवद्यांची आनकूलता करून देत जाणे पूजा करितील नैवेद्य करून श्रीस समर्पितील जाणिजे पहिले पासून चालत आहे तो तह तुम्हास ठाऊक आसोन कटकट करिता ते न करणे पूर्वापार चालत आले त्यास आंतर पडों न देणे छ ९ जिलकाद परवानगी हुजूर

ले. १९
पोलादपूर–चित्रे

श्री

श. १६१४ अधिक भाद्र. शुा १
इ. १६९२ आगस्ट ३

(गोल सिका) - असल बा नकल

स्वस्थि श्रीराज्याभिषेक शके १९ आंगिरा नाम संवत्सरे अधिक भाद्रपद शुध प्रतिपदा सौम्यवासरे क्षत्रियकुळावतंस श्री **राजाराम छत्रपति** यांणी वेदमुहूर्ती **कृष्णंभट आचार्य** याचे पुत्र **गोपाळभट आच्यार्ये** काश्यप गोत्र आस्वलायन सूत्र वास्तव्य स्थल कसबे **पाली** प्रांत **चेऊल** यासी दिल्हे

सिका सिका

वृत्तिपत्र ऐसी जे तुम्ही **चंदीचे** मुक्कामी स्वामी संनिध येऊन विदित केले की आपण कुटुंबवछळ आहो योगक्षेमास वृत्तीचा आधार नाही यास्तव वृतीउदेषे कर्नाटकात स्वामीपासी आलो आहे तरी आप(ला) योगक्षेम चाले ऐसी वृती दिधली पाहिजे आपण स्वामींचे अन्न भक्षून स्नानसंध्यादिक सत्कर्मे आचरोन महाराजास काळत्रयी कल्याण इछून सुखरूप आसो

म्हणोन विदित केले त्याजवरून मनास आणिता तुम्ही बहुत भले विद्यावंत सत्पात्र देखोन श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थ नूतन इनाम धारापूर्वक मौजे कवेले तर्फ पाली सुमा प्रांत चेऊल देहे १ येक कुलबाब कुलकानु हाली पटी पेस्तरपटी जळ तरु पाशाण निधि-निक्षेप पडिले पानसहित खेरीज इनामदार व हकदार करून चतुःसीमा भूमि पूर्वील मरयादेप्रो गाव धारादत करून दिल्हा असे हा गाव तुम्ही आपले स्वाधीन करून घेऊन तुम्ही व तुमचे पुत्रपौत्रादि वंषपरंपरेने अनभऊन सुख स्वामीस आसीरवाद इछून असणे यासी कोणी अन्यथा करील त्यास धरमशास्त्रीची वचने व श्लोक येकेव... लोके सर्वे शाके व भुभुज्यां । न भोग्या व परग्राह्या विप्रदत्ता वसुंधरा ॥ १ ॥ दान-पालनयोर्मध्ये दानात् श्रेयोनुपालनं । दानात् स्वर्गमवाप्नोति पालनात् अच्युतं पदं ॥ २ ॥ इंद्रमीछति ? चांडाली किंभिदं पच्यते वृथा । स्वमांस्वसुर न्यासीत्का कपालेन चिता-मिनां ॥ ३ ॥ देव ब्राह्मण वित्तानि ना...पयति हरन्ति ये ॥ तेषां पादरजो भीत्वा चर्मणा पिहिते यथा ॥ ४ ॥ हे पातके स्मरोन तुम्हास गाव इनाम सुरक्षित चालवितील जाणिजे निदेश समक्ष (मोर्तब)

सदरहु सनदेची वहिवाट हाली गणेश रघुनाथ आच्यार्ये पुरुष चवथा

[कागदामागें] समत

समत

तेरीख २९

जिलकाद सुा

सलास तिसैन अलफ [1]

बार सुद सुरु सुद बार

ले. २०
चौल–अधिकारी

श्री

श. १६१४–१५
इ. १६९२–९३

नकल

जाबिता हक व लाजिमा व इसाबती व इनामती व कानुकाइदा **आपाजी माहादाजी** अधिकारी मामले **मुर्तजाबाद** उर्फ **चेऊल** सुा सलास तिसैन व अलफ नकद लारी

३५१॥.	मोहतर्फा
२२८	जराबु
५७१	बागाईत
२३६॥	आगर उदमीणी
६०८	भाडे दुकान व बकाल

१६००	कोरडकसी
१०००	कोळी कोलवडी
३५५०	डाकी स्थल
३४९	नुरी स्थल
१८७	जोईसी
१८८॥।	तरखंड
१२८०	किताबती
३२॥·	निमकागर
२७	कोलसेकरी
६६	राई
२१६	भूतपरोसी
२६६	हजाम
२३७	धोबी
२६९	सोईन
२१४	पत्रकेणी
१३५	ठाकुरी
१६४९॥	कापरुपाई
१०	नउदर मौजे कोलेगाव ताा क्षिराड
६००	छत्री मौजे ढवर ताा खाडाले
७२४७॥।	

मीठ कुडवी———खेडी

१ मिठागर वानेले

·॥· मिठागर वणवली

·॥· मिठागर मांडवें

·।· मिठागर सालाव

१ मिठागर खार खोपण

३।

इसापती गांव———

१ मौजे ढवर ताा खाडालें कदीम

इनामती———

२ वाडिया

१ वाडी पाखाडी उसवी

१ वाडी पाखाडी आभेपुरी

२

१ सेत मसणवटी दर सवाद काा चेऊल

१ कोटा कालवड दर सवाद काा श्रीगाव

१ गोपालपाडा दर सवाद मौजे पोइनाड

३ जदीद———
 १ मौजे माहान तो पाल
 १ मौजे कुदे तो उमटे
 १ का श्रीगांव तो मजकूर
 —
 ३
—
४

५ तो खाडाले सेते
 १ वीर्ती मला दर सवाद मौजे रुले
 १ वीर्ती उसरघर दर सवाद मौजे पवेले
 २ मौजे कालवस
  १ वीर्त दुबेटे
  १ वीर्त खार खाचरी
  —
  २
 १ वीर्त दारसेत दर सवाद मौजे तलवली
 —
 ५
—
१०
खार सोनकोटा तो परहूर

लाजिमा प्रांत मजकुरी—

चन्हाडटका व बोखार टका

लग्न टका लारी	बोखार टका
१	लारी १

———कलम १

दर गांवास———

दर घरास	दाहीजा को-
......साइफा	चडे सुमार
भारे सुमार १	१
लोणी चवथी	लग
१॥	०

———कलम १

विलायती ... ... गाव बंदरे आहेत तेथे बाजे इलायतीहून फरोख्त करावयास जिनस येईल त्यापासून काइदा दर-मणी———

प्रां मारी गाव पाटेल याजकडेस काइदा

कन्यचे लग्नास	मुलाचे लग्नास
उलफा १	सेला १

———कलम १

विलायेतीमधें बंदरें
दर बंदरास———लारी ५
———कलम १

विलायेतीमध्यें वाणी व सिपी उदीम करावयास येतील त्यापासून सिपी व चाटे वाणी कापड विकतील त्या...... ल त्यापासून घेतील ... ... दर नफरे पसोडी सनग १ ......स दर मणी
 ॰॰।- कैली जिनस
 ॰॰।॰ वजनी जिनसास वजन
 ———
 कलम १

ʊʊ।· वजनी जिनसास
वजन
ʊʊ।· कैली जिनसास कैली
५ सुमारी दर सदे
सुमार

कलम १

प्रां मजकुरी हरकोण्ही दत घेईल व प्रायेस्चित घेईल त्यापासून सेला १

प्रां मजकूरपैकी आपल्या सारिया व वाडिया आहेत याजवर ज्याहाज फर्मावीस हाली पटी व पेस्तर पटी बिलकुल अजीपालणूक असे——कलम १

सण निा बकाल का चेऊल——

श्रावणी	सिमघा	दिपवाळी
१	१	१

दर सणास जिनस

वजनी——	कैली
ʊ॥· गूळ	ʊ३ गहुं
ʊ१ तूप	ʊ१॥ डाल चणे
——	ʊ॥· डाल तुरी
ʊ१॥·	——

·।=॥·

प्रां मजकुरी तेलियाकडून दर सणास तेल ʊʊ॥· प्रा सण ३ यो तेल वजन ʊʊ१॥·

प्रां मजकुरीं चाभाराकडून दर गांवास दरसाल १ पाईतण
१ पायपोस जोडा
२

वरि घाटावरून पण ? विकावयास येतील त्यापासून दर पणीस बोकड १
प्रां मजकुरी लम्रास

मेढ मूर्तास	वाण वोत्रसणपैकीं
१ नारळ सुमार	१ मुंडा
५ विडे सुमार	१ परडी सर्व साहित्य सुधा

कलम १

निा गौली तूप वजन दरसाल——ʊ=
प्रां मारी सण तिवार दर सणास दर वाणिया कडोन जिनस——
ʊʊ॥· कैली जिनस
ʊʊ= गहूं
ʊʊ= डाल चणे
ʊʊ= डाल तुरी
ʊʊ= डाल उडीद
ʊʊ॥·

ʊʊ१ वजनी——
ʊʊ।· गूल
ʊʊ।· साखर
ʊʊ।· तूप
ʊʊ।· तेल ४८ अ
ʊʊ१

कलम १

ले. २१ }
देवळे–चित्रे }

श्री

{ श. १६१५ श्रीमुख पौष शुा १०
{ इ. १६९३ डिसें. २६

श्री धर्म प्र
द्योतिताशेष व
र्णा दाशरथेरियं
राजारामस्य मुद्रे
चंविश्ववंद्या
विराजते

(सहा ओळींचा लंब वर्तुळी शिक्का)

स्वस्ति श्री राज्याभिषेक शेके २० श्रीमुख नाम सवत्छरे पौष्य शुध्दं दशमी भोमवासरे क्षत्रिये कुलावतंस **श्रीराजाराम छत्रपति** याणी राजश्री देशाधिकारी व लेखक वर्तमान व भावी सुभा प्रांत सातारा यासि आज्ञा केली ऐसी जे **नरसो कायेदेव लाहनाजी कायेदेव वावरे** यानी **चंदीचे** मुकामी स्वामी संन्निध येऊन विनंती केली की कसबे **कुडालची** पाटीलकी व प्रांत मजकूरची नाडगोडकी ऐसी वतने आपली त्यास कसबाची पाटीलकीस इनाम पावणे दोन चावर सेत चालत होती त्यास हा देश राजश्री——कैलासवासी स्वामीस हस्तगत जाला ते[व्हा] इनाम नाडगौडकी वतनही ... ... अमानत जाहले कसबाचे पाटीलकीचे वतन चालत आहे तेणेप्रमाणे आपण अनभवीत आहो येसीयास स्वामी धर्मप्रभु प्रजापालक वतनदा[रा]चे छेत्र आहेत तरी आमचे पुरातन प्रांत मजकूरची नाडगौडकीचे वतन व कसबाचे पाटीलकीस पावणेदोन चावर इनाम ऐसी जीर्णोधार करून वृतीपत्र यावयासी आज्ञा केली पाहिजे म्हणून विनंती केली त्याजवरून मनास अणिता यास पूर्वी कसबा **कुडालाचे** पाटीलकीस पावणेदोन चावर इनाम व प्रांत मजकूरची नाडगौडकीचे वतन चालत होते त्या उपरि स्वामीस तो देश प्राप्त जाल्यानंतर इनामाचा व नाडगौडीचा भोगवटा तुटला आहे पाटीलकी चालते ऐसे स्वामींनी जाणून नाडगौडकीचे वतन व इनामाचा जीर्णोधार करून नूतन दिल्हे असे बीतपसील

(श्री राजाराम नरपति हर्षनिदान मोरेश्वरसुत निळकंट मुख्य प्रधान) (अष्टकोनी प्रतिनिधींची मुद्रा)
[चार ओळींची लंब वर्तुळी मुद्रा]

प्रांत कुडाल माहलाची नाडगौडकी अजरामऱ्हामत करून दिल्ही असे त्या वतनास हाकलाजीमा पूर्वी चालला असल तेणेप्रमाणे चालवणे

इनाम कसबाचे पाटीलकीस पावणे दोन चावर भूमि जिरायेत कसबे कुडाल पाो देविला असे जमीन चावर

१।॥

येणेप्रमाणे परगणीयाची नाडगौडकी व इनाम भूमी पावणे दोन चावर ऐसी दिल्ही असे तरी इनाम विसा पांडाच्या चिघियाने भूमी नाडगौडकीचे वतन ऐसे यास व याचें पुत्रपोत्रादी वंसापरंपरेने चालवणे वर्षप्रतिवर्षी नूतन पत्राची अपेक्षा न करणे या पत्राच ... ... हून घेऊन मुख्य पत्र वाचरे ? मंजकुरासी परतोंन देणे जाणिजे

मर्या
देयंविरा
जते (अष्टकोनी शिक्का)

ले २२
चौल-अधिकारी

श्री

शा. १६१५-१६
इ. १६९३-९४

हु

अज दीवाण थो खाने खास वजानेबु कारकुनानी हाल व हस्तकबाल माहाल हावे बिदानद स्त्रा सन आर्बा तिसेन व अलफ निवारया व खारिया ......खुमास......सेकीन चेऊल मामले **मुर्तजाबाद** हुंजूर येऊन बंदगी हजरत मालूम केले चेउ[ला] लाहून व पेटाहून मबलगा खुमास व हर जिनसी घाटावरी जातें व घाटावरून येते याचा हासील जकाती दखल होत नाहीं गुम हासील होतो मबलगा हासील उ...१...चा व चेऊल ह्या पेठांचा हासील जाया होतो सबब सदरहु माहाल.........या करितां आणनारास व नेणारास पुर्वत नाही याबदल कितेक लोक जलवाटेस **सुर्तेस** नेतात सुर्तेहून घाटावरी नेतात व कितीयेक मुसुलमान सौदागर यासि जकाती माफ आहे याकरितां सौदागर... नावें करून कितेक जिनस नेताती व कितेक जकाती दान चोरी करून नेतात येणे-करून दिवाणची जकाती मबलगा जायां होते तरी सदरहु जिनसाची जकातीचा कानु करून आपणास बिडवीवगत मिरास औलाद अफलाद करून दिधलिया आपण मशाखत करून सदरहु जिनस घाटावरी नेतील व घाटावरून येतील ते दखल करून दिवाणची जकाती करून आपण आपले निसबतीनें रवाना करून गीर्दावारी करीन मबलगा हासील करीन तमाम कुलांची दिलासा करून हासील मामूर करीन तरी जकाती कानु आसान करू देणें सदरहु बाब माहालीं कारकुनास अर्ज केला तेही खातरेस आणून सदरहु जिनसाची जकाती सगीन कानु पेसजीची देखोन जकाती हासील जायां होतो म्ह......सदरहु जिनसाची बीडवगती मिरास करून देऊन व सदरहु जिनसांची कानु आसान करून व आपणास लाजिमा मोईन करून देऊन कौल दिधला आहे तो हुजुरून खातीरेस आणून कौल बसिके खास मरामत केलिया हासील मामूर होईल या कौल बीतपसील

क्रिा १ कौल **सिदी अंबर** खु......स समत **तलकोकण** इसैन व अलफ छ १६ माहे रबिलवल बीाा

चेऊल देखोल पेठा जकातीचे घेणे बीाा

ताफता कद १ सुाो लारी ·।।।·	खारा कद १ सुाो लारी १८
सिती कदतल... सुाो लारी २	मुसजर कद १ सुाो लारी ·।।·
पाटाऊ १ सुाो लारी ·।।·	पीतांबर १ सुाो लारी १
चिनी तापता कद ·।·	सोखुलाद १ सुाो लारी १

जरबहु व मखमल व सखलात दुर्वाईयासी जे जिनसास जे कानु आसेल याची निमे जकाती घेणे रेसम पैसाळु व निकाळु वजन मण ८१ यासी जे माहाली बाबाजी असेल तेण्हे मो त्यास सोलवीस देऊन जकात घेणे

मा **अमीनाबाद उर्फ पाली**

जकाती घेणे बी तपसील——

ताफुता कद १ सुाो लारी ·।।।·	खारा ! कद १ सुाो लारी १८	सिती कद १ सुाो लारी २
मुसोजर कद १ सुाो लारी ·।।·		
पाटाऊ १ सुाो लारी ·।।·	पीतांबर १ सुाो ·।·	चिनी ताफता १ सुाो ·।·
सोखुलाद १ सुाो लारी १		

जरबाब व मखमल व सकलाद दुर्याई यासी चेउली १ या जिनसास जे कानु असेल त्याची निमे जकाती घेणे	रेसीम मण ८१ चेक सुाो पैसाळु व निकाळु निमें होणे लारी २

क्रिा १ कौल जकाती चौतरे नुचरे ! सन इसने इसरेन व अलफ छ २ माहे जमादिलौवल

तापता कद १ सुाो ·।।।·	खारा ! कद १ सुाो लारी १
सिती कद १ सुाो लारी २	मुसेजर कद १ सुाो लारी ·।।·

पाटाऊ कद १ म्रो	पीतांबर १ म्रो
·॥·	·॥·
चिनी तापता कद १ म्रो	सोखुलाद १ म्रो
लारी ·॥·	लारी १

जरबाब व मखमल सकलाद व हरयेक जिनस कुमास दरसदे जे कानु लारी २ रेसीम वजन लस्करांचे प्रो लारी ८

शाहार **फतेनगर** येतील जकाती कानु १ या जिनसास व कुमास रेसीम यासी जे कानु शाहारां असेल तेण्हे प्रो घेणे—

किते २ खुर्दखते समत तलकोंकण

किता—१	किता—१

आपणास लाजीमा बदल मशाखत गुा रयेती उद्मी लोकापासून रेसमास दर मणें लारी दीड १॥ व कुमासास दर कदे लारीची पाईण ·।· येण्हेप्रमाणे मोईन करून दिधले आहे

येण्हेप्रों सद्रहु माहाली जकाती होणें व चेउलास देखील पेठा व पालीवरो पाणसारे यासी दर सिरभारीस लारा निम व बैलास लारी येक येणेप्रमाणें घेणें या खेरीज बीडवी व बाजे लाजीमदार व हरयेक बाबे येक जरा तसवीस लागों न देणे व आपणासी बिडवीपणाची येखादे माहालीं किताबत असेल ते माहाली किताबत मागतील तरी किताबतीची तसवीस न देणे ज्याजती तसवीस न देणे व आपणासी चोरून जो कोणी जिनस सद्रहु नेईल त्यास ताकीद करणे व चेउली पटवे दलालीची निसबत लागो न देणे व बालाघाटीहून जे रेसीम आणोन दुकान वखारास ठेवितील पेस्तर खेत्रीयासी देतील त्यास दलाली होतो हालीची तसवीस न देणे येण्हेप्रो कौल व खुर्दखतें दिधलीं आहेत यावरून आपण मबलगा हासील केला यावरी **सिदी मुर्जान** हवालदार समत तलकोंकण हुजुरून माहालास पैवस्ता जाले येही हे कौल दूर करून आपणावरी **गोपाल नारायेण पिलाजी खत्री** हे उभे करून सद्रहु जकातींचें लोकावरी चेउली बदल पेठा व पाली व १ ज्याजती चड कानु करून त्यांस बिडवपणा चेऊल पासी दोहां माहालीचे दऊन कौल सन सलास इसैन व अलफ छ १४ माहे सवाल दिधला आहे बीतपसील

चउलीहून कुमास खरीद करून नेतील त्यास जकाती होणें

तापता कद १ म्रो लारी २।·		सिती दर कदें लाहारी ५।·		
चेऊल बागा	पाली	चेऊल	देखील	पेठा
पेठा लाहारी	लाहारी	लारी	पाली	लारी
·।॥·	१॥	२		३।·
मुसेजर दर कदें लारी		खरा कद दर कदे लारी		
१।॥·		२।॥·		

चेऊल बागा पालीस लारी
पेठा लारी ·॥·   १।·
पाटाऊ किता १ सुो लारी १॥
चेऊल बागा पाली लारी १
पेठा लारी ·॥·
सोफ किमत दर कदे पैसा बेणे ६
चेऊल देखील पाली लारी ३
पेटा लारी ३
पीतांबर १ सुो लारी ·॥·
चेऊल देखील पाली लारी ·॥·
पेठा लारी ·।·
कुतनी दर कदे लारी ·॥॰
चेऊल देखील पाली लारी ·।॰
पेठा लारी ·।·

चेऊल बागा पाली लारी
पेठा लारी १   १॥
चिनी तापता दर कदे लारी ·॥·
चेऊल देखील पाली लारी ·॥·
पेठा लारी ·।·
जरबाब व मखमल व सकलाद
किमत दर कदें मोईन दर सदें लारी ६
चेऊल बागा पाली लारी ३
पेठा लारी ३
पीतांबर खुर्द १ येक सुो लारी ·।॰
चेउली देखील पाली लारी.।·
पेठ लारी ८॰

रेसीम चेउलीहून बालाघाटींहून आणितील व बालाघाटींहून आणितील यासी बीतपसील

चेउली देखील पेठ येथील वजनास पालीस दरमणें लारी २॥ घेणें दाहीजा माफ करून सदरहु कुलकानु घेणे

येण्हे प्रों कौल व पाणसारे यासी व नौदर सिरभारीस लारी निम ·॥· व बैलभारास लारी १ येक सदरहु प्रों त्यासी कौल दिधलियावर हासील त्यांचे मुदतप्रों हिसेबु पाहोनु तो माहाली माहाली हासील जमा जाहाला दिवाणचा हासील तुटला यावरी माहालींहून आपणासी 'फर्मावीले' जे सदरहुप्रमाणें जकाती कानु कबूल करून बिडवीगतकरीं यावरी आपण आइकिले जें माहालींचे कौलास कोणी हवालदार येतो तो पेसजींचे कौल मानीत नाहीं बेकौल करितात येण्हे कानून प्रजा लोक रंजीस होतात हासील तुटले अजीसबब आपण हुजूर येऊन सदरहु हकीकत मालूम केली यावर हुजुरन तमाम अमल सदरहु खातीरेस आणितां हरदो नफर गोपाल नारायेण व नारायेण पिलाजी येहीं माहालची खलेल करून हासील कम केला व प्रजा लोक रंजीस आहेत म्हणोन हुजुरून आपणास रजा फर्मावीली जे प्रजा लोक तुवा राजी आहेत व सदरहु अमलासी बिडगत तुवा कबूल करून हाली ज्याजती कानु चढ दर दो ना केला आहे ते कानु कबूल करून प्रजाची दिलासा करून हासील मामूर करून बिडबीगत चालवी यावरी वजे हुकूम आपण प्रजाचा दिलासा करून रंजीसाई लोक मानितात व हासीलही मामूर नव्हेली याबदल बंदगी अर्ज केला रजा फर्मावीली जे हरदो नफरी तुजवरी चढ ज्याजती केला तो हिसेब किती कैसा बैसतो यावर आपण बोलिलो जे

सदरहु माहालासी हिसेब पाहातां आपले कौलाहून सवाई कानु जमा होईल व **माहाजन** उदमी लोक व प्रजा फते नगरीची यासी हुजुरून खुसी केलें जिवारया व हर दो नाा यामधें कोणाचि घिडीगतीस कबूल आहा यावरी माहाजन व उदमी लोक शाहार फतेनगरचे बोलिले जे जिवारयाचे घिडविगतीस राजी आहों घिडवीपण साहेबीं यासि देणें आणि हासील मामूर करून देऊन यावरी हुजुरून रजा फर्माविली जे ज्याजती चढ व कानु **गोपाल नारायेण** व **नारायेण पिलाजी** येही केली आहे ते कानूप्रमाणें बर हुकू[म] निर्ख गोपाल नारायेण व नारायेण पिलाजीच आपणाकडील करून हुजुरून माहालींहून मिन्हामतरोखा **माकत मलिक अंबर** सन सलास इसेन छ ९ माहे रबिलोवल ब हुकुमती रोखा छ ४ सफर सन सलास कारणें आपला कतबा होऊन सादर केलें आहे तेने गोपाल नारायेण पिलाजी येही हासील बेरजि सदरहु माहालीं सवाई हासीलाची बेरीज होणें यावरी सदरहु माहालीं दौलतखाई हासील मबलगा सवाईहून वेरीज जबर जाली आपण मशाखती करून प्रजा लोकाचा दिलासा करून हासील मामूर केला आहे तो बाा हुकमत जमाखर्च सदरहु माहालीं हासीलज माफक आहे यावरी हालीं साल मजकुराकारणें सिदी मुर्जान येनुला १ यांही जकातीचौत्रे उर्बे व मालसेज येथील हवाला हुजुरून फर्माविला ते माहालीं पैवस्ता जाली यावरी आपणासी बर अकस करून शाहार **फतेनगरीहून** रेसीम बंदर चेउलास पाठविलें होतें व चेउलींहून ताफते व सारे ? व सिती व बाजे खुमास शाहार **फतेनगरास** आणीत होतों ते रोज दाहापंधरा खोलंचून लाइनी व सूर करून सालगुा हासील ज्या जिनसास घेतला त्याहून साल मजकुरी आपले कारकीर्दी हुजुरून हुकुशा खुमास खोलंचून खुमास सवाईप्रमाणें हासील घेतला येणेकरून कौल पालत नाही म्हणोन माहाजन तमाम

[अपूर्ण]

ले. २३
पोलादपूर–चित्रे

श्री

शा. १६१६ माग शुा ९
इ. १६९४ डिसें. १५

राजश्री बाहिरोजी त्रिमले नामजाद व कारकून सरसुभा प्रांत **चेऊल** गोसी

ई अखडित लक्ष्मी अलंकृत राजमान्य——श्रो **शंकराजी नारायेण** नमस्कार सुा खमस तिसेन अलफ **संभाजी हैबतराव देशमुख** ताा **अंब्रेधारणे** हे राज्यता कष्ट मेहनत ऐकनिष्ठपणे करीत असे किले **सुधागड** गनीमापासून हस्तगत केला ते समई याणा धारे मालेस लागून किला फते करून स्वामिकार्यसिधी केली त्याजवरून मेहरबान होऊन हे मर्दाने साहेबकामाचे ऐसे जाणून इनाम मौजे **कान्हवली** ताा मजकूर हा गाव मारनिल्हेस खुद जातीस दिल्हा तसे तरी कुळबाब कुळकानु खेरीज

हाकदार व इनामदार वजा करून मौजे मारचा आकार होईल तो इनामखर्च लिहीत जाणे या पत्राची प्रती लेहून असल पत्र भोगवटीयास परतोन देणे प्रतिवर्शी नूतन पत्राची आक्षेप न करणे जाणिजे छ ७ माहे जमादिलौवल.

ले. २४
चरंध—देशमूख

श्री

श. १६१७ कार्तिक शुा ७
इ. १६९५ नोव्हें. ३

नकल

स्वस्ति श्री राज्याभिशेक शेके २२ युवा नाम सवत्सरे कार्तिक सुध सप्तमी रविवासरे क्षत्रिये कुलावतंस **श्री राजाराम छत्रपति** याणी **संभाजी नरसोजी गायेकवाड** देशमुखी तपे **वीरवाडी**———वाडी यासी आज्ञा केली ऐसी जे तुझा बाप नरसोजी गायेक(वा)ड स्वामी **रायेगडी** असता **इतकातखान** गनीम येऊन किलियास बिलगला तै समई गनिमास जाऊन भेटला आणि हावपालत गनिमास सांगितली त्यावरून तपे मजकुरीची देशमुखी अमानत करून माा **रुभाजीराव येरुणकर** यास दि(ल)ही होती त्यावरून राजश्री **खंडो अंबाजी** सभासद हुजूर स्वामीचे सेवेसी **चजीचे** मुकामी येऊन विनती केली जे स्वामीच्या पायाजवल सेवकानें येकनिश्टपणे सेवा केली आहे आणि पुढेही निश्टपूर्वक स्वामिसेवा करावयाची उमेद धरीत आहे याकरिता स्वामीने सेवकावरी मेहरबान होऊन नरसोजी गायेकवाड देशमुख याचा गुन्हा माफ करून त्याची त्यास देशमुखी करार करून देविली पाहिजे म्हणून तपसिल विनती केली त्यावरून मनास आणिता **खंडो आंबाजी** स्वामीचा सेवक येकनिश्ट स्वामीच्या पायावितरिक्त दुसरे दैवत जाणीत नाही याकरिता माानिलेचे सेवेवरी स्वामींस तोसी होऊन तुझा बाप नरसोजी गायेकवाड याचा गुन्हा माफ करावयाचा नव्हे म्हणून तुझे माथा गुन्होगार होन पातशाही ५०० पाचसे ठेवून सदरहूचा वसूल रा‍ा खंडो अंबाजी याजपासून घेऊन देशमुखी याचे दुमाला केली असे तरी सदरहु पाचसे होन याजपासून घेतले त्याचा वसूल तू माारनिलेस देऊन पावलियाचे जाब माारनिलेचा घेणे आणि देशमुखी तुझी तुज करार केली अहे ते अनभऊन स्वामीसेवा निश्टपूर्वक करणे पाचसे होन माारनिलेजवळून हुजूर घेतल आहेत ते माारनिलेस न दिल्हेस म्हणजे देशमुखी तपे मजकुरीची माारनिलेस स्वामीने दिल्ही आहे तुज देशमुखीसी समध नाहीं————————————————

[तात्यासाहेब देशमुख; शिक्केकरी, वरंध यांचे संग्रहांतील.]

ले. २५
प्रतापगड–हडप
श्री
{ श. १६१९ पौष शुा १०
{ इ. १६९७ डिसें. १३

भवानी

मा। अनाम हवालदार व कारकुनानी मुा किले **प्रतापगड** यांसी **रामचद्र नीलकट** अमात्य सुा समान तिसैन अलफ मौजे **कावडी** श्रीस इनाम दिली आहे त्यास मौजे मजकूरची पाटीलकी **वहिरोजी माणकुवरा** जुमादार दिा **सकराजी गोले** हा स्वारी याची पाटीलगी थैसीयास सेतभात मौजे मजकुरी करितो त्यास तुम्ही नफर मजकुराची सनद मजुरा देत नाही म्हणून कलो असे वसूल मागता थैसीयास चाकरमाने लोकास तुम्ही कैसे वसुलाचा तगादा करिता याउपरि नफर मजकुराच्या सेताचा जो आकार होईल तो तकुब ठेवणे पेस्तर माहलास सनद सादर होईल तेणेप्रा माहाली खर्च पडेल तुम्ही वसुलाचा तगादा येकदर न लावणे छ ८ जमादिलाखर पा हुजूर राजते

लेखना (उभी कोयरी तीन ओळी)
वधि:

+सुरु सुद +बार

+पैवस्तगी छ १५ रजबु +अक्षर भिन्न,

ले. २६
प्रतापगड–हडप
श्री
{ श. १६२० अधि. ज्येष्ठ वा ६
{ इ. १६९८ मे २१

॰ ०
श्रीरामचं
द्र चरण नील
कंठ सोनदे
व शरण
(पांच ओळींची लंबवर्तुळी मुद्रा)

मशरुल अनाम **येसाजी पानसरे** हवालदार व कारकून दिमती श्री—मुकाम **प्रतापगड** यासी **रामचंद्र नीलकंठ** अमात्य आसीर्वाद व नमस्कार सुहुर सन समान तिसेन अलफ श्रीकडील सबनिसी वतन पुरातन आमची आहे याकरिता सबनिसीच्या कार्याबदल **बालाजी विस्वनाथ** पेसजी उमेदवार होता कामाचा मर्दाना देखोन सबनिसीची मुतालिकी देऊन पाठविला आहे याच्या हाते सबनिसीचे कार्य घेणे यासी तैनाती दर माहे होनु ॥ ५ येकूण पांच होनु पा। रास केले असे इा पा पासून वजावाटाऊ दुंडकप्रमाणे वजा करून उरले वतन माहे दरमाहे पाववीत जावे यासी जमान तुम्ही घेणे छ २० जिलकाद

[नि. अ.] निदेंस समक्ष लेखन

सीमा समु (लंबवर्तुळी तीन ओळींची मुद्रा)

बार लसती

पैवस्तगी छ २३ जिलकाद सन तिसा

ले. २७ } श्री { श. १६२० अश्विन वा ९
प्रतापगड–हडप } तो { इ. १६९८ ऑक्टो. १७

स्वस्ति राज्याभिशेक शके २५ बहुधान्ये सवंछरे आस्विन बहुल नवमी इंदुवासरे क्षेत्रिय कुलावतंस श्री राजा छेत्रपति याणी राजेश्री **आणाजी जनार्दन** देशाधिकारी प्रा वाई यांस आज्ञा केली ऐसे जे **शाहाजी खीरसागर** हा राजेश्री **शंकराजी पंत सचिव** याचे हुजरातीस होता तो **हम**······**दीखान** गनीम **चंदनगडा**खाले आला ते समई युध जाले युधी स्वामीकार्यावरी चीज जाला त्याचा पुत्र **नरसोजी खीरसागर** आहे त्याचे चालवणे हे स्वामीस अगत्य म्हणून यासी नानपरवेसी चालवावी ऐसा निस्चेये करून यास मौजे **धामणेर** संमत **कोरेगाऊ** येथे सेत बिघे ·।१० चालीस बिघे केले आहेत ते याचे नावे देविले असे तरी तुम्ही सदरहु सेताचे आकार करून याचे नावे नानपरवेसीचा खर्च लिहिणे मजुरा होईल जाणिजे

ले. २८ } श्री { श. १६२० आश्विन वा १४
पोलादपूर–चित्रे } { इ. १६९८ ऑक्टो. २२

स्वस्ति श्री राज्याभिशेक शके २५ बहुधान्य नाम संवत्सरे आश्विन वद्य १४ मंदवासर क्षत्रिय कुलावतंस राजश्री **राजाराम छत्रपति** याणी राजश्री देशाधिकारी व लेखक वर्तमान भावी सुभा प्रांत **मावल** यांसी आज्ञा केली ऐसी जे राजश्री—— **हम प्रभु** येही स्वामीस **साताऱ्याचे** मुकामी विनंति केली की **संभाजी बिन बाजी प्रभु** हे राजश्री कैलासवासी स्वामीचे वेळेस **नासीकचे** जुंझी जखमा लागोन चकचूर जाले आहेत त्याच्याने शेवा होत नाही योगक्षेम चालिला पाहिजे म्हणौन राजश्री संकराजी पंडित सचिव इही मौजे **गुगुलवडे** ता। **अतोणे** प्रांत मजकूर हा गांव इनाम दिल्हा आहे त्यास स्वामीची सनद असीली पाहिजे याकरितां सनद देऊन उतरोत्र चाले असी आज्ञा करविली पाहिजे म्हणौन विस्तारे विदित केले त्याजवरून मनास आणितां **संभाजी बाजी** हे स्वामिकार्यावर चकचूर जाले आहेत याचे चालवणे हे स्वामीस अगत्य म्हणौन यावर कृपाळु होऊन मारनिल्हा मौजे गुगुलवडे ता। आतोणे प्रांत मजकूर हा गाव कुल बाब कुलकानु खराज हाकदार व इनामदार करून हाली पटी व पेस्तरपटी सहित दिल्हा आहेती याप्रा। स्वामीने चालवावयाची आज्ञा केली असे तरी सदरहु गाव इनाम उतरोतर यास व याचे पुत्रपौत्रादि वौसपरंपरेस चालवीत जाणे सालदरसाल ताजा सनदेचा उजूर करीत नव जाणे या पत्राची प्रती लेहोन घेऊन मुख्य पत्र परतुन भोगवटीयास मारानिले जवल देणे जाणिजे निदेश समक्ष (गोल

तारीख २७ रबिलाखर सुा। रुजु सुरनिविस शिक्का)

तिसा तिसैन अलफ

ले. २९ } { श. १६२० पौष वा १४
चौल-अधिकारी } { इ. १६९९ जाने. १९

(फार्सी शिक्का अठ्ठावन्न ओळी फार्शी मजकूर)

अज दीवाण व फौजदार व अमीन सरकार **तलकोकण** निजामन मुलुकी भिन्नमजाफ सुबे खुजिस्तें बुनियाद बजानेब आमिलांन व कारकुनान हाल व हस्तकबाल व देशमुखान व देशपाडियांन्न व ज्यमीअ ज्यमीदारांन मामले **मुर्तजाबाद** उर्फ **चेऊल** बिदानद कें चु सुा तिसैन अलफ दरींविला **आपाजी माहादाजी** आधिकारी मामले मजकूर हुजूर येऊन बंदगी मलाजमतेस अर्ज केला ऐसा जे आपले वडे साष्टीकर बनाम आधिकारी सुबें **वसई** अमल हुन कार सुलतान बाहादुर **गुजराथ** होते ते तर्फ देशमुखीचा अमल त्या तर्फेचा चालवीत असता त्यास आपले वडे **अर्जुन ठाकूर** यांचे फर्जंद बनामउ सात तपसील जैले

बाब ठाकूर	नार ठाकूर	राम ठाकूर	बाल ठाकूर
१	१	१	१
सोन ठाकूर	हरि ठाकूर	गण ठाकूर	लग

सदरहु सात फर्जंद अद्कारी पादशाही कामावर हक जाहाले ऐसीयास सदरहुजणांचीं सिरें बंदर केलवें माहीम तालुके मजकूर हुकूम फर्माऊन सिरें येक मेंजील गलबत विन परवान सुकान वलीं नसतां समेत दर्यामधे सोडिले जे बंदरी लागेल त्या बंदर प्रगणेयाची खिद्मत अद्कारीपणाचें वतन मरामत करावें ऐसा करार दाद फर्माऊन गलबत दर्यामध्यें सोडिलें तें गलबत——खुदारजानें साडीनजीक टेंब हाली लावणें नउदर बागमला दर सवाद जमीन मवाजे वानेले तपे ब्राह्मणगांव बंदर प्रो मजकूर हे जागां व ते बंदरी मंजल मजकूर सिरांदेखील येऊन लागलें त्यास हे खबर साष्टी मजकूर **रूपाई अयाल अर्जुन ठाकूर** होती तीस खबर जाहीर जाहाली यावर अयाल मजकूर हुजूर जाऊन मलाजमतेस अर्ज पोहचविला सिरांदेखील मंजील मजकूर बंदर प्रो **मुर्तजाबाद** उर्फ **चेऊल** हे जागां पैवस्ता जाहालें हुकूम फर्माविला कीं बंदर प्रो मजकूरचें अद्कारपण वतन मुकरर बाब करून रूपाई मजकूर इचे कानीकाप अज रूपाई मेहरबांनी बरामत फर्माऊन दिल्हे त्याची बाब कापरुपाई लाजिमा व इसाफत मौजे वानेलें सिरें दफनाविली सबब इसाफत मन्हमत केली सदरहु वतन मरामतीचें फरमान बनाम **गोद ठाकूर** वलद **बाब ठाकूर** नातु रूपाई याचे नांवें करून रूपाई मजकूर बंदर प्रो मजकूर पोइचली खिजमत अद्कार वतन ज्यारी करून अवकात चालऊन——यास द्वायाद असोन आपलें वतनाची खिद्मत करीत असतां त्यास देशीं परदेशीं भोगवटा चालत आला ऐसीयास अमल निजामन्न मुलुक ते वख्तीं **अर्जुन ठाकूर वलद गोज ठाकूर** याचा फर्जंद **बाब ठाकूर** याचा फर्जंद **संवद ठाकूर**

याचा फर्जंद **सुडक ठाकूर** याचे फर्जंद **भाव ठाकूर** व **कृष्ण ठाकूर** सदरहु देशीं परदेशीं भोगवटा अमल मजकूरीं होत आला निजामन्नमुल्कीं वतनाचें फर्मान बमोजीब पेशजी हासील केलें अैसीयास इसाफत मौजे **वानेलें** तो **बांम्हणगांव** प्रो मार मुतलख **वैराण** व बेआबाद जमीन काबील नाहीं सबब——हुजूर अर्ज करून मौजे मजकूरचा मुबादला **ढऊर** तों **खाडाले** इसाफत मागोन सनद हासील केली बाआदज दर अमल अजीदखानीं भाव ठाकूर व कृष्ण ठाकूर वलद सुडक ठाकूर अदकारी येही तेच मोजीब मजकूरचे फर्मान वतनाचे भोगवटेयाचे हासील करून भोगवटा चालिला बाआदज अवली दवलत काबीरां अर्जानी होऊन महदारुल माहामि हाजी **शफीखान देवाण दखण सुबे** औरंगाबाज साहेबाचे सनदेमोजबि इनायेत पेशनि हासील केली त्यामोजीब **धर्मांगददास** देवाण व **करीमबेग** देवाण वगैरा देवाण निजामन्नमुल्कीं हासील केली अैसीयास दरम्यानें नादीकार **सिवाजी राजे** मवासपणें फितवा व फसात बरपा करून मुलुक वैराण केला सबब तमाम रयेत लोक **रेवदंडे**यामधें सुखवस्ती करून राहिले ते वख्ती आपल्या सनदा व फर्मान वतनाचें व बाजे कागद व खतें मिलकतीचीं शरीफ अली वलद **मिर्जा महमद** रजा याचे हवेलीमधे संदुक कागदाची ठेविली होती अैसीयास दरसाल सन समान तिसैन अलफ तेरीख १५ रोज माहे जिलकाद ते रोजी येक ब येक गजब होऊन **शरीफ अली** याचे हवेलीस दोन प्रहर दिवसास आंग लागोंन सोक्त जाहालें ते बख्ती आपण दर खिजमत देवाणसाहेब मुशरफ होतो खबर अैकतांच आपले कागदाचे संदुकेचे खबरेस गेलो तंव तमाम हवेली सोक्त होऊन गेली त्याबराबर आपले कागदांची संदुख सोक्त जाली हे खबर तेच रोजीं दर खजमत देवाण साहेबकी बले जाहीर केली अैसीयास आपण वतंदार जे कोण्ही देवाण व हाकीम यांची शरीफ अर्जानी होते ते पेशअजीच्चा सनदा वतनाच्या खातीरेस आणितात त्यामोजीब आपणही मेहेरबानी अर्जानी फर्माऊन चालवितात अैसीयास आपलें सनदाचे हकीकत सदरहुप्रमाणें कजियां होऊन गेला हा तमाम अवकास जाहीर असे त्यास साहेब मेहरबान होऊन ताजी सनद अैनायेत करावयास हुकूम फर्मावणार साहेब धनी आहेत म्हणोन इलतिमास खातीरेस आणून प्रों मजकूरचे जमीदार देशाई व देशकुलकार्णि यांचे कानुजाबिते व नकला भोगवटे मनास आणून व तुमचा भाई **गोविंदजी** अदकारी कसबे **झिराड** येथे होता त्या नजीक आलमपन्हा——अलि अदलशा बादशां याची सनद फर्मान व जुजबी कागद राहिले होते तेही हुजूर आणोन रुजु केले त्यावरून अदकारपणाचे वतन मौरुशी कदीम अयांम पासोन पिढी दर पिढी पुस्तदरपुस्त भोगवटा चालत आहे व हुजूर बादशाही खिजमतीमधे मशूर असेत त्यास पेशअजी पासोन इनामती व इशाफती व कापुरपाईक व कानु काइदा व हक लाजिमा चालत आल्यामोजीब चाळूं दीजे वतनाची खिजमत

घेऊन हक्क लाजीमा देत जाणें नकल घेऊन असल भोगवटेयास फिराऊन देणे रा
छ २७ रजेब मोर्तब (गोल शिक्का)

[एकूण कागद सहा, जोडावर मागें मोर्तबाचे ठसे.]

ले. ३० प्रतापगड-हडप } श्री { श. १६२० व माघ वा २ इ. १६९९ फेब्रु. ६

दं मशहुरल अनाम **येसाजी पानसरे** हवालदार दिा श्री मुा **प्रतापगड**
यासि **रामचंद्र नीलकंठ** आसीर्वाद सुहुर सन तिसा तिसैन
व आलफ वेदमुर्ती **विश्वनाथभट हडप** श्रीचे पूजेस आहे
त्यास मुलीच्या लग्नाकरितां श्रीचे द्रव्यापैकी रुपये १२८
बारा व उतारी ध्यानवेदी १ थैक देविलो आहे येणेप्रमाणे
देऊन भट गोसावी चांकड खर्च लिहिणें जाणिजे छ १५
शाबान [नि. अ.] जाणिजे निदेस समक्ष

॰ ० श्रीरामचं द्र चरण नील कंठ श्नोनदे व शरण (पांच ओळींची वाटोळी मुद्रा)

लेखन सीमा सनु लसती (तीन ओळींची वाटोळी मुद्रा)

पैवस्तगी छ २० साबान

[याच दिवशीं याच मजकुराचें पत्र रामचंद्र पंतांनीं वेदमूर्ती विश्वनाथ भटांस लिहिलें आहे. तें छापावयाचें रद्द केलें.]

ले. ३१ प्रतापगड-हडप } श्री { श.१६२१ आषाढ शुा१ इ. स. १६९९ जून १८

श्री भवानी

रोजकीर्द

मुा प्रतापगड माहे मोहरम छ १० रोज सुा मया

......जमा सुदगी वेदमुहूर्ती राजेश्री **नीलकंठभट विन विश्वनाथभट** पूजक श्री——चावर माहाराज राजश्री——छत्रपति स्वामी कृपालु होऊन जाजती सरजामी केली माहाराज राजेश्री छत्रपति स्वाम श्रीच्या दर्शनास आले ते समई राजेश्री **विश्वनाथभटी** विनती केली की आपणांस राजेश्री——कैलासवासी स्वामीनी सेभर होन प्रतिवर्षासन केलें होते ते आजीवार चालत आले यांउपर आपले वार्धक्य जाले आहे आपणास श्रीची सेवा सांग होत नाही तरी आपले पुत्र नीलकंठभट पदरचे भले योग्य आहेत त्यास आभिशेक करावयाची आज्ञा केली पाहिजे म्हणजे त्यावरून तुम्हांवर

स्वामी संतोसी होऊन श्रीस अभीसेक करावयाची आज्ञा केली आहे बाा सनद माहाराज राजेश्री छत्रपति स्वाम छ २९ जिल्हेज पैवस्तगी छ मार वर्षासन सालिना होन पाा
२००

१०० तुमच्या बापास होते ते
१०० हाली तुम्हास जाजती केले
२००

......जमा सुदगी आसामी १

ले. ३२ प्रतापगड-हडप | श्री | श. १६२२ चैत्र वाा १२ इ. १७०० एप्रिल ५

राजश्री **येसाजी पाणसरे** हवालदार व कारकून दिाा श्री——मुाा किले **प्रतापगड** गोसावी यासि

॥ ई अखडित लक्षुमी अलकृत राजमान्ये——स्नेहांकित **विठल गोपाल** नामजाद व कारकून सुभा **जाउली** असीरवाद व नमस्कार सुाा मया अलफ हुजरून राजश्री——पंतप्रधान याचे आज्ञापत्र **विशालगडीहून** सादर जाले बराबरी वेदमूर्ता राा **जनार्दनभट** मुतालिक दिाा उपाध्ये छ १५ सौवल पौ छ २३ मिाा सादर जाले तेथे आज्ञा की श्री मुाा किले प्रतापगडचे अभीशक पूजा करावयानिमित्य राजश्री—— छेत्रपति स्वामींनी वेदमूर्ति राा भट गोसावी पाठविले अहेती तरी येणेप्रमाणे देणे म्हणौन आज्ञापत्र सादर जाले बीताा

अभीशकी ब्राम्हण युगम व सवास्णी
१० ब्राम्हण
५ युगमे
५ सवास्णी
५ किरकोल
२५

यासि सामोग्री मोईनप्रमाणे देखील श्रीचा नवेद्य सामोग्री देणे

दक्षना व पातले
पातले ५ चोलिया ५
दक्षणा लारी
१५ ब्राम्हण व युगमें
५ सवास्णी
२०

उपसामोग्री पूजेची भट गोसावी सागतील त्याप्रमाणे देणे

येणेप्रमाणे अज्ञापत्र सादर जाले त्यावरून येणेप्रमाणे पाठविले असे

रुपये १० ताा
२ दक्षणा देव
५ युगमे

नख्त दलणावली गहू ८।१ चाो ८॥।
कैली साडे दसेरी
८।१ तादुल सडिक

१ बाा चोलिया सवास्णी
२ दक्षणा
५ ब्राम्हण १०

२ किरकोल
भूरी (भूयसी)
७

....
.........नारेले
२
(विठल
गोपाळची
मुद्रा) (तीन ओळींची
अष्टकोनी मुद्रा)

ϭ।१ गहु
ϭϭ१ मिरची
ϭϭ१ दाळी तुरी

ϭ॥।·।·
वजन वाा
ϭϭ तादुल
ϭϭϭ गहु
....
....
ϭϭϭ९ ......
ϭϭ॥ साखर राा
ϭϭ॥ खारीख
ϭϭ१ सुपारी
ϭϭ॥ खोबरे
ϭϭ२ चिच
ϭϭ। मिरे
ϭϭϭ९ जिरे
ϭϭϭ१ हिंग
ϭϭ॥ हलदी
ϭϭϭ९ कुकु
ϭϭ॥ मद

ϭ। ....

येकूण रुपये दहा व रुके चोवीस व कैली साडे दसेरी मापे सवानव पाइली वजन वार पावणे तेरा सेर साडे सात टाक सुमार दोनी येणेप्रमाणे पाठविले असे तरी वेदमूर्ती भट गोसावी याचे विदमाने खर्च करणे अणी सदरहु प्रमाणे श्रीकडे जमा धरून जाब पाठवणे छ २५ सौवाल हे विनती मोर्तब

सुध (अष्टकोनी शिक्का)

[कागदास दोन जोड त्यांवर मोर्तबाचे ठसे.]

ले. ३२
प्रतापगड—ह्डप

श्री

श. १६२२ आश्विन शु. ३
इ. १७०० आक्टो. २

वजा जमा खा गुा **नूरभाई** आतारीण मुा **विशालगड** दिा सरत्रतखाना हुजरात दिमती श्री मुा **प्रतापगड** सुा इहिदे मया व आलफ हुजूरून थैवज श्रीच्या नवरात्रच्या मोहछाचे बाा दिल्हा त्यांपैकीं खुशबाई जिनस हुजुरून खा करविला गुा कारकून सरत्रतखाना छ २९ रबिलाखर पैवस्तगी जमा बाा रोजकीर्दी छ ४ जमादिलौवल तकदमा खा बाा दाभोली लारी ५० येकूण बेरीज

श्री राजा राम शक्तीवर दायक सेवेसी तत्पर...
......

(पांच ओळी आटकोनी)

वजनी तोलेवार
ꣳꣳꣳ१॥·
माो दीड तोला वजनी
तोलेवार रास
वजनी तोलेवार जिनस किा रुपये
४ कस्तुरी ꣳꣳꣳ॥· किा
१ चोक ? किा ꣳꣳꣳ१ किा
५ ꣳꣳꣳ१॥
तेरीज रुपये
५
१०॥
१५॥

वजनी टाां
ꣳ·।· ॥ १३॥·
मो पावणे अकरा सेर साडे तेरा
टाक वजनी ट टकबंदी रास
वजनी टा जिनस येकूण किा रुपये
५ मोगरेल ꣳꣳ२
·॥· कुकु ꣳꣳ२
२। अबीर ꣳꣳ४
·।· गुलाल ꣳꣳ१
·।· ऊद ꣳꣳꣳ१३॥
१ उदबत्या ꣳꣳ॥·
१ आरगजा ꣳꣳ।·
·।· रक्तचंदन ꣳꣳ१
१०॥· ꣳ·।·॥१३॥·

येकूण रुपये १५॥ दर रुपयासि दाभोली लारी ३।. येकूण लारी ५०।= पैकी···
···सुद दाभोली कारदंनास (लारी पनास) ५०ꣳ.

······जमा——थैन जिमस

वजनी तोलवार
ꣳꣳꣳ१॥·
ꣳꣳꣳ॥· कस्तुरी
ꣳꣳꣳ१ चोव ?
ꣳꣳꣳ१॥·
तेरीख ४ जमादिलौवल

वजनी टाां
ꣳ।·॥१३॥·
[सर्व यादी वर दिलेल्या वजनांत वरील प्रमाणें.]
माहे जमादिलौवल

ले. ३४ पोलादपूर-चित्रे } श्री { श. १६२४ आषाढ शुा ११ इ. १७०२ जून २४

स्वस्ति श्री राज्याभिषक शके २९ चित्रभानु सवछरे अशाढ शुा येकादसी भानुवासरे क्षेत्रिय कुलावतंस श्री——श्री छत्रपति

सिका सिका

व कारकून वर्तमान व भावी प्रांत चेऊल यांसि आज्ञा केली ऐसी जे **मालजी बिन अतोजी जाधव** सरनाईक किले **सुधागड** याणी हुजूर विनंति केली की आपण स्वामीचे राज्यात कष्ट मेहनत केली व किले मारी मुलख हस्तगत जाहाला होता ते प्रसगी आपण श्रम साहास करून स्थल हस्तगत केले परतु आपले मर्जीत जाहाले नाही याजकरिता राजश्री **बहिरोपंत प्रधान** याणी आपणास मौजे **धोंडसे** ताा **अतोण** हा गाव इनाम करून दिल्हा आहे तरी साहेबी मनास आणून आपले लेकराचे लेकरी चाले ऐसे इनाम करून दिल्हे पाहिजे म्हणून त्याजवरून मनास आणिता **मालजी नाईक जाधव** याणी किले मार हास्तगत केला ते समई कष्ट बहुत केली साप्रतही करीत आहेत याकरिता यास ————इनाम करून दिल्हा आहे तो दूर करून नूतन इनाम मौजे मारपैकी जमीन राजभाग गला माहाल मापे खंडी च्यारी मापें मौजे मारी यास सेतकी पडींची जमीन कीर्द करीचे ठिकाण चालप! आहे त्यातील त्यापौ गला खडी २॥ पौ गला माहाल मापे खडी २॥ ऐकूण माहाल मापे खडी ५ पाच रास इनाम करून दिल्हे आहे यास कीर्द पौ अडीच वाच खडी पौ कीर्द करीतील त्यापौ अडीच खडी खडीं नूतन देऊन इनाम सेताचे ठिकाणास खेरीज हाकदार करून इनाम याचे पुत्रपौत्रादि वौशपरपेर्ने चालवणे साल दरसाल ताजा सनदेचा उजूर करिता नव जाणे या सनदेची तालिक लेहून घेऊन असल पत्र भागवटीयास परतोन देणे निदेश समक्ष मोर्तब

बार रुजु सुद बार

[जंत्रीप्रमाणें बुधवार आहे. बुधवार धरून तारीख दिली.

ले. ३५ पोलादपूर-चित्रें } श्री { श. १६३० चैत्र वाा ८ इ. १७०८ एप्रिल २

(सिका)

अज दीवाण राऊश्री **विसाजी भास्कर** हवालदार व कारकून सी माहाल मामले **पाली** ताा खोत मौजे **धोडसे** ताा **आताणे** सुाा समान मया व आलफ इनाम श्री भाराई किले **सुधागड** यास सनद राजश्री **संकराजी बाजी** सुभेदार छ २१ मोहोरम पौ छ मजकूर तेथे आज्ञा जे मौजे मजकुरी **वाघण** देवविले रकम मुढा १ येक इनाम भूमी पुरातन होती ते चालत नव्हती ते माा **मालजी नाईक जाधव** सरनाईक किले

सुधागड याणी विनंति केली त्याजवरून श्रीचे... ... तीं भूमी रकमी मुढा १ येक आहे ते श्रीकडे चालवणे तेथील उत्पन्न होईल ते श्रीकडे पाववीत जाणें प्रति वर्षी नूतन पत्राचा उजूर न करणे जाणिजे छ २१ मोहोरम सन समान मोर्तब सुद (सिक्का).

ले. ३६ }
पोलाद्पूर–चित्रे }

श्री

{ श. १६३० वैशाख वा १०
{ इ. १७०८ मे ४

तालिक
राजाराम

स्वस्ति श्री राज्याभिषेक शेके ३४ सर्वधारी नाम सवत्सरे वैशाख बहुल दशमी भोमवासर क्षत्रिय कुलावतंस श्री राजा **शाहु छत्रपति** स्वामी याणि राजश्री देशाधिकारी व लेखक वर्तमान व भावी सुभा प्रांत **जाउली** यांसि आज्ञा केली [यैसी जे]

० श्री ~
शिववरपति ह
र्षनीधान मोरेश्वर
सुत भैरव मुख्य
+ प्रधान +

पिलाजी बिन भोजजी गोले याणे मौजे **पाटगाऊ ता। कुडाल** येथील मुकामी हुजूर स्वामींसानिध येऊन विनंति केला की आपण पूर्वापार स्वामीच्या राज्यातील सेवक येक निष्टपणें सेवा करीत आलो सांप्रत स्वामी स्वामी राज्यात आले आपण जमावानसी स्वामसिंनिध येऊन येकनिष्टपणे सेवा करित आलो यैसीयासी पूर्वी राजश्री——कैलासवासी स्वामी **चंदीचे** मुकामी असता आपणास कितेक कार्यप्रयोजेनाविसी पत्रे पाठविली त्याचे आज्ञेवरून राजश्री **रामचंद्र पंडित आमात्य** या प्रांते होते त्याजवली बहुत प्रकारे येकनिष्टपणें सेवा करून कितेक स्वामीकार्ये करून दिल्ही त्यावरून आपणास बक्षीस नेमिले होते परंतु ते आपण मान्य केले नाही मग मेहरवान होऊन नूतन वतन देशमुखी ता। **कोढवी** व ता। **विन्हेरे** सुभा प्रांत मजकूर या दोही माहालीची करून देऊन पत्रे दिल्ही आहेत परंतु धामधुमेच्या प्रसंगाकरिता भोगवटा चालिला नाही हाली स्वामी रुपाळु होऊन सदरहु दोही माहालीचे देशमुखीचे वतन आपणास आजरामरहामत करून देऊन वंशपरंपरेने चाले अैसे दिल्हे पाहिजे म्हणून विनंति केली त्यावरून मनास आणिता **पिलाजी भोजजी गोले** हे पुरातन राज्यातील सेवक पूर्वीपासून येकनिष्टपणे सेवा करीत आले सांप्रत स्वामी स्वराज्यात आले ते प्रसगी किले साताराचे मुकामी जमावानसी स्वामीसंनिध येऊन त्या प्रांतीची देशदुर्गे स्वामीस आनकूल करून दिली व समागमे जमावानसी राहोन येकनिष्टपणे सेवा करून स्वामीस संतोषाते पाविलें त्यावरून स्वामी याजवरी रुपाळु होऊन यांसि नूतन वतन देशमुखी ता। कोढवी व ता। विन्हेरे प्रांत मजकूर या दोही माहालीची आजरा मरहामत करून दिल्ही आहे सदरहु दोही माहालीचे देशमुखीचे वतनास गाव ता। कोढवी गाव ४० ता। विन्हेरे १६ येकूण दोही

तर्फचे छेपन गावींचे देशमुखींचे वतन याचे दुमाला करणे या वतनास हक लाजीमा गैरमहसूल पैदस्त सेवधार बाजार पसकी उकामबाजे उत्पन्न देशमुखीच्या वतनास सुदामत चालिले आसेल त्याप्रमाणे चालवणे व इनामती गावगना व इसापती व इनामगाव सदरहु देशमुखीच्या वतनास सुदामती चालिले आसेल त्याप्रो याचे दुमाला करून याचे हाते देसमुखींचे वतनाची सेवा घेत जाणे सदरहु दोहीं माहालीचे देशपुखीचे वतन यास व यात्रे पुत्रपौत्रादि वंशपरंपरेने चालवीत जाणे प्रतिवर्षी नवीन पत्राचा आक्षेप न करणे तालिक लेहून घेऊन मुख्य पत्र भोगवटियाबदल परतोन देणे निदेश-समक्ष मोर्तब असे

तेरीख २३

सफर सु॥ समान मया व आलफ

बार बार

पो छ १७ रजब सन तिसा मया आलफ

[शाब्दिक फेरफार असलेली याच कागदाची एक नकल हातीं आली होती, ती रद्द केली.]

ले. ३७ देवर्ळे-चित्रे
श्री
श. १६३० फाल्गुन वा १४
इ. २७ फेब्रु. १७०९

नकल

स्वस्ति श्री राज्याभिषेक शेके ३५ सर्वधारी सवत्छरे फालगुण बहुल चतुर्दसी रविवासरे क्षत्रिये कुलावंतस श्री राजा **शाहू छत्रपति** स्वामी याणी समस्तराजकार्य-धुरंधर विस्वासनिधि राजमान्य राजश्री **नारो पंडित** सचिव यासी आज्ञा केली ऐसीजे **बापुजी सोनाजी** देशकुलकर्णी व **जनाजी राम** ता। **मुठेखोरे** याचे गावकुलकर्णाचे देहे सात बी॥

मौजे उरवडे	मौजे कौंडूर	मौजे जातेगाव	मौजे भोवली
१	१	१	१
मौजे अंबवली	मौजे माळेगाव	मौजे आंबेगाव	(भवली)
१	१	१	

येकूण देहे सात पेशजी राजश्री **शामराज नीलकंठ** याणी गावकुलकर्णाचे वतन सतावले मारनिल्हेचे वडिलापांसून घेतले होते ऐसियास सन सबामध्ये किले **सिंहगडचे** मुकामी **शामराज नीलकंठ** याचे नातू **सामराज माहादेव याणी** गोतमुखे निर्वाहा करून आत्मसंतोषे देशकुलकर्णियाचे वडिलास द्रव्य दिल्हे होते ते घेऊन पूर्वील राजपत्रे व याचे वडिलापासून क्रयेपत्र घेतली होती ती याची यास देऊन सदरहु

गावकुलकर्णाची वृत्ति याचे स्वाधीन केली पुढे आपणासी व आपले वौंपपरंपरेसी या वृत्तीसी संमंध नाही म्हणून आपले पत्र लेहून दिल्हे, येसीयासी **बापुजी सोनाजी** देशकुलकर्णि ता। मजकूर याणी किले **पनालियाचे** मुक्कामी स्वामीसंनिध विनंती केली की सदरहु वृती आपली पूर्वापार आहे त्यास सामराज नीलकंठ याणी सन आर्बा खमसैनात आपल्या वडिलापासून सताचले देहाये मजकूरच्या गाव कुलकर्णाची वृती करून घेतली होती त्यास **सामराज महादेव** याणी गोतमुखे निर्वाह करून आपला टका जो वृतीसमंधे दिल्हा होता तो घेऊन पूर्वील राजपत्रे व आपले वडिलाची पत्रे आपणास देऊन वृती आपले दुमाले केली व आपले पत्र लेहून दिल्हे की अपणासी वृत्तीसी अर्थाअर्थी समंध नाही अैसा निर्वाहा जाला आहे तरी स्वामींनी कृपालू होऊन आपली वृत्ती आपले दुमाले करून नूतन पत्रें करून देविली पाहिजेत म्हणून विनंती केली त्याजवरून...... मनास आणून मारनिल्हे पासून सेरणीचा निर्वाहा करून घेऊन नूतनपत्रें करून दिल्हीं त्यास राजश्री पंताजी सिवदेव याणी विदीत केले की जिल्हे अपणाकडे अहे सेरणीचा निर्वाहा अपले जिल्हेकडे करून घ्यावा लागतो त्यासी देशकुलकार्णि याजपासून सेरणीचा निर्वाहा करून घेतला—·——— बि॥

हुजूर——३००——रु. राजश्री पंताजी सिवदेव याजकडे जिल्हे मुले २००–रु.

येकूण रुपये पाचसे हुजूर निर्वाहा करून घेऊन वतन याचे दुमाला करून पत्रे करून दिल्ही व तुम्हांसही आज्ञापत्रे सादर केली अैसे असता तुम्हीं याचे भाऊबंद याजपासी मागती सेरणी मागता तोश लाविले अहे म्हणून मारनिल्हेनी हुजूर विदित केले तरी पूर्वी सेरणीचा निर्वाहा हुजूर जाला असता फिरोन सेरणीविसी तगादा करावा हे गोष्ट उचित नव्हे याउपरि याजला व याचे भावचंदाला सेरणीचा तगादा येकदर न लावणे याची वृती सुरळीत चालवणे बहुत लिहिणे तरी तुम्ही सुज्ञ असा मोर्तब असे

रा। छ २ मोहोरम

बार

ले. ३८ } श्री { श.
देवळें–चित्रे } { इ.

[**घाट आणि खिंडी** यांचा हा एकच कागद उपलब्ध झाला]

१ सापलखिंड मौजे कर्जे पो मजकूर या गावात......स्त मार्ग असे पुढे **ढवले घाटास** मार्ग मिळाला असे

१ घाट ढवला मौजे ढवले पो मजकूर घेराचंद्रगड या गावात दरोबस्त असे माथ्यास गाव मौजे जोर प्रांत वाई इलाखा सातारा पाइज्यापासून माथा पर्यंत कोष २॥ अडीच

१ कोंडेनलीचा मार्ग होता तो चंद्रराव मोरे याचे कारकीर्दीत चालत होता पुढे सिवाजी माहाराज याचे कारकीर्दीस मोडला

१ कालेधोंडीचा मार्ग मौजे क्षेत्रपाल पा मजकूर या गावातुन दरोबस्त आहे माथ्यास गाव मौजे कुमटे तर्फ अटेगाव इलाखा सातारा पाइज्यापासून माथ्यापर्यंत कोस येक

१ ······चोरे खिंड मौजे केवनाले व मौजे किनेसर या दोन गावचे·········हून पारघाटास गाइमुखाचे वर मिलाली·········

··············पांडुरंग देशपांडे कुलकर्णी पो कोंढवी व तर्फ विन्हेरे रामचंद्र रघुनाथ देशपांडे कुलकर्णी पो कोढवी व तर्फ विन्हेर

[४ व ५ नंबरचे दोनच कागद उपलब्ध झाले.]

किले व कोट माहल मजकुरी आहेत

१ किले रायगड हा किला पेशजी डोंगर होता त्याचे नाव तणस कोणी म्हणत व कोण्ही रासीवटा म्हणत नंतर माहराजा याणी पाहून डोगर माटाजबु दीप ? दिसतो म्हणोन न कोणी नंदादीप असे म्हणतात घलकीचा पाहरा व मदार व आधेरी निजामशाही ठाणे काही येक दिवस होते नंतर कोळी घडसी याची वस्ती होती उपरात सिवाजी माहराज याही किला बांधिला किल्याचे नाव रायगड ठेविले तीनसेसाठ किले माहराजानी बाधिले परंतु सिव्हासनी बसले ते समई कासीचे वगैरे सिष्ट ब्राम्हण आणऊन राज्याभिशक शके १५९६ आनंद नाम सवत्सर जाहाला पुढे मोगलां[नी कि]ला घेऊन हबसियाचे स्वाधीन केला ते समई हबसी याणी किल्याचे नाव इस्मालगड म्हणोन ठेविले कोट पाचाड सिवाजी माहराज याणी बांधिला आणि त्यात वाडा आपल्यास बांधिला होता त्यात जिजाऊ साहेब राहत होती तो कोट पोतानिसाचे आखरीस श्रीमंत माधवराव पेशवे ह्याजकडून किला घ्यावयास आपाजी हरि फौज घेऊन आले ते समई किलेकरी लोकानी मोडिला त्यास वर्षे अजमासे——४८ कोट कसबे वाडी येथे किल्याचे नवे दरवाजा खाली खेरतखान हबसी याणी दगडकोट बाधिला होता त्यात दाहापाच वर्षे वस्ती केली पुढे कोट मोडून जंजिरास गेले

१

सदरहु किल्याची व कोटाची बंदिस्ती करून जमीदार याचे विद्येमाने रयतेस कौल देऊन मुलकाची वसाहत करून माहमुरी होई ते समई

१ जमाबंदीचा सिरीरता

१ मलिका आबर निजामशाई वजीर

याचे कार[की]र्दीत तो मारची वसाहत नव्होती ते समई सेताचे थळ पाहून सेतावर टकचंदी ठराऊन साडेतीन टक्यास येक रुपया प्रो आकार होईल त्यात जमिन नाकारी नदीगर्क वजा करून लागवड जमिनीस प्रेत टक बंदी थलाची चाल पिकाचा आजमास पाहोन साहाव्या हीशास टके दर खडीस कुडव गाव पाहून ठराऊन घेत

१ चंदरराव मोरे याचे कारकीर्दीत सदरहु प्रमाणे वहिवाट चालली

१ शिवाजी माहाराज याचे कारकीर्दीत टकचंदी मोडून हराजिनसी आरधेल घेत त्यास बटाई म्हणतात

१ सभाजी माहाराज याचे कारकीर्दीत आनाजी दतो

[पुढील सर्व मजकूर नष्ट.]

[पुढील मजकुराचा अर्धाच कागद उपलब्ध झाला.]

१ किले चंद्रगड मौजे ढवले प्रगणे मजकूर येथील कुमेत पाहाडी डोंगरावर आहे आगोधर चेंदरराव मोरे याचे ठाणे होते चंदरराई मोडल्यानंतर सिवाजी माहाराज याही किल्याची बंदिस्त जागजागा करोन किलाचे सरंजामास प्रगणे मजकूर पैकी गाव च्यार व तर्फ बिरवाडी पैकी देहे ३ येकूण सात गाव सरजामास नेमणुक किल्याची वहिवाट होऊ लागली हलीं कंपिणी आमलांत किल्याची वसाहात नाही किल्याचे सात गावची वहिवाट तर्फ बिरवाडीकडे होते

१ कसबा कोढवी या गावांत कोट निजाम[शाहीं]त होत तो चेदरराव मोरे याही पाडला.........

१ किले प्रतापगड हा किला प्रो कोढवी व त[र्फ]......हे गाव हरदु माहालचे हादीवर मोठा पाहाड डोंगर आहे त्या डोंगरावर सिवाजी माहाराज यांही बांदिस्ती केली ते शके १५७९ पंधरासे......

[पुढील मजकूर नष्ट.]

ले. ३९ चौल–अधिकारी } श्री { श. इ.

राजश्री **रगाजी सबनीस** व **बावाजी कुलकरणी** व **रामाजी भानापे?** गोसावी यासी

सेवक **चिमणाजी आउजी** विनंती उपरि तुम्ही लिहिले कलो आले साडेसातसे रुपये लिहिले तरी येवज मालवज सर्व तुम्हास तो कलतो व **गण सेणवी** यासही ठाउके. असे यास येत्न करिता राजश्री गण सेणवई या कडून जे होईल ते करवणे

त्यापासून होये सारिखे आहे म्हणून लिहितां व आजीदरचास तो येसे कार्य सागितले नव्हते चरे .जे करीतील ते करून आम्ही ग्रहस्तपणे लिहिले होते येरजेपैकी होतील ते आवघे तुम्ही व **नारायेण सेणवी** मान्य करणे इतका इतबार तुमचा नाही की काये **गण** सेणवीयास म्हणावे की तुम्ही मान्य करणे आम्ही..........दो दिवसी देतो तुम्ही हाती घेणे दो दिवसी पैके घेगे जा.त हाती देगे तोवरी तुम्हापासी असो येसे नेमस्ते करून घेणे जे. कपितान व **गण सेणवी** द्रव्य म्हणतील ते मान्य करणे आजि कार्य करणे येव्हाच द्रव्य पाठवावे तरी आमचे द्रव्य × × × क्रीस आहे आणावा माणूस टाकोटाक गेले असे उदिया रायेकाली येईल परवा देऊ यास खता नाहीं येरीज दुणी होये ते करणे व कार्य करून घेणे नव्हे न करीत तेव्हा मग जगदीश समर्थ असे काही चिंता नाही ईश्वर फुरसत उदड देईल जाणिजे हे विनंति.

[× × × — फाटलें. ......नीट उलगडत नाही.] [पत्र एकाच अक्षरांत.]

ले. ४०
चौल–अधिकारी

श्री

श. | इ.

श्री सकल गुणालंकर्ण अखंडित लक्ष्मी आलाकृत राजमान्ये राजश्री **बावाजी बावा** व राजश्री **भावजी बावा प्रभु** मो **ठाणे** स्वामीचे सेवेसी

सेवक **कृस्णाजी माणकाजी** अदिकारी मामले चेऊल राम राम विनंती उपरि येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन करीत असिलें पाहिजे विशेष ल्याहावया कारण जे तुमचे आमचे वडील व तुम्ही आम्ही येक ठिकाणीं नांदत आलों हे सविस्तर आपणास विदित आहे पूर्वी चेऊल आबाद असता सवत्सर प्रतीपदेस पंचांग आधीं जमीदारांकडे वाचावें त्याजवर सुभे मामले यांजकडे वाचावें ऐसी परंपरागत होती सांप्रत आम्हा जाणतां जमीदारांपैकी खारबंदीमधे आमचे घर होतें ते समई बाबू जोसी प्रातकालीं आमचे घरीं येत त्यास आम्ही तात्यांकडे पाचारणे करू ते समई अंताजी अथवा चिमणाजी यांस पंचाग श्रवण करावयास पाठवावें तेथून तात्या यांकडे वाचावे तेथून राजकोटीं वाचावें तेथून राजपूरचे अमलदार यांकडे वाचावें हे आपणास दखल असे चेऊलप्रांती दत व प्रायेस्चित व डांकीस्थल व नुरीस्थल हीं कलमें अदिकारी यांची श्वचत्र त्यामधे अकरा खुमे सेटी कासार यांची व सात खुमे चोधरी यांची श्वचत्र आहेत हालीं तुम्हा आम्हा जाणतां **अनाजी नाईक** सदीवाल व **मलहार सेट** वाणी येणे दत घेतले ते समई सरनोबत सदीवाल व शामलाकडील अमलदार व ब्राह्मण प्रभू भले लोक आणून समारंभ केला होता त्याजकडील दताचा सेला अदिकारी येहीं घेतला

त्याजवर नार माहात्रा पीट माहात्रा आरेकसी पाखाडी बेन्हाशी येथे दत घेतला व **गोवर माली** येथे **रामा गुरव** मौजे **वरडे** याचा लेक वाडी **सर्फादिनखान** वाकेनवीस दत घेतला व हेबनाक वागनळा येथे दत घेतला हे तुम्हास विदित आहे ब्राम्हणाकडील दत प्रायेस्चीत देशाई व तो **अस्टागर** व तो **झिराड** येथील दत प्रायेस्चीत देशपाडिये यांचे चालत आहे सदरहु दोन्ही कलमाची परंपरागत आपणास दखल असेल तें येथार्थ लेहून पाठवावें बहुत काय लिहिणे कृपा लोभ असों देणे श्री— चरणारविंदी चित स्थिर असों द्यावें हे विनंती

(कागदावर अन्य अक्षरांत ' सलास आर्बा ')

ले. ४१ श्री { श. इ.

शिवकालीन टिपणें.

[सदर यादी आम्हांस पोलादपूर येथील चित्रे घराण्यांत रा. रावजी गोविंद चित्रे यांचे दप्तरांत मिळाली. हें घराणें खंडो बल्लाळच्या वंशजांचीच एक शाखा असल्यामुळें कागद महत्त्वाचा वाटतो. या टिपणांतील कालोल्लेख अनेक ठिकाणीं सर्वस्वी चुकीचा आहे; पण त्यांतील व्यक्ती ऐतिहासिक आहेत, प्रसंगांबाबतहि लेखक ऐतिहासिक सत्यच सांगतो असें आमचें स्पष्ट मत झालें; म्हणून हीं टिपणें येथें देत आहोंत. जीं टिपणें अन्यत्र अनेकदां प्रसिद्ध झाल्याचें आम्हांस आढळून आलें, तीं रद्द करून बाकीचीं येथें उधृत केलीं आहेत.]

(१) [इ. स. १६१२ मे ६] शालिवाहन शके १५३४ परिधावी [वि]नाम संवत्सरे, सन इसने आशेर आलफ छ १५ रावल-कारकीर्द खान आलीखान (नफी आलम दरवल कमाल) खान हैयतखान यानी तर्फ आटेगाव सुभा जावली यास रकमाला दिल्हा सन इसने आशेर.

[गोल कंसांत दिलें, ती लेखकाची नकलनांना झालेली चूक. ' रफीअल कदूर वल मकरन ' असें पाहिजे.]

(२) [इ. स. १६३३-३४] शके १५५५ श्रीमुख नाम संवत्सरे आर्बा सलासीन व आलफ-तुरार जगदेवराव विजयापूरचे पातशाहाचे वजीर याची नागरगाव येथे तुला केली सुवा तुला

[पत्र सा. सं. ले. ३६३ प्रमाणें वर्ष बरोबर.]

(३) [इ. स. १६३९-४०] शके १५६१ प्रमाथी नाम संवत्सरे सन आर्बैन आलफ-बालाजी चंद्रराव मोरे जावलीस सिवाजी राजे याणी निराजीपंतास वगैरे जमावास आपणाजवळ ठेविले, सन १०४९

(४) [इ. स. १६४२-४३] शके १५६४ चित्रभानु नाम संवत्सरे, सन सलास आर्बैन आलफ, सन १०५२ – मावळचे सरदृंत शाहामृग पर्वत होता तेथे सिवाजी माहाराजे याणी ठाणे घालून इमारत केली आणि **राजगड** नाव ठेविले.

[रा. खं. १५ पत्र नं. २६७ प्रमाणें वर्ष चूक. राजगड बांधल्याचें वर्ष १६४५. शहामृग पर्वत ' चे ऐवजीं ' मुरुमदेव डोंगर ' असा उल्लेख. शिवाय सभासद् पृ. ९ मध्यें पहा.]

(५) [इ. स. १६४४-४५] शके १५६६ तारण नाम संवत्सरे सन खमस आर्बैन आलफ, सन १०५४ – हणमंतराव मोरे जांभळीस गोविंदराव मोरे जोरास बालाजीराव जावळीस येशवंतराव सिवतरास भिकाजीराव देवलीस

सिवाजी राजे राजगडी लोकांची संचणी केली.

(६) [इ. स. १६४७-४८] शके १५६९ सर्वजित नाम संवत्सरे, सन समान आर्बैन आलफ – कारकीर्द मोगल चंद्रारामपंत हवालदार गंगाजी आकोपंत मजमदार कजबे वाई चंद्रराव राजे मोरे जावली.

(७) [इ. स. १६४८-४९] शके १५७० सर्वधारी नाम संवत्सरे सन तिसा आर्बैन आलफ, सन १०५८ – शिवाजी राजे राजगडी सामराज नीळकंठ रांझेकर कारभारी प्रधान.

[सभासद् पृष्ठ ७ पहा. शहाजीस पकडल्याच्या या वर्षी शिवाजीनें हालचाली केल्या नाहींत. अपवाद फक्त फत्तेखानावरील पुरंदरच्या स्वारीचा. तेव्हां शिवाजी राजगडावर–राजधानीच्या जागीं राहिला.]

(८) [इ. स. १६५६ मार्च ३०] शके १५७७ मन्मथ नाम संवत्सरे, सन सीत खमसैन आलफ, सन १०६५ – सिवाजी राजे यास जावली सुभाचे कोण्ही भेटले धाकनोजी गेले [गोळे] याणी कौल छ १३ जाखरचा आणिला रायेरीवरील गोळे वेगळे करून कौल दिल्हा.

राजे माहाबळेश्वरी येऊन जावली सुभा हस्तगत केला आणि रायेरीस आले.

[जे. श. त शके १५७८ चैत्र शु. १५ (ता. ३० मार्च १६५६) या दिवशीं शिवाजीचें जावळीहून प्रयाण व चैत्र वा ७ (६ एप्रिल १६५६) रायगड काबीज़ करण्यास आले. शिव च. प्र. पृ ५०]

(९) [इ. स. १६५६–५७] शके १५७८ दुर्मुखी नाम सवत्सरे, सबा खमसैन आलफ, सन १०६६–सिवाजी राजे यानी भोरपा डोंगर यास इमारतकाम येडका बुरुजाजवळ लाविले आर्जोजी यादव हवालदार इमारत उर्फ प्रतापगड.

[सभासद् पृ. १०.]

(१०) [इ. स. १६५७-५८] शके १५७९ हेमलंबी नाम संवत्सरे, समान खमसैन आलफ, सन १०६७-आबाजीपंत व रामराव प्रभु रायेगडचे इमारतीवर ठेविले लिंगाणा उर्फ दूरे (?) गड याजवर चंद्रराव आटकत ठेविले.

(११) [इ. स. १६६०-६१] शके १५८२ शार्वरी नाम संवत्सरे, सन इहिदे सितैन आलफ, १०७०-किले कांगोरीस इमारत चालती जाहाली.

(१२) [इ. स. १६६२-६३] शके १५८४ शुभकृत नाम संवत्सरे, सलास सितैन आलफ, सन १०७२-सिवाजी राजे याची पत्रे सरज्याराव देशमुख ताा रोहिड-खोरे-सन १६६२ जून २७ व जुलै २६ या दिवशीं शिवाजीनें जेध्यांस पत्रें पाठविलीं. पहा.-सा. ले. २१९ व राखं १५।२७५ राखं १५।३३९, २७६ पहा.]

(१३) [१६६५-६६] शके १५८७ इस्वावसु नाम संवत्सरे, सीत सितैन आलफ, सन १०७५--राघो बलाल सुभेदार नामजाद माहालानिहाये प्रांत तलकोंकण यानी तर्फ बिरवाडी व प्राा कोंढवी यास कौल दिल्हा टकबंदी जमाबंदीचा ठराव करून दिल्हा.

(१४) [इ. स. १६६६-६७] शके १५८८ पराभव नाम संवत्सरे, सबा सितैन आलफ, सन १०७६ - कादवा डोंगर होता. इमारत बांधून महिपतगड नाव ठेविले डोबर हवालदार ठेविला.

(१५) [इ. स. १६६७-६८] शके १५८९ प्लवंग नाम संवत्सरे, समान, सितैन आलफ, सन १०७७ - नीलकंठ मोरेश्वर व रघुनाथ पंडितराय यानी विठल दतो सुभेदार जावली व निलोपंत यास पत्र लेहून दिल्हे श्रीवरदायनी कापडे बुाा या देवीचा गाव होता तो दूर करून मोईन करून दिल्ही पत्र बजिनस असे [नि. अक्षरांत] या साली आनाजी दतो याणी ऐनजिनसी जमाबंदी केली.

[जेधे शकावलींत याच वर्षी मुलुखाची बटाई केल्याचा उल्लेख.]

(१६) [इ. स. १६६८-६९] शके १५९० कीलक नाम संवत्सरे, तिसा सितैन आलफ, १०७८ - कृष्णाजी भास्कर सुभेदार प्रांत मावल.

[नि. अक्षरांत] श्री भवानीची स्थापना किले प्रतापगड येथे केली. [सुमारें दहा वर्षांची चूक झाली आहे.]

(१७) [इ. स. १६७३-७४] शके १५९५ प्रमाथी नाम संवत्सरे, आर्बा सबैन, १०८३ रामाजी दतो याजकडे रत्नसाला होती सिव्हासन तयार करविले.

(१८) [इ. स. १६७४ मे ३०] शके १५९६ आनंद नाम संवत्सरे, सन खमस सबैन आलफ, सन १०८४- सिवाजी राजे यास राज्याभिषेक ज्येष्ठ शुाा ५ जाहला वृतबंध सिवाजी राजे यास वर्षे पंचेचालीस होती संभाजी राजेयाचा वृतबंध तेच वेळेस जाहला मोरो त्रिमल पिंगले पेशवे प्रधान रामचंद्र नीलकंठ मजुमदार

रुजु[1] निलो सोनदेव यास मजमु सांगितली. शामजीपंतास डबिरी सांगितली राघो बलाल आत्रे यास कोकणचा सुभा सांगितला आनाजीपंतास सुरनिसी सांगितली.

[१ राज्याभिषेकाचे वेळीं निळो सोनदेव हयात नाहीं; तेव्हां तो मजमुदार हें चूक.]

(१९) [इ. स. १६८१] शके १६०३ दुर्मति नाम संवत्सरे, इसने समानीन— संभाजी राजे राज्याभिषेक शके ८ नीलकंठ मोरेश्वर प्रधान.

या सालात न्यून्य मास.

कासी रंगनाथ प्रो मावल सुभेदार

विठल शंकर देशाधिकारी प्रा जावली.

[यावर्षी पौष ' हा क्षयमास आहे. कासी रंगनाथ जावळीचा देशाधिकारी १६०२ शकामध्यें आहे. श्री सां. ले. ४०; इ. वृ. १८३४ पृ. ३२८; विठ्ठल शंकर शके १६०५ मध्यें आहे स. प. १६१]

(२०) [इ. स. १६८२] शके १६०४ दुंदुभिनाम संवत्सरे, सलास समानीन आलफ, राज्याभिषेक शके ९—मोरेश्वर पंडितराव विठल शंकर देशाधिकारी नेतोजी पालकर सरणोबत

[नोंद बरोबर संदर्भाखातल ऊग्र प्र. संभाजी पृष्ठ ३३ पहा.]

(२१) [इ. स. १६८३] शके १६०५ रुधिरोद्गारी नाम संवत्सरे, आर्बा सलासनि आलफ, राज्याभिषेक शके १० — संभाजी राजे राजापूर प्रांती ब्राह्मणास गाव मकरसंक्रांतीस दिल्हा.

(२२) [इ. स. १६८९] शके १६११ शुक्ल नाम संवत्सरे, सन तिसैन आलफ राज्याभिषेक १६ – राजाराम प्रतापगडाहून चंद्रीप्रांती मार्गस्त जाहाले

[नोंद बरोबर – पहा स्थिरबुद्धि राजाराम पृष्ठ ७]

(२३) [इ. स. १६९०] शके १६१२ प्रमोद नाम संवत्सरे, इहिदे तिसैन, राज्याभिषेक शके १७– राजाराम चंद्रीस [नि. अक्षरांत] हिरोजीराव दरेकर याणी प्रतापगड घेतला कामरखान मोगलाकडील होता.

[प्रस्तुत पुस्तकांतील ले. १६ पहाः– नोंद बरोबर.]

(२४) [इ. स. १६९२] शके १६१४ आंगिरा नाम संवत्सरे, सलास तिसैन आलफ, राज्याभिषेक शके १९— येसाजी हरि व कृष्णाजी हरि व अंताजी हरि व शंकराजी प्रानजी प्रभु दिनकरराव व दुर्गवाडीकर देशपांडे व पिलाजी बिन भोनजी गोळे व यरुणकर वगैरे वतनदार व नूतन वतनदार यास राजपत्रे दिल्ही [राजाराम

छत्रपति] नीलकंठ मोरेश्वर प्रधान [प्रल्हाद निराजी प्रतिनिधि] व निलो बलाल चिटनिविस रामाजी दत्तो व गोविंद आत्माजी व समस्त सरदार बरोबर होते रामचंद्र नीलकंठ [आमात्य] व परशराम त्रिंबक देशी होते

[चौकटी कंसांतील मजकूर नंतरचा, निराळ्या अक्षरांतील.]

(२५) [इ. स. १६९५] शके १६१७ युवा नाम संवत्सरे, सीत तिसैन आलफ, राज्याभिषेक शके २२– नीलकंठ मोरेश्वर प्रधान प्रल्हाद निराजी प्रतिनिधि रामाजी दत्तो व शंकराजी दत्तो यानी चंदीचे मुकामी विनंति केली आपले बंधु सरकार कामावर खर्च जाले——राजाराम छेत्रपति रामचंद्र पंडित आमात्ये

(२६) [इ. स. १६९९] शके १६२१ प्रमाथी नाम संवत्सरे, सन मिया आलफ, राज्याभिषेक शके २६, आश्विन शुा १४ — राजाराम छत्रपति रामचंद्र नीलकंठ आमात्य शंकराजी नारायण सुरनीस

फाल्गुन शुा ८ राजे सिंव्हगडी वारले

विठल गोपाल सुभेदार जावली

कार्तिक बहुल द्वितिया— राजा शिव छत्रपति नीलकंठ मोरेश्वर प्रधान विठल नरसिंव्ह घोलकर कुलकर्ण कोंढवी माहालचे चालकीत होते ते मृत्य पावले.

(२७) [इ. स. १७००-०१] शके १६२२ विक्रमनाम संवत्सरे, इहिदे मया आलफ, राज्याभिषेक शके २७ –राजा शिव छत्रपति नीलकंठ मोरेश्वर प्रधान परशराम त्र्यंबक प्रतिनिधि राणोजी भोसले हवालदार किले प्रतापगड विठल गोपाल सुभेदार प्रांत जावली.

रामचंद्रपंत आमात्य यानीं तानाजी केशव व रायाजी विठल यास तुडिलचे वतन चवथाई देशकुलकर्ण याची पत्रे करून दिल्ही.

(२८) [इ. स. १७०२ डिसें १७] शके १६२४ चित्रभानु नाम संवत्सरे, सलास मिया, राज्याभिषेक शक २९, पौष बहुल ११ भृगुवासरे राजा शिव छत्रपति नीलकंठ मोरेश्वर प्रधान परशराम त्र्यंबक प्रतिनिधि विठल गोपाल सुभा जावली गोविंद आत्माजी संभाजी राजे याजकडून जंजिऱ्यास गेले.

(२९) [इ. स. १७०७ एप्रिल ३०] शके १६२९ सर्वजित संवत्सरे, समान मिया राज्याभिषेक शक ३४, वैशाख बहुल १०— शाहू राजे याचे निशाण प्रतापगडावर गिरमाजी पिसाल घेऊन आले.

[शक, मिति इत्यादींचा मेळ नाहीं. राज्याभि. शकाप्रमाणें सन १७०८ आहे; पण तेव्हां संवत्सर सर्वधारी व शक १६३० येतो.]

(३०) [इ. स. १७०९] शके १६३१ विरोधी नाम संवत्सरे, सन आशर मया आलफ, राज्याभिषेक शक ३६– शाहु राजे याचा कौल देशपांडे कोंढवी व विन्हेर यास आला गदाधर प्रल्हाद प्रतिनिधि नारो शंकर सचिव

व्यक्ति-स्थल-सूचि

[पुढें दिलेले आकडे पृष्ठांचे आहेत.]

अर्जुन गोज ठाकूर ४०
अर्जोजी यादव हवालदार ५४
अनाजी नाईक ५२
अंताजी सदक प्रभु ७
अंताजी ५२
अंताजी रघुनाथ (गुप्ते, छत्तिशीकर कुळकर्णि) ८
अंताजी हरि ५२
अतोणे (तर्फ) ३९,४६
अंबवली (मौजे) ४८
अमीनाबाद (उर्फ पाली.) २६, २७, ३३,४६
अली अदिलशहा ४१
अश्रे धारणे (तपे) ३६
अष्टमी ४
अष्टागर (तपे) ५३
आटेगांव (तर्फ) ५०,५३
आणाजी जनार्दन देशाधिकारी ३९
आणाजी दत्तो (सुरनिस) ५१,५५,५६
आपाजी महादाजी अधिकारी २७, ४०
आपाजी ताउजी देसाई व देशकुळकर्णि ४,१७
आपाजी हरि ५०
आबाजी (सोनदेव) ५५
आंबेगांव (मौजे) ४८
आभेपुरी (पाखाडी चौल) २८
इतिकातखान ३७
इस्लामगड (रायगड पहा)
इंग्रज १९
उमटें (तर्फ) २९
उरवडें (मौजे) ४८
उसरघर २९
उसर्वी (पाखाडी चौल.) २८
एडका बुरुज (प्रतापगड.) ५४
औरंगाबाद (सुभा खुजीस्ते बुनियाद.) ४०, ४१
कर्जे (मौजे) ४९
कर्नाटक २६
करीमबेग दिवाण ४१
कल्याण, ९,२०
कवेलें (मौजे) २७
कंपनी सरकार ५१
कांगोरी (किल्ला.) ५५
कादवा डोंगर (महिपतगडचा डोंगर)५५
कापडें बुद्रुक ५५
कान्हवली (मौजे) ३६
कामरखान ५६
कालवस २९
कावडी (मौजे) ३८
कासी रंगनाथ सुभेदार ५६
काळेधोंडीचा घाट ५०
किनेसर (मौजे) ५०
कुडाळ (प्रांत) ३१,४७
कुदें २९
कुमटें (मौजे) ५०
कुलाबा ११
केवनाळें (मौजे) ५०
केशवराव बळवंत प्रभु ७

केळवें ४०
कोंकण २,३,५,५६
कोंडेनळी (घाट) ५०
कोंढवी (तर्फ) ४७
कोंढवी (कसबा) ५१, ५७
कोंढवी (परगणे) ५०, ५१, ५५
कोंडुर (मौजे) ४८
कोरेगांव ३९
कोलेगांव (मौजे) २८
कृष्ण सुडक ठाकूर ४१
कृष्णाजी गोविंद (गुप्ते, छत्तिशीकर कुलकर्णि) ८
कृष्णाजी भास्कर सुभेदार ५५
कृष्णाजी महादेव देसाई ४
कृष्णाजी माणकाजी अधिकारी (चौल) ५२
कृष्णाजी हरि ५६
खंडो अंबाजी सभासद ३७
खंडोजी गाड्या २५
खान अलीखान नफी ५३
खान हैबतखान ५३
खार खाचरी २९
खांडाळे (तपे) ७, २८, २९, ४१
खुजीस्ते बुनियाद (औरंगाबाद पहा.)
खैरतखान ५०
खोपण २८
गदाधर प्रल्हाद प्रतिनिधि ५७
गंगाजी आक्कोपंत मजमदार ५४
गण अर्जुन ठाकूर ४०
गण सेणवी ५१, ५२,
गणेश रघुनाथ आचार्य २७
गिरमाजी पिसाळ ५७
गुगुलवडें (मौजे) ३९
गोद बाब ठाकूर ४०
गोपाल पाडा २८
गोपाल महाजन २, ३
गोपाळभट कृष्णंभट आचार्य २६
गोपाळ नारायण पिलाजी खत्री ३४, ३५ ३६
गोवर माळी ५३
गोविंद पानसारे (चौल) ५,
गोविंद आत्माजी ५७
गोविंदजी अधिकारी (ठाकूर) ४१
गोविंद कृष्ण (गुप्ते, छत्तिशीकर कुल-कार्णि) ८
गोविंद नारायण २४
गोविंदराव मोरे ५४
घुसाजी प्रभु (रेवदंडेकर) २
घेरा चंद्रगड ४९
चिपळूण (तर्फ) २५
चिमणाजी ५२
चिमणाजी आऊजी ५१
चेऊल (मामले मुर्तजाबाद) ३, ५, ८, ९, १७, १९, २३, २४, २६, २७, २८, ३०, ३२, ३३, ३४, ३५, ३६, ४०, ५२
चंद्रगड (किल्ला) ५१
चंद्रराव मोरे ५०, ५१, ५४, ५५
चंद्रारामपंत हवालदार ५४
चंदी २६, ३१, ३७, ४७, ५६, ५७
चंदी (प्रांत) ५६
जनाजी राम ४८
जनार्दनभट मुतालिक ४३, ४४
जंजिरा ५०, ५७
जातेगांव (मौजे) ४८
जांभळी ५४

जावळी (सुभा) ४३, ४७, ५३, ५४, ५५, ५७
जावळी (प्रांत) ५६, ५७
जावळी ५४
जिजाऊ साहेब ५०
जिवाजी बाबाजी प्रभु ७
जिवाजी सजणाजी प्रभु २३, २४
जोर (मौजे) ४९, ५४
झिराड २८, ४१
झिराड (तर्फे) ५३
ठाणें ५२
डोबर हवालदार ५५
ढवर (मौजे) २८,४१,४९,५१
ढवळा घाट ४९
ढवळें (मौजे) ४९
तणस (रायगडचा डोंगर) ५०
तळवली २९
तळकोंकण १७,२०,३३,३४,४०,५५
नानाजी केशव ५७
तिमाजी व्यंकटेश सुभेदार १९
तुडिल ५७
त्रिंबक बापुजी प्रभु ७
दख्खन ४१
दरेगड (लिंगाणा किल्ला?) ५५
दाउजी रेखोजी शेटये ४
दादाजी ताउजी देशमुख व देशकुलकर्णि १७
दादोजी कोंडदेव १८
दामाजी अनंत प्रभु ७
दारशेत २९
दुधेटे २९
दुर्गवाडीकर देशपांडे ५६
देवचंद साऊ ४
देवळी ५४
दौलताबाद १
धर्मागदद्रास दिवाण ४१
धाकनोजी गाळे ५४
धामणोर (मौजे) ३९
धोंडसें (मौजे)४६
नउदर २८,४०
नंदाद्वीप (रायगडचा डोंगर) ५०
नरसो कायदेव बाबरे ३१
नरसोजी गायकवाड ३७
नरसोजी शहाजी क्षीरसागर ३९
नवेनगर (चौलचा भाग) ५
नागरगांव ५३
नागोजी घेरोसा १६
नार म्हात्रा पीठ म्हात्रा ५३
नार अर्जुन ठाकूर ४०
नारायण शेणवी २, ५२
नारायणराव जिवाजी प्रभु ७
नारायण बळवंत प्रभु ७
नारो शंकर पंडित सचिव ४८, ५७
नारोपंत अमात्य २४
नाशीक ३९
निराजीपंत ५३
निळोपंत (निळो सोनदेव) ५५, ५६
निळो बल्लाळ चिटनिविस ५७
नीळकंठभट विश्वनाथभट हडप, पूजक (उपाध्ये-प्रतापगड) २५, ४२
नीळकंठ मोरेश्वर (पिंगळे) प्रधान ५५, ५६, ५७
नूरभाई आतारीण ४५
नेतोजी पालकर सरनोबत ५६
पनवेल ११
पन्हाळा (किल्ला) ४९

परहूर (तपे) २९
परशराम त्र्यंबक प्रतिनिधि ५७
परीट चेऊलकर ६
पवेलें २९
पाचाड (कोट) ५०
पारघाट ५०
पाल (तर्फ) २९
पाली (अमीनाबाद पहा.)
पाटगांव (मौजे) ४७
पंताजी शिवदेव ४९
पंडितराय २५
पांडुरंग बाळाजी प्रभु ७
पांडुरंग देशपांडे, कुळकर्णि. ५०
पिलाजी भोजजी गोळे ४७, ५६
पेक्षारी (खार, तर्फ श्रीगाव.) ७
पेठ (चौलचा भाग) २,३,४,५, ६,२३
पेढांबे (मौजे) २५
पेण ८
पोतनीस ५०
पोयनाडं १५, २८
प्रतापगड (किल्ला) २५, ३८, ४२,४३, ४५, ५१, ५४, ५५, ५६, ५७
प्रथम (पाखाडी, चौलचा भाग) ७
प्रबळगड १७
प्रभावली ४
प्रल्हाद निराजी न्यायाधीश २३, ५७
फतेनगर ३४, ३६
फर्जंदाजी संकरजी (प्रभु, रेवदंडेकर) २
फिरंगाण ११
बहिरजी नाईक घाटगे २४
बहिरोपंत प्रधान ४६
बहिरो त्रिमल सरसुभेदार १९, ३६
बहिरोजी माणकुबरा ३८
बळवंतराव पांडुरंग प्रभु ७
बळवंतराव जिवाजी प्रभु ७
बागमळा ४०, ५३
बादुल सेणवी २
बापुजी सोनाजी देशकुलकार्णि ४८, ४९
बापुजी दामाजी प्रभु ७
बाव अर्जुन ठाकूर ४०
बाबाजी कुलकार्णि ५१
बाबाजी राम प्रभु ७
बाबु जोशी, चेऊलकर ५२
बालाघाट ५, ३४, ३५
बावाजी सैतवडेकर (प्रभु, रेवदंडेकर) २
बावाजी बावा ५२
बाल अर्जुन ठाकूर ४०
बाळाजी मोरे, चंद्रराव ५३, ५४
बाळाजी विश्वनाथ ३८
बाळाजी अनंत प्रभु ७
बाळाजी ताउजी देशमुख व देशकुलकर्णी १७
ब्राह्मणगांव (तपे) ४०,४१
बिरवाडी (तपे, महाडकडील.) १,१५ १६, ३७,५१,५५,
बिरवाडी (तर्फ राजपुरी) ४
बेल्हावी (पखाडी चौल.) ५३
भवानी (देवी, किल्ले प्रतापगड) २५, २६,३८,४२,४३,४४,४५,५५
भाव सुडक ठाकूर ४१
भावजी बावा प्रभु ५२
भिकाजीराव (मोरे.) ५४
भिवंडी ९
भोरपा डोंगर (प्रतापगडचा डोंगर) ५४
भोवली (मौजे) १८,४८
मल्हार रघुनाथजी (गुप्ते, छत्तिशीकर कुळकार्णि) ८,

मल्हारशेट वाणी. ५२
मलिक अंबर ३६,५०
महान २९,
महाबळेश्वर ५४
महिपतगड ५५
मळा (वीर्ती) २९
मांडवे २८
माणकोजी बाळोजी १८
माणिक चौक (चौल) ५
माधवराव पेशवे ५०
मालेगांव (मौजे) ४८
माळोजी अतोजी जाधव, सरनाईक ४६
मावळ (सुभा प्रांत) ३९,५४,५५,५६,
माहादाजी सामराज १८
माहीम ४०
मिया अबदुल २०
मिरजा पतकी १
मिर्जा करीमबेग २०
मीर सैद महमद दिवाण २०, २२
मुठे खोरे १८, ४८
मुर्तजाबाद (चेऊल पहा.)
मुरार जगदेव ५३
मुरारजी गोविंद (गुप्ते, छत्तिशीकर कुळकर्णी.) ८
मुरुमदेव डोंगर ५४
मोरेश्वर पंडितराय ५६
मोरो त्रिमल पिंगळे ५५
यशवंतराव (मोरे) ५४
येरुणकर ५६
येताजी अनंत देशाधिकारी २३
येसाजी नाईक पानसारे, हवालदार. ३८, ४२, ४३
येसाजी हरि ५६
रघुनाथ सेणवी २
रघुनाथ पंडितराय ५५
रघु(नाथ)जी गोविंद (गुप्ते, छत्तिशीकर कुळकर्णी.) ८
रंगाजी सबनीस ५१
रावो बल्लाळ (अत्रे) सुभेदार ५५, ५६
राजगड ५४
राजपुरी ५२
राजकोट (चौलचा किल्ला) ५२
राजाराम छत्रपति २४, २६, ३१, ३७, ३९, ४२, ५६, ५७
राजापूर (प्रांत) ५६
राणोजी भोंसले, हवालदार ५७
रामचंद्र नीलकंठ अमात्य. २५,२६,३८, ४२, ४७, ५५
रामचंद्र रघुनाथ देशपांडे, कुळकार्णि ५८,
राम अर्जुन ठाकूर ४०
रामजी विठोजी कालगुडे १, २
रामराव प्रभु ५५
रामा गुरव ५३
रामाजी दत्तो ५७
रामाजी अनंत प्रभु ७
रामाजी भानोप ५१
रामाजी माहाद प्रभु १७
रायाजी रघुनाथजी (गुप्ते, छत्तिशीकर कुळकार्णि.) ८
रायाजी विठल ५७
रायाजी सदक प्रभु ७
रायेर (किल्ले रायगड,) १,१५,१६,२४, २५,३७,५०,५४,५५
रासीवटा (रायगडचा डोंगर) ५०
राहुजी सोमनाथ २५
रुमाजीराव येरुणकर ३७

रुळें (मौजे) २९
रूपाई अर्जुन ठाकूर ४०
रेवदंडा २, ३, ५, ४१
रोहिडखोरें (तर्फ.) ५५
रोहें ४,
लख सेणवी २
लहानाजी कायेदेव वाचरे ३१
लिंगाणा (दुरेगड ?) ५५
वणवली २८
वरघाट २, ३, ३०, ३२
वरडें (मौजे.) ५३
वरदायिनी (कापडें बुद्रुक येथील देवी) ५५
वसई (सुभा.) ४०
वाई (कसबे) ५४
वाई (प्रांत) ३९, ४९
वाडी (कसबे. रायगडचे पायथ्याशीं)५०
वानेलें (मौजे) २८, ४०, ४१
वाळण बुद्रुक १, १५, १६
विठल गोपाळ सुभेदार ४३, ५७
विठल दत्तो सुभेदार ५५
विठल शंकर देशाधिकारी ५६
विठल नरसिंह घोलकर, कुलकर्णी ५७
विठोजी बापुजी २४
विठोजी पाटील १६
विठोजी पानसारे ५
विन्हेरें (तर्फ) ४७, ५०
विन्हेरें ५७
विनायक सदक प्रभु ७
विरजी २
विलायत २९
विश्वनाथभट महाबळेश्वरकर २५
विश्वनाथभट हडप, पूजक (उपाध्ये, प्रतापगड) २५, २६, ४२
विशालगड ४३, ४५
विसाजी चन्हीकर २४ .
विसाजी भास्कर हवालदार ४६
वीर जोगी १६
वंदनगड ३९
शरीफअली मिर्झा महमद ४१
शहाजी क्षीरसागर ३९
शहामृग पर्वत ५४
शामराज नीलकंठ ४८
शामजीपंत डबीर ५६
शाहाबाज (तर्फ श्रीगांव) ८, १३
शाहु छत्रपति ४७, ४८,५७
शिवाजी राजे १७,१८,२५,२६,४१, ४२, ५०,५१,५३,५४,५५
शिवाजी (धाकटा.) ५७
शंकराजी गोळे ३८
शंकराजी दत्तो ५७
शंकराजी नारायण पंतसचिव ३६,३९,५७
शंकराजी बाजी सुभेदार ४६
शंकराजी भानजी प्रभु दिनकरराव ५६
श्रीगांव (कसबे) १३,२८,२९
श्रीगांव (तर्फ) ७,८,१३
श्रीरंगजी (प्रभु, रेवदंडकर) २
सदक प्रभु ७
सरजेराव जेधे देशमुख ५५
सर्फदिनखान वाकेनविस ५३
सवद बाब ठाकूर ४०
सातारा (किल्ला) ४७
सातारा (प्रांत) ३१,३९,४९,५०
सापल खिंड ४९
सामराज महादेव (रांझेकर) ४८, ४९
सामराज नीळकंठ ४९,५४
सासटी ४०

साळाव २८
सिद्दी अंबर ३३
सिद्दी मुर्जान ३४, ३६
सिवतर ५४
सिंहगड (किल्ला) ४८, ५७
सुडक सवद् ठाकूर ४१
सुधागड (किल्ला) ३६, ४६, ४७
सुरत ३२
सुलतान बहादुरशहा (गुजराथचा) ४०
सूर्याजी विसाजी प्रभु २३, २४
सेख माहामद् दिवाण १९
सोन अर्जुन ठाकूर ४०
सोनकोटा (खार) २९
सोमेश्वर (मंदिर, चौल) ५
संगमेश्वर २४
संगवी २
संभाजी नरसोजी गायेकवाड ३७
संभाजी (छत्रपति) ५१, ५५, ५६
संभाजी बाजी प्रभु ३९
संभाजी राजे (कोल्हापूरकर) ५७
संभाजी हैबतराव देशमुख ३६
हणमंतराव मोरे ५४
हबनाक ५३
हबसी (जंजिऱ्याचा शिद्दी) ५०
हबाजी नाईक उतेकर २१
हम प्रभु ३९
हरि अर्जुन ठाकूर ४०
हरि विठल मजमदार २५, २६
हरि सिवदेव देशाधिकारी २३
हाजी शर्फखान दिवाण ४१
हिरोजीराव दरेकर ५६
हिंगुळजेचा डोंगर (चौल.) ५
क्षेत्रपाल (मौजे.) ५०

समाप्त

साह्य मिळत असे. मंडळामार्फत गेल्या नऊ वर्षांत असे चार ग्रंथ प्रसिद्ध झाले. मध्यंतरीं एक दोन वर्षें हें काम झालें नाहीं. यंदा विश्वस्तांनीं उचल केली, तेव्हां श्री. शंकरराव जोशी यांनीं 'मराठी राजवटींतील कांहीं घाटमार्ग व चौक्या' हा साधनग्रंथ विवेचक प्रस्तावनेसह संपादून तो श्रीमंत बाबासाहेब इचलकरंजीकर स्मारक ग्रंथ-मालेंतील क्र. ५ वा म्हणून प्रसिद्ध केला. नुकतेंच कांहीं दिवसांपूर्वी म. म. पोतदार यांच्या संशोधित कागदपत्रांचा प्रसिद्ध झालेला खंड सभासदांचे हातीं आतां पडला आहे. प्रस्तुतचा श्री. आवळसकर संपादित खंड श. १८७५ च्या त्रैमासिकाचे अं. ३-४ म्हणून सभासदांस मिळतील. व श्री. शंकरराव जोशी संपादित 'मराठी राजवटींतील
कांहीं घाटमार्ग व चौक
म्हणून सभासदांस यथाक
या ग्रंथांत घाटांचे नकाशे
कृपालोभ असावा.

यंदा मंडळाच्या त्रै
घाटे, प्रा. सोवनी, श्री.
श्री. घाटे हे यंदाच्या मरा
मनःपूर्वक अभिनन्दन केले

नव्या कारभारी स
श्री. ग. ह. खरे हे
म्हणून उपस्थित होते.

प्रस्तुत अंकाला
असेंहि म्हणावें लागलें आ

वि. सूचना— स

भा. इ. सं. मंडळ, धनत्र
श १८७५ ता. ४।११।५

INDIAN INSTITUTE OF ADVANCED STUDY

Acc. No. ______________

Author : ______________

Title : ______________

Borrower	Issued	Returned

कार्यकारी मंडळ

अध्यक्षः- १ श्रीमंत राजे मालोजीराव नाईक निंबाळकर राजेसाहेब- सं. फलटण

उपाध्यक्षः- १ श्रीमंत राजे रघुनाथराव बाबासाहेब, पंडित पंतसचीव, के. सी. एस. आय्. राजेसाहेब सं. भोर

२ श्री. सर. गोविंद बळवंत शास्त्री पटवर्धन, पुणें २

३ श्री. रा. चंद्रशेखर गोविंद आगाशे, पुणें २

शक १८७५ ते १८७७

कार्याध्यक्षः- १ म. म. प्रा. दत्तो वामन पोतदार, पुणें २

खजिनदारः- १ श्री. गोविंद विष्णु रानडे, कॉंट्रॅक्टर पुणें ४

चिटणीसः- १ प्रा. राजाराम विनायक ओतुरकर, पुणें ४

२ श्री. शंकर नारायण जोशी, पुणें २

३ श्री. गणेश हरी खरे, पुणें २

सभासदः- १ श्री. स. गंगाधरराव नारायणराव मुजुमदार, पुणें २

२ प्रि. जगन्नाथ रघुनाथ घारपुरे, पुणें ४

३ श्री. विठ्ठल दत्तात्रय घाटे, पुणें ४

४ श्री. जनार्दन सखाराम करंदीकर, पुणें २

५ प्रा. रामकृष्ण पुरुषोत्तम पटवर्धन, पुणें ४

६ प्रा. नरहर रघुनाथ फाटक, मुंबई ४

७ श्री. चिंतामण गणेश

८ श्री. विष्णु सिताराम

९ श्री. पांडुरंग रंगनाथ

१० श्री. नीळकंठ विठ्ठल

Library IIAS, Shimla
MR 181.4831 Av 14.X S
00008996

Printed by Mr. Keshav Ganesh Sharangpani at the Aryabhushan Press, House No. 915/1 Shivajinagar, Poona 4, and published by Prof. R. V. Oturkar Hon. Secretary, B. I. S. Mandala, at 313A Sadashiv Peth, Poona 2, India.